

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-һээ гарана

ДУХЭРИГ

№47 (348)

2003 оной
ноябриин
20
четверг

№200
(20862)

Намарай
һүүл хара
нохой харын
26
гарагай
5

Вестник
Улан-Удэ

Буряад Республикын Арадай Хуралай X сесси

КОНСТИТУЦИОННО СУГЛААН ЗАНАБАРИ ОРУУЛХА

Өөлжээтэ сессидэ удаан, тиигээдшье нягта бэлдхэл болоо. Ушар шалтагааниньшье эли байгаа. Майн 16-да республикын Верховно Сүүд Буряад ороной Конституциин 85-дахи, 86-дахи, 96-дахи статьянуудай федеральна хуулида харша, хэрэглэгдэхээр бэшэ байһанайнь талаар шийдхэбэри гаргаа һэн.

Харин Буряад ороной Конституциин гуримаар энэ бүхы нэлгэлтэ, занабаринуудые Конституционно Суглаан оруулха эрхэтэй. Тиигэжэ Суглаа зарлаха асуудал шийдхэгдэжэ эхилэ һэн. Гадна энэ сесси дээрэ хараалагдаха асуудалнууд шийдхэгдэ. Тийн Арадай Хуралай хороонуудай дурадхалаар 40 асуудал оруулагдаа.

Сессидэ Арадай Хуралай 51 депутадһаа гадна, Президент А.В.Потапов, Буряад Республикадахи ахмад федеральна инспектор Б.В.Данилов, Правительствын Конституционно Сүүдэй гэшүүд, олонийтын эмхинүүдэй, партинуудай ударидагшад, хотын болон аймагуудай гулваанар, сэтгүүлшэд хабаадаа.

Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ А.Г.Лубсанов сесси нээхэдэ, СССР-эй арадай артист Д.Ц.Дашивай наһа бараһан ушараар дурасхаалай нэгэ минута сэтгэхөө.

Һүүлээрнь сессидэ зарлагдаха гол шухала асуудалнуудые нэрлээ. Жэһгээлбэл, «Буряад Республикын Конституциин 1-дэхи болон 10-дахи бүлэгүүдые нэлгэхэ» гэхэн Президентын дурадхал тухай, «Буряад Республикын Конституционно Суглаае зарлаха тухай», «Буряад Республикын Президент тухай», «Хуулида нэмэлтэнүүдые оруулалга тухай», «2004 оной республиканска бюджет тухай», «Газар тухай» РБ-гэй Хуули гэхэ мэтэ олон янзын асуудалнуудые арадай хуулинууд хаража үзэхэ юм. Дурадхалаан асуудалнуудаар арсалдаан болоогүй. «Буряад Республикын Конституциин 1-дэхи болон 10-дахи бүлэгүүдые нэлгэхэ гэхэн Президентын дурадхал тухай» асуудал тон ехэ арсалдаа үүсхэбэ. Депутат М.И.Семёновой тэмдэглэхээр, Конституциин абтаһаар арбан жэл үнгэрөө, ажабайдалтайшье хубилаа, тиимэһээ республикын гол Хуулида нэлгэлтэнүүд, занабаринуудые оруулхаар бологхой. Энээнине ноябриин 21-дэ зарлагдаһан Конституционно Суглаан хаража үзэхэ болоно.

Удаань арадай хуулинууд комитетүүдээр хубааржа, зүблөөгөө үргэлжэлүүлээ.

Валерий БАДМАЕВ.

ХҮНДЭТЭ МАНАЙ УНШАГШАД!

Айл бүхэндэ айлшалан ородог «Дүхэриг» сониндоо 2004 оной захил хүүлээ гүт? «Дүхэриг» дүүхэйгээ дүтлүүлүлт, дүүрэн хэшэгтэнь хүртыг гээд уряалнабди.

2004 оной түрүүшын хахадай захил хэлгын сэнгүүд:

«Буряад үнэн»-«Дүхэриг»:
Индекс-73877

а) каталожная цена - 23р.10к.

Почтовые услуги: 52р.02к.
Подписная цена: 75р.12к.

б) с доставкой на а/я или
«До востребования»

49р.14к.

в) с получением в редакции
(ул.Каландаришвили, 23)

40р.

г) с доставкой в организацию

50р.

д) с получением через киоски
АО «Новости»

80р.

21 ноября в общественной приемной Издательского дома «Буряад үнэн» (ул.Каландаришвили, 23, каб. 35, тел.: 21-50-52) с 10 до 13 часов бесплатный прием ведет юрист-начальник правового управления Администрации г. Улан-Удэ Олег Иннокентьевич ТАРЯШИЕВ.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ФОРУМ ЗОРИЛГОНУУДАА ТОДОРХОЙЛБО

Хэндэшье мэдээжэ ерээдүй сагнай мүнөө үеын залуушуудай байра байдалһаа, тэдэнэй ханал бодолһоо, өмнөдүлгээ сэхэ дулдыдаха. Эдэнэй саг соогоо хүл дээрэ һайнаар гаража, ажабайдалаа зохёоогүй хаань, ерээдүй сагнайшье баһал дунда зэргын доогуур байгуулагдаха болоно. Энээндэ ханалаа табижа, Буряад Республикын Залуушуулай хэрэгүүдэй, физическэ культурын ба спортын гүрэнэй хороон республиканска Форум үнгэрэбэ.

Эндэ республикын бүхы нутагта нутагуудай хүүгэдэй, залуушуудай эмхинүүдэй түлөөлөгшэд, сэрэгэй патриотическа ба спортивна нэгдэлнүүдэй хүтэлбэриилшэд ерэн байна. Буряад Республикын Президент

А.В.Потапов, Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ А.Г.Лубсанов, Буряад Республикын федеральна ахмад инспектор Б.В.Данилов болон бусад дээдэ засагай хүтэлбэриилшэд энэ форумдо хабаадаа.

Һүүлэй жэлүүдтэ республика дотор залуушуудай олонийтын хүдэлөөниие хүгжөөхын тула элдэб шатын хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэһэн юм. Хүүгэдэй хүдэлөөнтэй слэдууд, «Молодежь Еравны», «Добровольцы - капитал тысячелетия» гэхэн фестивальнууд эмхидхэгдэһэн байна. Гадна хүүгэдэй, залуушуудай олонийтын 55 нэгдэл социальна шухала проектүүдээр ажалаа ябуулдаг юм.

Тиибэшье хаа-хаагуур залуу хүбүүд, басагад хүдөө нутагһаа

гаража олоно, түб хотонуудаар түбхинэнэ. Һүүлэй үедэ залуу бүлэгүүд олоор халана, үри хүүгэд ганса эжытээ гү, алишье наа эсэгэтээ үлэхэ баатай болоно. Архи уулга, тамхи таталга бүришье ехээр хүжэржэ, тэрэндэ эсэргүүсэхэ, залуушуудай элүүр энхые хамгаалһан асуудалаар ажал ябуулха шухала болоод байна.

Залуу гэр бүлэгүүдые дэмжэжэ, тэдэнэртэ гэр бариха, худалдажа абахын социальна эрхэ хамгаалалга хүргэхэ тухай мүн э эндэ хэлэгдэ. Форумдо хабаадагшад Буряад Республикын Правительствда дамжуулагдаһан хандалга-бэшгэ соогоо эдэ асуудалнуудые гол шухала гэжэ тоолоод, эдэ мэдүүлгэнүүдые хараадаа абахыень хандаһан байна.

Е.ЦЫБЕНОВА.

ТОБШОХОНООР

компьютераар хангалга болон бусад асуудалнуудта харюу гөө.

Олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлүүдэй түлөөлөгшэдые хургалгын хоёрдохи семинар Улаан-Удэ хотын захиргаанай дэргэдэ үнгэрбэ. Хурса гуурһатайшуулые Республикын журналистнуудай холбоон ба «МК в Бурятии» сонинийхид суглуулаа.

«Макбур» гэхэн Улаан-Удын макаронно фабрика «Макаронны Сибири» гэхэн конкурс дүнгөөр эгээ эрхим гэжэ элүүрүлэгдэбэ.

«Почетный донор России» гэхэн үндэр нэрэ зэргэ һайн дураараа шуһаа үгэдэг 34 хүндэ һаяхана үгтэбэ.

Эсэрын дайнай ветерануудта маршрутна таксигаар түлөөлөгшөгөөр ябаха эрхэ олгогдоо.

Бугид НАДЦАЛОВА.

Улаан-Удэ ажабуудай 1931 дайнда хабаадагшадтай 500 ветеранда хүнгэлэлтэй билет үгтөө.

Улаан-Удын авиазавод ерэхэ жэл Малайзи гүрэндэ МИ-171 гэхэн түхэлэй 10 вертолет худалдаһаар түсэблэнэ.

2004 оной ялварин 1-һээ хуулиин наһа гүйсөөгүй эдиринүүдэ ажалай һуури олохоталаар Буряад Республикын Правительствын тогтоол хүсэндөө орожо, бөлүүлэгдэжэ эхилэ юм.

«Известия» сониний мэдээсэлээр, Москвада ажабуудай олон арадуудай дунда бурядууд эгээ томо бүлэгүүдэй тоодоронхой. Тиигэжэ аяархоермяпта хахад зон тоологдоно.

Буряад ороной хүгжэмэй хургуулинуудай 7 хурагша Россин соёлой министрствын «Юные дарования» гэхэн мурьсөөнэй стипендиалууд болоо.

ОАО "Улан-Удэ - Лада"

дочернее предприятие АВТОВАЗ

- Автомобили ВАЗ всех модификаций
- Предпродажная подготовка
- Поставки фирменных запчастей с АвтоВАЗа
- Техническое обслуживание
- Все виды ремонта
- Обмен старых автомобилей ВАЗ на новые с доплатой
- Автомобили ВАЗ в кредит

Гарантия 2 года

Комплексная продажа

г. Улан-Удэ, ул. Лебедева, 30, тел.: 413-413

ПРОЕКТСЕРВИС УЛАН-УДЭ

Лесоперерабатывающие предприятия

"ПОД КЛЮЧ"

Приглашает к сотрудничеству

- КОМПЛЕКСНОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ
- ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩИХ ПРОИЗВОДСТВ
- ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩЕЕ ОБОРУДОВАНИЕ
- ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ МАНИПУЛЯТОРЫ
- ЛЕСОСУШИЛЬНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ
- ДЕРЕВОРЕЖУЩИЙ ИНСТРУМЕНТ
- МОНТАЖ И ПУСКОНАЛАДОННЫЕ РАБОТЫ
- ЗАПЧАСТИ К РАМАМ Р-63, Р-75

г. Улан-Удэ, ул. Корабельная, 32, здание проходной судостроительного завода, выставочный зал, тел. (факс) 21-79-19

Буряад Республикын Наркологическа диспансер хорин табан жэлэй саада тээ үндэһэлэгдэһэн юм. Энээндэ зориулагдаһан эрдэмэй-практическа конференци үнгэрэгдэбэ.

Олимпийн наадануудай гурба удаа чемпион, «Единая Россия» партиин Сибириин Федеральна тойрогтохи регион хоорондын координационно зүблэлэй Түрүүлэгшэ Александр Карелин Улаан-Удэ хото албанай хэрэгээр ерээд ошоо.

СНГ-гэй болон орон нутагайнгаа зонуудаар холбоо бэхжүүлэхэ талаар хорооний түрүүлэгшэ Андрей Кокосин амаралтын үглөөгүүр пресс-конференци эмхидхэһэн байна. Сибириин Федеральна тойрогтохи могоо нутагуудай хүтэлбэриилшэдэй зүблөөнэй дунгууд хүдөө нутагай хургуулинуудые

Ниислэл хотоономнай холо бэшэ оршодог Ивалга тосхон руу ажалаараа, юрын хэрэгээр нэгтэ бэшэ ябагдан гэшэ. Эндэхи зоной ажабайдалтайше танил, мэдэхэ нэм.

Ивалгынхидай ариг сэбэр унагүй, ходол жэбэрхэн нагад амтатай унаа уудагынь намда баһал мэдээжэ пэн. Харин энэ зуидаа үнинэй танил нүхэр Буряад Республикадахи хүдөө ажахые унаар хангалгын ба газарай мелиорациин талаар управлениин директор Николай Яковлевич Кондаковой «Ивалгада унанай сорго ашаглалгада тусагдаханы» гэжэ дуулгахадань, ехэл баярлаһан байнаб.

Энэ шухала үйлэ хэрэгтэмнай Россин хүдөө ажахын мелиорациин департамент мүнхэнэй ехэ туһа хүргэбэ. Тус департаментын хүтэлбэрлэлтшэ Г.Г.Гулок манай Улаан-Үдэ хоёрдахин ерэнэном. Ивалгын унанай түхээрэлгын барилга ержэ, ажалтайнь танилсаа, тиин энэ барилгы ерэн тусхай хиналта доро абаа нэн, гэжэ Н.Я.Кондаков харгыдаа хөөрөө бэлэй.

Ами наһанай ариг унанай би бололгын найцдэртэ, үнэхөөрөө, тосхой бүхы ажаһуугшад баярай үгэнүүдые үнэн зүрхэнһөө хэлэһэн байна. Илангаяа энэ хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргаһан Николай Яковлевич Кондаковто зон баяраа мэдүүлэе нэн. Дээдэ засагай хүн гансата дутын боложо, танил түрэл болоо нэн. Тиймэһээ түрэлшөөһэн хүнэйнгөө ажабайдалаар, намгараар олохид һонирхоо бэлэй.

Николай Яковлевич Сэлэнгын аймагай Шэнэ-Павловка нотагта 1949 оной декабриин 1-дэ түрэлхэн юм. Хэдэн жэлэй урда тээ энэл үедэ сэрэгэй суута начальник, Советскэ Союзай Маршал Г.К.Жуков түрэнн гэжэ нэгтэ мэдээд, эдир Коля бүрише энэ үдэрөөрөө омогорходог болоо нэн.

Николай Кондаковой үшөө нэгэ омогорхольнь үбгэн абань болоо. Олонийтин ажал ябуулагша, гэгээрүүлэгшэ Иаким Яковлевич Кондаков аша хубууһынгээ наһанайнь жэшээ боложо үгөө.

УБГЭН АБЫН УЛЫГЭР ЖЭШЭЭГЭЭР

Кандидат в депутаты Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации

7 декабря - все на выборы!

Николай КОНДАКОВ

Богатое село - сильное государство

Цель всей моей жизни - улучшение жизни труженика

Выборы в Государственную Думу Федерального Собрания Российской Федерации

Иаким Яковлевич ульгам гоёор монголоор, буряадаар зугаалжа шадаха байгаа. Тиймэһээ Улаан-Баатарга Советскэ консульстводо оршуулагшаар олон жэлэй туршада хүдэлөө. Тэндэхи буряад яһатанай үхибүүдые түрэл хэлэндэнь хургадаг нэн. Советскэ Союзай болон Монгол гүрэнэй хоорондох хани харилсаанай бэхжүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэһэн гэшэ. Хоёр жэлэй саада тээ Хягта хотын нэгэ үйлсэдэ И.Я.Кондаковой нэрэ олгодоо. Николай Яковлевич үбгэн абынгаа жэшээгээр ёһотойл интернационалис хараа бодолтой, ямаршые үндэһэ яһатаниие, илангаяа буряад

арадые түүхэ соёлой, нуудал байдалай талаар үргэлсэжэ ябана. Аша хубууһинийн хүгшэн абынгаа нэрэдээр үргэжэ, баһал угаа уһанда хаянгүй, гүрэнэйнгөө нэрэтэй түрэтэй эрхэтэй нэгэн болонхой. 1969 ондо Хягтын гидромеиоративна техникумдо орожо, техник-гидротехник мэргэжэлтэй болоо нэн. Нүүдээрнэ Зүүн Сибирийн технологическа институт дүүргэжэ, Омско область эльгээгдэһэн юм. Сэрэгэй албанайн хуульээр, 1974 ондо эхилжэ, Н.Я.Кондаков мелиорациин барилгануудта хабаадаа. Гусинозерскын ПМК-гай «Бурремводстрой» трестын мастераар ажалайнгаа намтар

эхилээ. 1980 ондо залуу эрхим мэргэжэлтэн Ивалгын ПМК-гай «Бурводстрой» барилгын управлениин директорээр томилогдон юм. 1988 ондо Николай Яковлевич «Бурводмелиорация» гэхэн проектно-барилгын нэгдэлэй начальник болоо нэн. Энэ үедэ Россияда Гүрэнэй Дүүмэдэ түрүүшын хунгалта үнгэргэхэ тухай сонсхол гаргагдаа. Россин Парламентын депутата кандидатдаар Н.Я.Кондаков дэбжүүлэгдэжэ, тэндэ иалта туйлажа гараа нэн. Тийгэжэ гүрэнэй парламентад Буряад ороной түрүүшын депутат болоһон юм. Шэнэ парламентад шэнэ нэбшээнэй хубилалтанууд, хуулинууд зохиогдоо.

Бүхэдэлхэйн унанай хахадын шахуу болохо нангин далайнгаа уһа, оршон тойронхи байгааиень аршалан хамгаалха хуули абалга тухай үгсхэл Н.Кондаков Гүрэнэй Дүүмэдэ гаргаһан байна. «Байгал далаймнай саашанхи ажаимдархын хуби заяанайнгаа шийдхэбэри хүлэһээр бууралтахань, намда үгэ үгы!» - гэжэ парламентын сессидэ депутатуудта хандажа, тон зүбөөг ушараа ойлгуулаһан байна. Тийн депутатууд тус проектые дэмжээ нэн.

Байгааалин нөөсөнүүдые ашаглалгын талаар Гүрэнэй Дүүмын комитетдэ гшүүнээр хүдэлхэдөө, «Россин Федерациин газарай мелиораци тухай», «Россин Федерациин унанай кодекс» гэхэ мэтэ хуули абалгада ехэ үгсхэл, оролдолго гаргаа. Хүн боложо, хүлөө шоройдоһон саһаа хойшо энэ дэлхэйн нангин газараар алхалабади.

Энэ газарай түлөө, хэдэн үеын ажалша арад зоной урда аша үрьень харнуулха тон ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрэн, Н.Я.Кондаков Гүрэнэй Дүүмын депутата кандидатдаар дэбжүүлэгдэхэдээ, оорын ПРОГРАММА зохиёһон байна. Тус программа соогоо хүдөө ажахыда хэрэглэлтэй газар худалдаа наймаанда гаргагдаха ёһогүй, оршон тойронхи байгааалингаа ой модоной баялиг гамнаха хэрэгтэй, хүдөө ажахыда гүрэн түрын зүгһөө гүйсэд туһаламжа үзүүлэгдэхэ ёһотой гэхэ мэтэ социальна, экономика олон мэдүүлгэнүүд оронхой. Гүрэнэй Дүүмын депутат байхадаа, Н.Я.Кондаков олон ханал бодоолоо бэлүүлээ, зүгөөр шийдхэдэггүй асуудлануудые үлөө бээ. Тиймэһээ Гүрэнэй Дүүмын депутат дахинаа болоо һаа, эдэ зорилгонуудаа шийдхэжэ, үшөөшөө үргэн хэмжээнэй хүсэл, бодомжонуудые шэбшэжэ, улад зонойнгоо байдал найжаруулха хүсэлтэй.

Юрий ДОРЖИЕВ, Гүрэнэй Дүүмын депутата кандидатдаар дэбжүүлэгдэһэн Н.Я.Кондаковой дэмжэлтын талаар штабай начальник. Түлөөһөгүйгөөр, жээрээ таталгын гуримаар толилогдобо.

ГОЛОСУЕМ ЗА КАДЕТОВ!

Российская Конституционно-демократическая партия (сокращенно-кадеты) родилась 12 октября 1905 года. Организаторы первой политической партии в России - академик В.Вернадский и более ста крупных представителей российской интеллигенции и предпринимателей. Среди сторонников кадетов - партии народной свободы - великий русский поэт Александр Блок, крупнейший философ двадцатого века Иван Ильин, профессора Московского и Санкт-Петербургского университетов, широкие слои просвещенного народа России.

Партия кадетов в демократической России возродилась в 2002 году и вновь идет на выборы в Государственную Думу страны.

Главная идея кадетов осталась прежней - улучшение жизни всего гражданского общества через власть народа (демократию) на основе общенародной Конституции.

Современная Конституция России, принятая десять лет назад всенародным голосованием - главная политическая программа партии кадетов, главная идеология кадетов. Свобода труда, творчества, право на достойную жизнь каждому человеку в стране - все это основные задачи и обязанности партии кадетов.

• Конституция России - основа жизни всего российского народа, и вслед за гарантиями основного демократического закона государства должны воплощаться в жизнь конституционные идеи социальной справедливости на основе свободного экономического развития народа.

• Партия кадетов России готова воплощать идеи народной свободы из Конституции в жизнь. Кадеты - за улучшение жизни единой России, в стране народной!

Все на выборы!

Голосуем за кадетов!

Наш номер - 21 в избирательном бюллетене 7 декабря.

Нимажап-лама ИЛЮХИНОВ,
Баяр ЖИГМЫТОВ -

кандидаты в депутаты Государственной Думы России от РКДП - партии кадетов 21 века, группа «Центральная Сибирь».

Опубликовано на бесплатной основе, согласно жеребьевке.

Передовой энергетик

Эрхирикский участок Заиграевского района обслуживает очень многих потребителей, и объем работ большой. Раньше здесь часто менялись начальники участка. Бывало, на производственных участках и на объектах социально-бытового назначения случались аварии. Дежурные электрики не всегда приезжали вовремя на линии.

Все изменилось, когда в 1996 году Эрхирикским участком стал руководить Жалсан Гармаевич ШАРЛАЕВ. Он с первых дней создал дружную, работоспособную группу электриков и монтеров. В селах Эрхирик, Старый Онохой, Ацагат были реконструированы электролинии. В Тальцах сделано то же самое и проведен монтаж ВЛ-04 почти 2800 метров. В этом году в селе Эрхирик по улице Советской реконструировали электролинию и стало светлее в домах жителей. Коллектив Эрхирикского участка успешно выполняет план этого года по реконструкции и ремонту электросетей. И как всегда за этими успехами по ремонту электросетей стоят люди - настоящие профессионалы своего дела. К их числу относится электрик-водитель Доржи Мункуев, у него автомашина всегда на ходу - и днем, и ночью, в пургу и в дождь он вовремя выезжает на аварийные участки. У электриков всегда укомплектованы аварийные запасы оборудования и материалов.

И самое главное - Эрхирикский участок этот год завершает без должников за электроэнергию. Это стало возможным благодаря отлаженной работе по обслуживанию населения во главе с Ж.Г. Шарлаевым.

Владимир БАТОВ.

ХАСАГУУДАЙ ЕХЭ ДҮХЭРИГ

Забайкалин сэрэгэй хасагуудай эмхин Дээдэ-Удын 1-дхи табагай хасагуудай Ехэ дүхэриг Буряада орондо үнгэрбэ. Тус хэмжээ ябуулгада дүн хамта 70 гаран хүн хабаада, тэднэй тооло-аймагуудай 13 атаманууд болон хунгадтамал түлөөлгшэд.

Эдэһинээ гадна Забайкалин хасагуудай эмхин атаман, хасаг генерал Александр Богданов болон республикын Президентын захиргаанай түлөөлгшэд эндэ хабаадлсаһан байна. Тинн тус дүхэриг үнгэргэлгын дүнгөөр Буряадай хасагуудай ерээдүйдэ эрхилэхэ ажайбулгын гол шэглэлнүүдэ зүбшэгдөө гэхэ онсолло. Тодорхойлол, Россин Монгол хоерой хоорондох хилэ харууһаланга, залуушуулые эхэ ороншо зантайгаар хүмүүжүүлгэ болон хасаг соёлой заншалнуудые нэргээн хүтжөөлгэ тухай асуудалнууд дээрэ суллагаһал онсолон тогтоо.

Гэхэтэй хамта Дээдэ-Удын хасагуудай атаманай тусаалда Александр Соронин хунгадлаба гэжэ тэмдэглэе. Шэнээр хунгадлаһан хүтэлбэринн түрүүшын зүблөөн һаяхана үнгэрбэ.

ПРЕЗИДЕНТЫН НЭРЭМЖЭТЭ СТИПЕНДИ ОЛГОГДОХО

Буряад Республикын Президентын нэрэмжэтэ стипенди 37 оюутад болон аспирантууд абалда болохонь.

Мүнөө дээрээ «Буряадай Президентын болон гайхамшагта эрдэмтэдэй нэрэмжэтэ стипенди олгохо тухай» Тогтоолой проект Правительствадэ зүбшэгдэхэ байнхай. Тинн эрдэмэй түбэй залуу аспирантуудта болон дээдэ, тусхай занда мэргэжэлэй хургуулинуудай 37 оюутадта стипенди үгтэхөөр хараалагдана.

Тус проект бэлүүлгэ 2004 оной республиканскэ бюджеттэ түсэблэгдэнхэй гээд тэмдэглэгтэй.

ОЙН АЖАХЫН АМЖАЛТА

Россин Байгааалин нөөсөнүүдэй министрествын Хуцлэлэй бэшгээр Буряадай ойн ажахын хүдэлмэрилгэлшэд шагнагдаба.

Буряадай ойн ажашадай мэргэжэлтэ дүршэл, эрдэм ухаанай нүүлэй үеын туйлалтануудые хэрэглэхэ шадабарн тухай тус бэшгэ дотор хэлэгдэнхэй. Гал түймэр сараха хэрэгээрээ хүршэ мого нотагуудтаа орходоо, дээрэ байһан тухайн мүн дэ эндэ тэмдэглэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта Буряадай ойн ажахынхид хубишэ тайга бурндхэхэ хэрэгтэйнгээ түсэб дүүргэһэн байна. Тинн 20 мянга гаран гектар талмай дээрэ модонууд таригдаа.

Даша-Доржо БОЛОТОВ.

**СОЮЗ
ПРАВЫХ СИЛ**

НАВСТРЕЧУ ВЫБОРАМ

Хүндэтэ нютагаархид!

**Хүндэтэ спортсменүүд болон спортдо дуратайшуул!
Солото манай залуушуул болон габьяата ветеранууд!**

Декабриин 7-до хүн бүхэмнай тон харюусалгата шийдхэбэри абахаяа байна. Россин Федерациин Гүрэнэй Дүүмэдэ манай талые ямар партинууд бариха, хамгаалха гэшэб гэжэ эндэһээ эли болохо.

«СОЮЗ ПРАВЫХ СИЛ» гэхэн политическэ парти мүнөө үеын эгээл годорхой зорилгонуудтай программаяа дуралдан, хунгалтада ерээб. Тэрэ тоодо бадаган үбшэнтэй жэшэмээр хара тамхи таталга; ямаршые арга хургын олошогүй ажалгүйдэлгэ; үгытэй ядуу байдалда дүтэрхы ажаһуудалай тон доодо хэмжээн; феодализмда адлирхуу бюрократи болон бусад олон үзэгдэлнүүд.

Ажабайдалай элүүр энхые дэлгэрүүлгэ, физкультурна хүдэлөөнэй нийтэ гуримуудые нэргээлгэ, эрхэтэдэй, илангаяа залуушуулай ажабайдалда спортын үүргэ дээшлүүлгэ хадаа гол

зорилгомнай гэжэ «Союз правых сил» тоолоно.

Ерээдүйн Россида залуушуул бэе махабадай, оюун ухаанай талаар элүүр энхэ байһай гэжэ хүсэнэбди. Залуу үетэн - хүбүүд, басагад оронойнгоо нэрэ түрэтэй эрхэтэдынь, хамгаалагшадын байг лэ.

Энэ бодолнай спорттой таһаршагүй холбоотой. Спорттой бодото ёһоор бага зэргэшые харилсаһан хүн ажабайдалда этигэлтэйгээр хандадаг, бээ бат бэхээр мэдэрлэг.

Россие СПС-тэй суг хүгжэн халбаруулха гэжэ хүсэһэн, оролдоһон зон эдэбхией гарган, хунгалтын участогуудта ерээжэ, манда этигэлгүй хүнүүдэй ханае буруу хүргэг лэ.

Һанаа сэдхэхэдэ шагнаархан, танай, манай талые бариха, хамгаалха партиин түлөө дуугаа үгыт гэжэ уряалнабди. Энээнэй лаб үндэһэтэй байһанайнь түлөө бидэ харюусалгатайбди.

Клим Самсонович ОЛЗОЕВ,
СССР-эй греко-римскэ барилдаагаар олон удаа чемпион,
СССР-эй спортын габьяата мастер, профессор,
Петровско эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент.

Олег Александрович АЛЕКСЕЕВ,
Европын дүрэ буялдалгын барилдаагаар чемпион,
Дэлхэйн Кубогта хүртэгшэ, Россин спортын мастерта кандидат.

Сергей Жалсанович ЗАМБАЛОВ,
Дэлхэйн Кубогта илагша, Дэлхэйн болон Европын
дүрэ буялдалгын барилдаагаар чемпионадуудай призер,
СССР-эй чемпион, Россин спортын габьяата мастер.
Түлөөһэгүйһөөр, жээрэбэй гуримаар толологтобо.

«Задача ЯБЛОКА -
заставить власть
служить обществу,
а не олигархам.
Установим контроль
общества над
Правительством -
получим деньги на
решение социальных
проблем»

Из Программы
партии «ЯБЛОКО»

**Россия
победит
бедность!**

Опубликовано на бесплатной основе, согласно жеребьевке.

КАК СЛЕЗТЬ С ИГЛЫ!

Алексей ЧЕПА, заместитель председателя Аграрной партии России

По некоторым оценкам запасов сырья в российских недрах хватит на несколько десятков лет. Но это, смотря с какой скоростью будем добывать. И, главное, никто не знает, что будет потом, когда кончатся нефть и газ, металлы и минералы. Эти ресурсы невозобновимы - все, что вычерпано из земли, обратно не вернешь. Это известно. Экономика России, ориентированная на их растрату, уничтожает собственное будущее. Очевидно, всем нам настало время задуматься о том, как России жить дальше. Если она не сделает приоритетами воспроизводимые ресурсы - сельское и лесное хозяйство, рыбоводство и добычу морепродуктов, то нашим потомкам не найдут ответа на вопрос - за счет чего выживать дальше?

Экономика, сидящая на «нефтегазовой игле» - это «экономика обратного отсчета». Пять, четыре, три, два, один... Нам совсем немного осталось до нулевой отметки. Страшной отметки, за которой наступает всеобщая бедность. Если не задумаемся

Выращивать хлеб и скот, рубить лес и ловить рыбу можно снова и снова, если берегаются почвы, сорта и породы растений и животных, высаживаются новые леса, поддерживается число рыбных косяков. И нужны люди, которые хотят и умеют работать на земле. Но российская промышленность разрушает экологию, а сельских жителей у нас с каждым годом все меньше и меньше. Уже в наши дни квалифициро-

ванный сельский труженик становится невосполнимым ресурсом.

В США ради сохранения окружающей среды принципиально не добывают нефть на своей территории и запускают в продажу топливо на основе сои и рапса. В Норвегии запатентовали генетический код семги, как национальное достояние. В западной Европе восстановили леса, вырубленные во время промышленного бума девятнадцатого века. Но власть России, как легальная, так и теневая, активно развивает «экономику обратного отсчета». Превращение России в пустыню ради благополучия небольшого количества «соотечественников» неуклонно становится реальным будущим.

Только одна партия решает говорить об этом открыто - Аграрная партия России. Комплекс мер по возрождению сельского хозяйства - новая аграрная политика, предложенная АПР, снимет Россию с «нефтегазовой иглы». Только одним образом можно это сделать - развивать сельское хозяйство и держать финансирование этой отрасли на уровне 15 процентов расходной части бюджета вместо сегодняшних - 1 процента. Только так можно отменить сценарий «экономики обратного отсчета». И сделать это можно при одном единственном условии - если в Государственной Думе будет сформирована фракция Аграрной партии России. Выбрав единственную подлинно крестьянскую партию России, вы тем самым выбираете свое будущее.

ДОСТАЛИ И НА ДАЧНОМ УЧАСТКЕ

Пару десятков лет назад, когда начиналось массовое дачное строительство, земельные участки выделялись на самых неудобных. С одной стороны можно понять и тогдашних начальников - им под страхом суда не разрешалось трогать совхозно-колхозные земли, с другой стороны даже сейчас пельза без боли смотреть на стариков с рюкзаками на плечах, взбирающихся на предгорья или месящих грязь в болотистых низинах, на которых все эти годы они выращивали себе картофель, овощи и другие продукты. Это песчанники по обе стороны спиртзаводского тракта, гористые побережья Селенги, ее затопляемые низины Левобережья, предгорья у пос. Сотниково, Вознесенново и т.д.

В прямом смысле тысячи людей сложили головы за освоение этих бросовых земель, надрынаясь на раскорчевке, строительстве, переносе плодородной земли и унавоживании участков. Конечно, на первых порах помогли предприятия: отсыпала дороги, протянули линии электропередач, где-то обеспечили водой. Затем началось десятилетие разбоя и разора дачных участков, обустроенных потом и кровью. Похоже, что зло на власть, бросившую людей на произвол судьбы, по иронии судьбы срылся на тех же людях, только сумевших даже в годы лихолетья вырастить урожай и обустроить участок. Эти разоры продолжаются и по сей

день: разбирают и увозят теплицы и дома, снимают шиферные крыши, не говоря уже о выращенном урожае. Попустительство властей к этому явлению нельзя рассматривать иначе как прямое потакательство на разбой. Он стоит еще не одну сотню жизней дачников. Нельзя рассматривать иначе как цинизмом властей по отношению к дачникам введение налога на земли дачных участков. Земли, за которые кровавой ценой заплатили дачники при их освоении и обработке. И это при том, что земли, годные к обработке, десятками и сотнями лет плодоносили и приносили хлеб людям, которые в свое время не дали дачникам, забрасываемых, зарастающих бурьяном. Нашли за счет кого наполнять государственный карман! Создавайте на заброшенных сейчас землях государственные хозяйства, обеспечивайте сельское население работой, а городское - продуктами.

Глубоко убежден, что очень правильно поступает Аграрная партия России, ставя вопрос о принятии закона о дачных, приусадебных участках, чтобы, наконец, поставить на законную основу труд миллионов россиян. Только за одно это я буду голосовать за нее на предстоящих выборах.

г. Улан-Удэ.

Иннокентий БЕЗУГЛОВ.

Опубликовано на бесплатной основе, согласно жеребьевке.

БЭРХЭШЭЭЛНҮҮДЫЕ ШИИДХЭХЭ ТУХАЙ ХЭЛСЭБЭ

Республикын Президент Леонид Потапов «Россин түмэр харгынууд» гэхэн акционернэ бүлгэмэй вице-президент Владимир Якунинтай хаяхана албан ёсоор уулзаба.

Буряадай Правительство болон «Россин түмэр харгынууд» гэхэн акционернэ бүлгэм Хойто Муяын тоннелин шагалагда тушаагдаһан ушартай холбогдоһон түбэг бэрхэшээлнүүдые шийдхэхэ талаар Россин Правительствода хандаха тухай хэлсэбэ. Энэнь гол түлэб «АМТоннельстрой» гэхэн эмхиин 1300 сүдэмэрлэгшэдые ажалаар хангалгатай холбогдоно.

Леонид Потапов Хойто Муяын тоннелин саг үргэлжын ашаглалгада тушаагдаһан ушарые ерээдүйдэ тон ехэ аша үрэтэй байха гэжэ тоолоно.

Северобайкальск хотодо ой модо үйлдбэрлгын комплекс байгуулаха тухай

проект даб дээрээ Правительствадэ зүбшэгдэжэ байнхай.

Гадна Леонид Потапов Буряад ороной хойто аймагуудта үйлдбэрлхы эмхи-нүүдые хүгжөөхэ бүхы эрхэ нүхэсэл бии гээд тэмдэглээ.

Гайхамшаг барилгада хабаатай зоной хуби заяанай түлөө туйлай ехэ харюусалгатай байһанаа Владимир Якунин болон Леонид Потапов сүм мэдэрхэһээ гадна, тэдэниие ажал хүдэлмэрээр хангалгын асуудалнуудые шийдхэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байһанаа элишэлээ.

Республикын Президент Эдэ асуудалнуудые шийдхэлгын талаар Россин Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Виктор Христенко гэгшэтэй хаяын болзорто зүбшэлсэхэ юм гээд мэдээсэе.

Даша-Доржо БОЛОТОВ.

УДХАТАЙ ҺАЙНДЭР

Байгша оной ноябриин 18-да Буряадай багшанарай колледждо буряад хэлэнэй ба литературын факультэдэй үдэр үнгэргэгдэбэ.

Энэ хайндэртэ Монгол ороной багшанарай дээдэ хургуулин колледжын эрдэмтэд айлшалажа ерэхэн байна. Тэдэнэр Монголой мүнөө үеын хэлэнэй литературын, мүн хууша монгол хэлэнэй нээмэл хэшээлнүүдые үнгэргэжэ, ехэ һонирхол татаа. Мүн манай багшанар түрэл хэлэнэй, литературын тухай хэшээлнүүдһээ гадна, буряад хатарай, хүгжэмэй мастер-классуудые үнгэргөө һэн.

- Би Буряад орон хоёрдохиёо ерээбэ. Мүнөө ерэхэдэ, оюутадай урда «Мүнхэ тэнгэрийн» зохёолой философи тухай лекци уншабаб. Оюутад маша ехээр һонирхожо шагнаа. Манай гүрэндэ хүүгэдтэ зориулагдаһан номуудта ехэ анхарал хандуулдаг, олоор хэблэн гаргагдадаг юм. Хүүгэдэй журнал, сонин

хэблэгдэдэг, - гэжэ Монголой гуманитарна академиин академик, Улаан-Баатарай багшанарай хургуулин ахмад багша, профессор Б.Хуу хөөрэнэ.

Энэ хайндэрэй үедэ БГУ-гай гуманитарна институтдай болон колледжын буряад факультэдэй оюутадай хоорондо КВН наадан эмхидхэгдээ. Багшанарай колледжын оюутад Б.Э.Аюржанаевай, О.П.Бордоновагай хүтэлбэри доро хайн бэлэдхэлтэй байһанаа гэршэлээ. Т.Бадмаева, Д.Ешеева, Ж.Озбонова, О.Тыскеева болон бусад басагад абьяас бэлитэйгээр эрдэмэйнгээ гуламтын нэрэ хүндые хамгаалаа.

Буряадай гүрэнэй университедэй колледжын багшанар, Монголой эрдэмтэд буряад хэлэнэй ба литературын ерээдүй сагай багшанарые бэлэдхэлгын үедэ эрдэм хуралсалай шэнэ технологинуудые нэбтэрүүлгын асуудалаар түхэрээн шэрээ үнгэргөө.

Ешигма ЦЫБЕНОВА.

Владимир ПЕРЕЛЯЕВ:

«Промышленностиин хүдэлжэ захалбал, ажабайдалнай найжарха»

Манай корреспондентын асуудалнуудта Буряад Республикын Правительствоын Түрүүлэгшын орлогшо, промышленностиин, үйлэдбэрийн инфраструктурын болон технологиуудай министр В.В.ПЕРЕЛЯЕВ харюусана.

Байгша оной юнэн харын туршада Россияда промышленна продукция үйлэдбэрийн хэмжээний ургалтын аунда зэргээр 6,8 процент байтар, манай республика готор 20,1 процент болоо.

Машина бүтээлгэ болон металл болбосоруулгада продукция гаргалгын хэмжээ нэмээлгын эршье 180,2, түлшын промышленностьда - 103,9, барилгын материалнуудай промышленностьда - 111,8 процентгэ хүргэһэнэй ашаар тус ургалта туйлагдаа.

Буряад Республика готор хүтэлбэрийн талаар гүрэнэй захилаар тогтоогдоһон индикаторай хараалагдаһан хэмжээн 9 харын туршада 5,8 процентээр үлүүлэгдээ.

Владимир Васильевич, дунгуудые абажа харахда, республикын промышленность ургалта туйлажа эхилэнхэй. Мүнөө үедэ тогтууртайгаар хүдэлжэ гэжэ тэмдэглэхээр предприятияудые нэрлэжэ үгыт.

Тэдэнэй тоодо акционернэ удаадахи бүгэмүүдые оруулжа болохо гэбэл, «Улаан-Удын авиационно завод» - нёдондоной энэ үеынхинөө ургалтынгаа эршье 2,2 дахин нэмээһэн, «Бурятзолото» - 112,8, «Бурятэнерго» - 104,7, «Улан-Удэстальмост» - 118, «Нарин сэмбын мануфактура», «Теплоприбор-комплект» - 186, мүн ВСЖД-гэй ГУП ЛВРЗ (мүнөө тэрэ «Россин түмэр харгинууд» гэнэн ОАО-гой филиал болонхой) - 150, «Бурятуголь» ООО - 126,4, «Түгнэн уурхай» ОАО - 104,7 процент гэхэ мэтэ болоно. Үйлэдбэрийн хэмжээний зарим тэды доошлобшье, «Гусиноозерскын ГРЭС» ОАО-е дурсагдаһан предприятия-нуудай тоодо оруулжа боломоор.

ЛВРЗ, авиазавод, «Теплоприбор», «Электромашинна» гэхэ зэргын нютагай предприятияудые хамжаанай (кооперациин) гуримда оруулжа түсэбэй правительствада байһаниинь мэдээтэй...

Һая үнгэргэгдэһэн Промышленнигууд болон олзын хэрэг эрхилэгшэдэй холбооной съезд дээрэ республикын промышленна

предприятинуудай дунда хамжаанай гурим хүгжөөхэ тухай асуудал эгээл шухалануудай нэгэн байгаа. СПП-гэй президент К.П. Алыцманай тоосоото элдхэл соошье, делегадуудай үгэ хэлэгшүүдтэһье энэн тухай дурсагдаа. Жэшэнь, ЛВРЗ авиационно заводтой, «Теплоприбор-комплекттэй», «Электромашинатай», прибор бүтээлгын нэгэдэлтэй хамжаанай холбоонуудые хүгжөөхэ хүсэлтэй гэжэ тус предприятиян директор Владимир Петрович Мельников хэлээ һэн. Дурадалнуудта ЛВРЗ эдэ предприятиян ууда дамжууланхай, хэдэн шэглэлээр хамжаан хүгжэжэ захалаа.

Гэбэшье үйлэдбэрийе бэлдэлгэтэй, чертёжууд, документациин үгы байгатай, гаргагдаһан продукцияе сертификацигалатай холбоотой бэрхэшээлүүд энэ үсөөн бэшэ. Предприятинуудай дундахи хамжаанай холбоонуудые хүгжөөлгэдэ таатай эмхидхэлэй, экономика эрхэ нүхсэллүүдые байгуулахын тула РФ-гэй Правительствоын 2003 оной сентябрийн 5-най захиралта гаранхай.

Мүнөө үедэ ЛВРЗ, авиазавод гэхэшэлэн хоорэлдөөн янала гарадаг байбал, прибор бүтээлгын нэгэдэл тухай мүртэй юумэ дуулдадаггүй...

Тус акционернэ бүлгэм үнэхөөрөө бэрхэшээлтэ байдалда оронхой: үйлэдбэрийн хэмжээн

доошолонхой, салин хүлхэнэй талаар дүрбэн харын үри бии, предприятия бюджетэ оруулдаг түлбэринүүдэй талаар үриэ хойшолуулаха, түлэлгын болзорые һунааха эрхэгүй. Гол ушарын гэбэл, ерэхэ жэдэ бэлүүлэгдэжэ эхилхэ экспортын хэлсээе бүридуулгын талаар һааталга болоно. Мүнгэ салинайнгаа байдал тогтууртай болгохо талаар предприятиян хүтэлбэри хэмжээнүүдые абажа байна. Республикын Правительствоашье предприятиян панхаруулгада оролгые зайсуулаха зорилготойгоор туһаламжа үзүүлнэ.

Заводой сүлөөтэй талмайнууд бага олзын хэрэг эрхилдэг предприятияудта, тэрэ тоодо «ЖАТ» түхэлэй телевизор хабсаргадаг «Белый лебедь» ЗАО-до дамжуулагданхай. Тус предприятия хүгжэлтын талаар арга боломжотой аад, эрьсын мүнгэнэй дуталдаһан ушар гол бэрхэшээлын болоно. 30 миллион түхэригэй олзын хэрэг эрхилэлгын урьһаламжа абахадан, гүрэнэй гаранти «Белый лебедь» ЗАО-до олгохо тухай асуудал мүнөө манай правительствада харагдана.

Иимэрхүү байдал «Улаан-Удын судна бүтээлгын завод» ОАО-до тохёолдонхой. Зөөрийн эздэй һэлэгдэхтэй сасуу тус предприятия республикаһаа «ябашаһан» шэнги юушые дуулданагүй...

Предприятия хүдэлһөөр. Мүнөө үедэ «Байгалай судна бүтээлгын компани» гэнэн шэнэ бүлгэм байгуулагдаа, хүдөө ажаһынхидта онһон түхээрлэгшүүдые бүтээлгээр, мүн судануудые заһабарилгын, химическэ промышленностьда хэрэглэгдэдэг дулаа тэнсүүригын түхээрлэгшүүдые гаргалгын талаар захилнууд бүридуулгдэнэ. Энэнэй ашаар мүнгэн саигай - ажахы эрхилэлгын байдал тогтууртай боложо, хүдэлэгшэдэй тоо хуушан хэмжээндээ бусаха хараатай.

Владимир Васильевич, нислэлхээ гадуур оршодог «Новая Бряньсельмаш» ОАО, Гусиноозерскын радиозавод, Селенгинскын ЦКК гэхэ зэргын предприятияудай хуби заяан хайшаа харанхай гэшэб?

«Оборонконверс» ЗАО-той хамта республикын Правительство «Новая Бряньсельмаш» ОАО-гой үндэһе һуури дээрэ металл хайлуулгын - хабтагай болгожо шэрэлгын үйлэдбэри тогтоохо түсэбье шэнжэлэн үзэжэ, тодорхойлон тооложо байнхай. Сэрэгэй техникие задалалгын эсэстэ үлэдэг түүхэй эд, республикын дэбисхэр дээрэ суглуулагдадаг хара металл хаядаһан металл хайлуулдаг үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ хараатай.

«Гусиноозерскын прибор заһабарилгын үйлэдбэри» гэнэн ОАО-гой талаар панхаруулгын ябадал үүсхэгдэхэ. Һэнэгтэй тоног түхээрлэгшүүдын олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ мүнөө дамжуулагданхай. Тиигэжэ тэдэнэй металл хайлуулдаг үйлэдбэрийе, модо болбосоруулгые, энергетигүүдэй захилаар дулаасуулгын агрегадуудые заһабарилжа ябадалые һэргээнхэй.

Селенгинскын ЦКК» ОАО тухай хэлэбэл, нёдондоной июнь һарада тус предприятия «Лесопромышленная компания «Континенталь - Менеджмент» ООО-гой бүридэлдэ ороо һэн. Хүтэлбэрилхы шэнэ компани предприятия реформонуудые бэлүүлнэ. Жэшэнь, гол үйлэдбэридэ хабагүй худалдаа наймаан, хамһабарин ажахы, ЖБИ-гэй завод болон ЖКХ гэхэ мэтые амьарлан гаргана. Эльгээһэн продукциян түлөө мүнгэгүйгөөр түлбэри оруулаха гурим усадхагдаа, хүтэлбэрилгын байгуулалта нарижуулагдаа. Хүтэлбэрилхы компанин мүнгэ зөөрээр байгша ондо модо бэлэдхэлгын үйлэдбэрийн материално-техническэ бааза бэхжүүлэгдэнхэй.

2003-2004 онуудай туршада предприятиян экономикадо

США-гай 19 миллион доллар һомолжо, эдэ бүгэдэ картон бүтээдэг хоёрдох машинные болон цехүүдые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ шэглүүлэгдэхэ.

Республикын Правительство 2003-2004 онуудай үеын социальн-экономическа харилсаа холбоон тухай удаан болзорой хэлсээ «Базовый элемент» гэнэн компаниай баталаад, тэрэнэй ёһоор 30 миллион доллар инвестицинууд хараалагдана.

«ЛК «Континенталь-Менеджмент» ООО-гой генеральна директорэй орлогшо А.В.Евдокимовский байгша оной сентябрьда республикын Правительствоын зүблөөн дээрэ Сэлэнгын ЦКК-гай хүдэлмэри тухай тоосоо. «ЛК «Континенталь-Менеджмент» ООО-гой болон республикын Правительствоын хоорондо баталагдаха хэлсээн мүнөө үедэ бэлдэгдэжэ, тэрэнэй ёһоор 7 миллион доллар инвестицинууд түсэблэгдэнэ.

Хүтэлбэрилхы шэнэ компаниин эрхээр, предприятиян оруулаха хүдэлмэрилэгшэдэй тообой хоробошье, нёдондоной энэ үеынхидэ ороходо, дундуур салин хүлхэн 32,6 процентээр дээшэлжэ, 4387 түхэригтэ хүрөө.

КОРРЕСПОНДЕНТ: Һайндаа, Владимир Васильевич, Зинаида ШЕВЦОВА.

На конкурс «Вершина мудрости-2003»

ПЕВЕЦ ЗЕМЛИ АЛАРСКОЙ

Характерной чертой наших земляков, даже находящихся ныне на заслуженном отдыхе, является активная работоспособность, неуспокоенность достигнутыми успехами в прошлом, увлечение новым видом труда - умственным, творческим, результативным.

Таким человеком - уникалом предстает пенсионер, который 22 ноября сего года собирается отметить юбилей своего 80-летия. Это учитель Антон Семенович АЛЕКСЕЕВ, отдавший более полвека благородному делу просвещения в качестве преподавателя истории и директора ряда школ в Аларском районе, на своей любимой родине, в улусах Нэгдэ, Алайр, Готол, Хүхэ нуур.

В годы Великой Отечественной войны он без повестки райвоенкомата добровольно поступил в военное училище и офицером защищал от фашистов город Ленинград, участвовал в прорыве блокады и линии Маннергейма, освобождении Прибалтики, был дважды ранен. Демобилизовался в звании капитана в возрасте 22-х неполных лет из армии, стал учительствовать в родном улусе Нэгдэ, затем окончил, совмещая учебу с работой, Иркутский университет

в 1951 году. Это не подвиг ли? Военные награды не сделали его высокомерным, как и высшее образование. Поставил на ноги, вывел в люди четверых сыновей и дочь, которые по примеру отца все окончили институты и работают в разных сферах по избранной специальности. Сын крестьянина, он с малых лет приобщился в семье к нелегкому физическому труду сельчан. Став учителем, уважаемым человеком в улусе, районе и области, Антон Семенович не считал зазорным заниматься хозяйством, без чего и немислима жизнь в деревенских условиях.

И вот теперь, как бы на досуге, Антон Семенович взялся за мемуары. И преуспел в этом, далеко не простом деле и с завидной целеустремленностью воплощает задуманные творческие планы в реалии. Так, в 1995 году он опубликовал книгу «Аларские хонгодорь», объемом 28,54 печатных листа; в 1999 году - «Для мира под ивами», 21,5 печатных листа; в 2003 году - «Ныгда, моя милая», 16,5 печатных листа. Следовательно, за 8 лет он сумел написать и издать целых 3 солидных книги, посвященные актуальной, нужной национальной теме - о родине, ее прошлом и

настоящем, о ее людях и их делах на земле предков, о патриотизме и защите Отечества от внешних врагов, о радостной и трудной победе над искиженными в тактике ведения военных операций захватчиками.

Исключительную ценность в этих мемуарах составляют генеалогические данные о родах аларских бурят, точные сведения по ономастике - личных именах

как старинных, так и заимствованных названиях полей, лугов, пастбищ, увалов, рек, озер, рощ, дорог и, главное, улусов, многие из которых в годы укрупнения населенных пунктов под надуманной причиной были снесены и уже не существуют. Таким образом, сочинения, рожденные аналитическим, взыскующим истины умом А.С. Алексева, не только несут в читательские массы конкретные знания, основанные на фактах об Аларской земле, но имеют нравственно-этическое значение: просветительная роль этих книг несомненна, морально оправдана и очевидна. Автор обнаружил недюжинный талант поэта и живописца в описании картин природы родного края, тем самым пробуждая в человеке дремлющее эстетическое чувство и открывая его глаза на красоту окружающего мира. С подкупающей теплотой и уважением он рассказывает о родных и близких, об одноклассниках и друзьях детства и юности, что также звучит сегодня злободневно и подкупает искренностью чувств.

Словом, книги очень полезны и сполнительны.

Как уже говорилось, Антон

Семенович вырастил достойных детей. Его старший сын Геннадий Антонович окончил сельхозинститут. Второй сын Николай Антонович - врач, имеет почетное звание «Заслуженный врач РБ». Третий сын Аркадий Антонович - кандидат технических наук, доцент. Четвертый сын Владимир Антонович с высшим медицинским образованием. Дочь Тамара Антоновна тоже с высшим образованием, фармаколог. Невестки Антона Семеновича, жены сыновей его, все с высшим образованием, как и зять. Много души, воли, старания вложил А.С. Алексеев вместе с обожаемой супругой Валентиной Николаевной в воспитание своих потомков, которые переняли от родителей самые святые традиции многовекового народного опыта семейного формирования личности: уже у них свои взрослые сыновья и дочери. В преддверии заветного юбилея 80-летия со дня рождения отличника народного просвещения России Антона Семеновича Алексева мы, его земляки и друзья, желаем ему доброго здоровья, крепкого духа, вдохновения и многих лет счастливой жизни.

Аркадий ТУМАХАНИ, заслуженный деятель искусств РФ, заслуженный деятель науки РБ.

Яруунын аймагай Эгэтын дунда хургуулийн байгуулагдаһаар 85 жэлэй ойдо

БАЯН ТҮҮХЭТЭЙ ЭРДЭМЭЙ ГУЛАМТА

1918 оной намар Яруунада анха түрүүшын буряад хургуули Эгэтын дасанай дэргэдэ нээгдэһэн түүхэтэй. Эхин шатын хургуулийн түрүүшын багшанар гэхэдэ, хуушан монгол бэшэгтэй Цэбэгжаб Ешидоржиев, ород хэлтэй Шэмэд-Доржо Дашапилов гэгшэд 14 хүүхэдтэй нөм бэшэг аажа эхилһэн юм. Гурбан жэл үнгэрөөд байхада, хургуули Хфра-Шэбэр руу Зунды Бодиевай гэртэ зөөбэ. Эхин шатын 4 класс дүүргэһэнэй дүрбэн үнэмшэлгэ Цэдэн Доржиев (Нархатын), Норбо-Самбу Гыльков (Үдын Буламай), Эгэтын Санжамэтэб Цыдендамбаев болон Базаржаб Будаев гэгшэд 1923 ондо абаһан байна.

Митып Дугарович Дугаровай дурсалаг уншахадамнай, 1921-1925 онуудаар А.И.Мурычев гэжэ ехэ эрдэмтэй, үргэн мэдэсэтэй багша ород хэлэнһээ гадна, арифметикэ, географи, естествознани, обществознани, хүгжэмэй грамота хүрэтэр заадаг байгаа. «Рассказывали, что наш учитель Александр Иванович - бывший офицер старой армии. Видимо, он был из тех офицеров, которые верой и правдой служили своему народу» гээд, М.Дугаровай гараар бэшэгдэһэн саархан хургуулимнай түүхын музейдэ хабартай юм. Хорёод онуудаар богонихон болзор соо ажаллаһан багшанар гэхэдэ, Дамдинжаб Саиданов, Цыретор Раднаев, Аюшин Цыремпил, Чойндон Шагдарон, Евдоким Болдонов, Базаржаб Будаев гэгшэд болоно.

«УЛААН ГЭР» гэжэ адаршанан хургуулимнай нэрэ Жалсан Жабон багшын нэрэтэй холбоотой. 1929-1930 онуудаар Тайуудһаа Цыгалыничкий хүпэсэй томо голшын байшан гэр зөөлгэжэ, улаан хушалтаттайгаар табиуудһан. Энэ гэр мүдөөшье нотагаймнай шэмэж, хургуулимнай гол байшан заңдаа.

Хүлэг морцгой
Хүльбэрэн шэлгээһэн талые
Үбгэд ухаатан
Үлэн сэдхэхэлээ хунгажа,
Эрдэмэй гуламта
Эндэл тогтог гэлсээ хэн.
Олоороо хэлсэн,
Олодон энэ газартаа
Үргэн араг
Үндэр байшан богдоо хэн.
Улагдай дунда
«Улаан гэр» гэгдэжэ
Эхин шатын
Эгэтын хургуули нээгдэ хэн — гээд, Ц. Номтоев шүлэг соогоо бэшэнхэй.

«Улаан гэрэй» дэргэдэ хамтын байра баригдаба. Бууса хотонороо таһархай байһан үедэ гаран буудаг зонхой үхибүүд эрдэм номдо хураха аргатай болобо.

1930 онһоо эхилээд, Байгал далайн Ольхон аралһаа элдин талатай Эгэтэ нотагыне шэлэн, хоёр артель зон гэр бүлөөрөө түбхинэн хуурижахаар эржэ зухалба. хургуулийн байһан газарта нотагжан хуурижаба. Энэ үеын

багшанарай хуралсал - хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хүндэжэн оршон байдалда ябуулдаг байһанинь ойгосотой. Хамтын ажахынуудые тогтоолгын ангиин тэмсэл, Эгэтын дасание хүнөөн хандаргалга, хоёр ойдоо яһатанһаа өөрэгүй хори, эхирэд угай эсэгэнэрэй үринэрэй үгэ хэлээ хүсэд ойголсолжо ядалга... Эдэ бэрхэшээлтэ жэлнүүдые гаталһан багшанар **В.Н.Маханчев, М.Дугаров, Б.Ж.Очиров, Манжит Дармын, А.Х. А.Цыбенова, Ц.Н.Номтоев, Ц.Марманова, Цейжаб Цыдыпов** гэгшэд болоно, Хорин, Байсын Үбэрэй басаган Булму Чернинова согтой залитай пионервожата байһан, пионерэй хүдэлөө сагай эрилтэдэ тааруугаар, эрмэтэйгээр ябуулдаг байһан. хургуулийн хамнабарин ажахыда Хайдалов Цыренжаб Шойжоева Ханда хоёр гэр бүлөөрөө хүдэлдэг, 2 унаа мори, хэдэн үнээ харуунаха, овоц, алим жэмс ургуулха г.м. ажал жэншэд гүй хэдэг байһан. хургуулийн столоводо түлөөһөгүй эдэе хоол ородог байһанинь лабтай.

1939 оной майн 19-нэй дугаарта Буряадай пионернүүдэй «Костер» газетэдэ Эгэтын эхин хургуулийн ажабайдал дэлгэрэнгыгээр зураглагданхай. 3-дахи классай хурагша Чимитовэй зураг хуудананай дунда, хургуулийн газар түхэлые саадтайн элээр зураһан байна. Шабинарай тэмдэглэлнүүд олон. Ехэ наһатанай хургуулида эрхим хурагшадын «багшаддаг», уншажа, бэшэжэ хурахадань, түрэлхидтөө

дуратайгаар туһалдаг байһанинь элирнэ. хурагшад хэн болохо байһанаа дэлгэн бэшэнэд Лулупова Мэдэгма летчица болохо гээд бэшгэһенинь гайхалгүй, тэрэ сагнай тиймэ байгаа гүбдаа.

Эгэтын эхин шатын хургуули аймаг, республика соогуураа суурхажа, «жэшээтэ» гэлэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. **Цогто Номтоевич** түрүүшынгээ гүрэн түрын шагнал хайрада хүртэбэ: РСФСР-эй 27 багшанарай тоодо мүнгэн шагнал абаба. Алдарта багшын ажалһань, ажабайдалһань арюухан намтар Эгэтын хургуулиһаа эхитэй. Цогто Номтоевич Москва Буряадай I декадада, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда Эгэтэһээ мордохон, дайгаа даража, даагаа хүүлдэжэ, гэр бүлдөө, түрэл хургуулидаа, манай нотаг бусажа ерээ. **Даша-Ханда Аюшеевна** дүү басаган Цэмжэд Аюшеевнатыа дайнай жэлүүдэдэ ажаллаа. «Улаан гэрэй» үүдые нэгшье үдэр хаалгангүй, бүхи багашуулаа хургуулиень орхюулангүй энэ хатуу үеые гаталһан габыятай. Дайнай хойто жэлнүүдтэ 130-аад хурагшад тоологдодог хэн. Нютагай эдбхитэдэ, **Номтоевтон** хургуулиаа 7 жэлэй болгохо наһаатай ехэхэн ябуулга хэһэн юм. Тээд энэ хэрэгын бүтэхэ аргагүй байгаа. Эгэтын дасан үгы хэгдээд, нэрэн нэгэ бага «мартагдажа» байхадань, Эгэтын нэрэ хануулан, өөдөн үргэхэ долоон жэлэй хургуули байжа болохогүй гүб даа!

... 1949 онһоо 1973 он болотор Эгэтын эхин хургуулие даагшаар **Ширабон Дандар Очирович**

хүдэлһэн юм. Эдэ жэлнүүдтэ хорёод жэл шахуу амжалтатай ажаллаһан багшанууд гэхэдэ, Ольга Алексеевна Филиппова, Буряадай габыята багша Дора Банаевна Баяндуева гэгшэд болоно. Хэзээнэйшье сагта арадай ажахыда боложо байһан «нэбшээнүүд» хургуулиньше ажабайдалда элдэб «заһабаринуудые» оруулдагынь мэдэжэ. Буряадай габыята багша Д.О.Ширабоной бэшгээдэр, Яруунын уларилда тааруулан, Эгэтын газарай хүрһэн дээрэ кукурузын үзэгдөөгүй үндэр ургаса ургуулдаг байһан. Зунай амаралтын үедэ колхозһоо 1000 тахяагай дальбараа абажа тэжээгээд, 800 гаран томо тахя болгожо тушааһан байна.

Нютагайнаа хургуули дэмжэхэ, туһалха хэрэгтэ аймагай болон республикын хүгжэлтэдэ габыятай **К.А.Албашев** ехэ үүргэ бэсүүлээ.

1973 ондо хургуулимнай 8 жэлэй болгодобо. Урда жэлһын Эгэтэдэ шахан таргалуулгын «Улаан Туяа» совхоз эмхидхэгдэжэ, нютагнай шэнээр түбхинэжэ эхилбэ. хургуулийн директор **Жамьянов Ойдон Жамбалович** багшанарай коллектив бүридхэхэдэ ажаллажа эхилһэн багшанар Баендуева С.Б., Цыбиков Б.Ц. Санжимитыпова Н.Д., Тугутов С.С., Цыбикова Б.С. гэгшэд мүнөөшье хүдэлһөөр заңдаа. Тэбхэр гушан жэл тэрэ гэлээр үнгэршэбэ. 8 жэлэй хургуулийн түбхинэхэ талмай үргэдхэлгэ, спортзал барилга, пеэшэн түлжэ дулаасуулгы унаар дулаасуулха болгого г.м. хүдэлмэри Ойдон Жамбалович урагшатай ябуулдаг

хэн. 1981 онһоо РСФСР-эй габыята багша **С.Б. Баендуева** хургуулийн директорээр таһалгаряагүй ажаллана. 80-яад онуудта ажалай ба амаралтын «Туяа» лагерь район соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг бэлэй.

1986 ондо республика соо II хуурида гаража, трактор шан үгтэхэ болоо хэн. Шэнэ хуралсалай жэлдэ эрхимээр б э л д э х э н хургуулинь с о ц и а л и с м у р ы с ө ө н д э гурбан жэлдэ удаа дараалан илаһанай түлөө районгой дамжуулгын улаан

туг хэтэ мүнхэдөө манай хургуулида үлэнхэй юм. 1990 онһоо дунда хургуули нээгдэжэ, нотагаймнай үхибүүд түрэлхид ехэ баярлаа хэн. 90-ээд оной шахардуу байдалай үедэ гэр дээрэ үхибүүдэй хуралган баһал хэрэгтэй байгаа даа.

«Гэсэрэй» 1000 жэлэй ойдо зориулагдаһан «Храни свои корни» гэлэн республикын регионууд хоорондын хизаар ороноо шэнжэлэлгын хүдэлөөндэ хургуулимнай эдир шэнжэлэлгэд эдбхитэйгээр хабаадалсаа, эрхим дүнгүүдыеньше туйлаа. 1988, 2000, 2002 онуудта Лодоева Эржена, Цыбиков Эрдэм, Тугутова Дарима гэгшэд Москвада үнгэргэгдэдэг конкурс, олимпиадада, к о н ф е р е н ц и н ү ү д т э республикынаа нэрэ хүндые хамгаалжа, I шатын лауреадууд болоһон байна.

Эгэтын найман жэлэй, мүнөө дунда болоһон хургуули дүүргэһэн шабинарнай «Улаан гэрэй» заншалые адангүй, эрдэмэй орёл өөдэ тэгүүлнэ. Хэлэ бэшгээй эрдэмэй кандидат Цыбикова Эржен Москвада ажаллана, Тугутов Шагдар, Бадмаева Цыремжид гэгшэд Санкт-Петербургда аспирантура түгэсхэжэ байна. Врач-хирург болоһон Цыбиков Зоригто Иркутск хотодо ординатурада хуража абаба. Лодоев Жаргал Санкт-Петербургийн театральна академидэ хуража байхадаа, Англида талаан бэлигээ хурсадхаха хубитай байгаа.

«Эрдэм бэлиг - эрхим баян» гэшые бодотоорнь ойлонхой Эгэтын хургуулийн багшанар мүнөө сагай эрилтын ёһоор эршэмтэй ажаллан ябаһад.

Бальжима ЦЫБИКОВА,
Буряад Республикын габыята багша.
ЗУРАГУУДАД ЭРЭ: Ц.Н.Номтоев;
О.Ж.Жамьянов; мүнөө үеын багшанарай коллектив.

УРИЛГА
2003 оной ноябрийн 29-гэ,
субботого үдэрэй 12 сагта Эгэтын дунда хургуулийн 85 жэлэй ойн баярай һайндэр болохонь. Элдэб жэлнүүдтэ ажаллаһан багшанарые, хураһан шабинараа Эгэтын хургуулийн коллектив угтан хүлээнэ.

Найр нааганай эхилэхэ сагынь
— үдэрэй 12 час.
Эмхидхэлэй комитет.

УЛААН ГЭРТЭ УРИХАН НЭН

Улаан гэр - Улаан булан, Уряалан угтанал маанадаа Урданайнай хургуули.
Бидэнэй хургуулида - Улаан гэрэй алтан богоһоо алхажа ороһонһоо хойшо 40 гаран жэл үгэһэбэ. 1962 ондо арба гаран үйхэршүүл Эгэтын эхин хургуулийн шабинар болоһон байнабди: **В.Антонова, С.Апханова, О.Алдыров, И.Будаева, С.Баяндуев, Ц.Дондокова, М.Ешидоржиев, Н.Максимова, М.Очирова, В.Цыремпилов, С.Цыжилова, Т.Цыренова, М.Шагдаров.** Тэрэ үедэ «а» үзэг холбуулан эхин түрүүшын багшанарнай хэд бэ гээбэл, **Дандар Очирович Ширабон, Дора Банаевна Баяндуева, Дарижап Гармаевна Лупилова.** Эдир бага наһандаа Мужыхын зүүн, баруун бээдэ бухал шэрэдэг үе наһадада, ямаршье гоё хайхан гээшэб! Үбһэшэд хургуулиньше

эхилхэдэ, бидэниие багшымнай зүбшөөлөөр бухал шэрэхыемнай абаашадаг байгаа.

Эдирхэн наһандаа хураһан, наадаһан Эгэтэ тоонто нютагайм хургуули эли хайханаар

Этигэн найлаха багшанарни, анда нүхэдни, Хүндэлэн таанадаа уяриаб.

Эгэтын эхин хургуулида дүрбэн жэл хураад, 5-дахи класста Мужыха ошожо хурадаг заншалтай байгаабди. Би тэндэ арбан класс дүүргэб.

Ута наһатай Улаан гэр хожомын (1990-1991 онууд гээбэ) дунда хургуули болоһон юм. Тэрэ сагта Улаан гэрэй директор Ойдон Жамбалович Жамьянов байгаа. Сагай хубилалта соогуур Улаан гэр урилагдажа, заһагдажа, мүнөө

үндэр хайхан байшан хүдөө нютагайнаа дунда бултымнай баясуулжа, урихан хайхан наһаа түрүүлжэ байдаг. Энэ ехэ түүхэтэ хэрэгтэ элдэб үедэ хургуулийн директорэй уялга дааһан хүнүүд, багшанар булта хабаадажа, оролдогто гаргажа, хубитаа оруулаа. Мүн Эгэтын совхоз нилээд туһа хүргэһэн гэжэ тэмдэглэе. Совхозой директор Чимит Цыбикдоржиевич Банзатовай габыяа ехэ. Эгэтын эхин, хожомын дунда хургуулийн багшанар, педагогикын ажалай ветерануудые дурдая: **Дандар Очирович Ширабон, Дора Банаевна Баяндуева, Дарижап Гармаевна Лупилова, Анна Васильевна Андреева, Ойдон Жамбалович Жамьянов, Акулина Олзоновна Орбодоева, Бальжима**

Султумовна Тугутова, Батор Цыренжапович Цыбиков, Светлана Борисовна Баендуева, Даша-Цырен Цыдендамбаевич Санжимитыпов, Самбу Султумович Тугутов. Эдэ минии хургуулида хураха үеыни багшанар болоно. Эдэ бүгэдые, мүн хүүлэй үеын залуу багшанарые, Эгэтын хургуули дүүргэһэн бүхи зоние хургуулиингаа 85 жэлэй түүхэтэ ойгоор амаршалаад, ажалдань эмжалта, гэр бүлэдэнь элүүр анхье, һайн хайхание хүсэнэб. Тийн өөрынгөө зохёоһон мүнүүдые зориулаб:
Дальбараа ябаһан бидэнэ Далижуулаалта бултымнай, Барбагархан гарнуудаараа Үзэг бэшэжэ хураабди.

Урма баяр түрүүлһэн, Ухаа нэмээн хүмүүжүүлһэн Түрэл хайхан хургуулимнай Мүнөөшье ухаанһаам

гарадаггүй.
Сэдхэл зүрхөө доһолгоон, Сэсэн журам, тангариггаа Сээжэлдэжэ ябаабди.

Гэрэл сонхото хургуулидаа Үдэрһөө үдэртэ далажа, Үндэр шагдал гэшхүүртэнь Уданшьегүй хураабди. Эжынгээ хураһан хургуули Энхэрэн, энхэрэн наһанаб. Эдирхэн багашууддаа Эрхим эмжалта хүсэнэлби, Эрдэм заадаг багшанартаа Доро дохин байял даа. Ашата эрдэмдэ хургаһан Алтан богоһото хургуулимни, Амаршалнаб шамаяа!
Мүнхэ-Жаргал ЕШИДОРЖИЕВ.

(Продолжение).

Б-Д. ОЧИРОВ в 1908 году основывает первое в Забайкалье кредитное товарищество, потом потребительский кооператив, «Общество просвещения бурят», организовывал экспедиции и мероприятия в области медицины, образования, науки. В 1911 г. в гор. Чите на съезде русских крестьян и монголо-бурят председателем был избран Б-Д. Очиров, как пишет Э.Д. Ринчино, «господин в монгольском халате, «язычник», буддист». Документы свидетельствуют о его хорошем политическом кругозоре.

Особый всплеск в поисках путей национального самоопределения дают февральская и октябрьская революции. О становлении национального самосознания на новый, неведомый ранее уровень говорят слова из письма Председателя Буряцкой народной Думы Даши Сампилоу в конце 1918 года: «Мы, буряты, и только мы, сумели по всей России сохранить органы, избранные всеобщим голосованием. Мы, и только мы, не допустили в своей среде анархии и большевистской свисто-пляски. Мы, и только мы, доказали свою способность к государственному мышлению и поведению. Провал русских и русских партий в области государственного и социального строительства ясен и не требует комментария. И поэтому мы, буряты, до Учредительного Собрания, до установления твердой и всеми признанной государственной власти не можем, не имеем права связываться и подчинять наши учреждения, добытые и организованные с таким трудом с русскими, всякими «временными» учреждениями, возникшими в захватном порядке, и никто не имеет и морального основания требовать, чтобы мы пошли на это. Пусть эти временные на т.п. учреждения поучатся у нас государственному опыту и берут пример с нас, и строят свое, прочное и постоянное управление, а потом приглашают нас к подчинению и т.д.».

Особенно велика в этот период роль бурятской интеллигенции. Вот и слова Э.Д. Ринчино, сказанные на краевом съезде в Иркутске 25 июля 1917 г. «Сейчас революция поставила перед бурятским народом вопрос об устройстве их жизни. Численность интеллигенции в рядах бурят значительно увеличилась, и сейчас народ находится под ее влиянием».

Успехи в области культуры и образования, науки и техники в социалистической Бурятии увеличили еще больше число интеллигенции, окончательно утвердили и доказали равенство народа с другими народами мира, но тут же обозначалась тенденция утраты коренного, национального в языке, культуре, особенно с 70-х годов в результате сокращения изучения бурятского языка в школах республики.

В последние годы заметен рост национального самосознания, тяга бурят ко всему родному, переоценка многих традиционных ценностей и искусственно привитых в жизнь народа вещей, стремление поглубже исследовать и понять исторические корни нашего бытия.

Было время, когда все передовое в области науки и техники, культуры и искусства, экономики и социальной сферы сводилось к российскому, русскому.

Теперь у нас другие ориентиры, другая шкала ценностей, вплоть до идей глобализма.

Нет спора, что наука и техника - явления общемировые, экономика со своими регионально-локальными и национальными особенностями имеет общие законы и черты, социальная сфера тесно связана с экономикой, с государственной политикой, а культура и искусство, хотя и зависят от вышеуказанных сфер человеческой деятельности, но нечто иное, корни их - в человеческой душе, духовном восприятии и разумном осмыслении общества и жиз-

ни народа, устройства мировоззрения.

Особенное значение имеет литература, художественное слово.

В нем закодировано выражение человеческого духа и разума, в него аккумулируются все достижения науки и техники, экономики и социальной сферы, общественные идеи - воплощенные и невоплощенные, боль и радость от осознания жизни - в целом или одного индивида.

Слово первобытного человека отличается от слова нынешнего, время шлифует его, умирают одни и рождаются другие.

Слово может служить раздором, борьбе и войнам. Оно может принести успокоение и чувство счастья человеку. Слово зовет к жизни - прекрасной и достойной рождения на земле.

Служители слова занимают особое место в среде интеллигенции.

По крайней мере, я так думаю как писатель.

***

Впервые мое естество было полностью охвачено величиной слова, когда я еще не знал буквы, которые выражают слово в письме.

Э.Д. Ринчино

Ардан АНГАРХАЕВ

Мои старшие братья - Жалсан и Намсарай - вечерами читали вслух роман Хоца Намсараева «На утренней заре» на бурятском языке соседям, которые для того и собирались у нас, чтобы послушать это произведение, в котором для пожилых обрисовывалась знакомая им дореволюционная жизнь, а молодых захватывала история любви Цыремпила и Должид.

А позже я сам читал бабушкам и дедушкам «Эсэр», изданный в 1959 году после долгого запрета в Бурятском книжном издательстве.

И в этом же году были напечатаны в районной газете «Красное знамя» мои три стихотворения, одно из них осенью 1958 года было отмечено на школьном конкурсе лучших чтенных художественного произведения первой премией в 10 рублей.

Этому «событию» радовались наши соседи. И поэтому мой хуряха (муж троюродной сестры Ханды) Александр пригласил заезжего поэта после встречи его с животноводами (хуряха был заведующим фермой) к себе домой на обед и между прочим сказал, что племянник пишет стихи. Поэт тут же попросил привести меня к нему.

Так я впервые в жизни увидел «живого» поэта.

За столом сидел красивый, с мужественным смуглым лицом, нос был с горбинкой, совсем молодой мужчина. Он был студентом геологического факультета Московского университета.

- Даши Дамбаев, - отрекомендовался он, как будто встретился с достойным ему человеком. - Прочти свои стихи.

Стоя у порога, я вынужден был прочесть свои коротенькие стихи.

- У тебя поэтическое сердце, - подытожил он мое «выступление». - А теперь послушай как пишут другие...

Он прочитал отрывок из своей поэмы «Пой, мой атом!» и стихи Дондока Улзытуева, посвященные своей любимой, девушке из Закамны, как потом я понял, ставшей его женой.

Того, что прочитал мне «настоящий поэт», я по возрасту и по знаниям не мог осмыслить, но душа запечатлела музыку слов, поэзию, которые только надо прочувствовать.

Так я «познакомился» с двумя гигантами той революционной поры - рождения новой бурятской поэзии.

Через год по настоянию Балдана Ябжанова я выслал свои стихи в журнал «Байкал». Получил ответ поэта Чингиса Гомбоина, заведующего отделом поэзии, из которого только одно до сего времени помню, что не надо писать стихи ради того, чтоб добыть себе хлеб насущный.

Это отбило у меня желание печататься где бы то ни было. Я, еще второклассник, посылал стихи, помнится, одни были о Жамбале Тулаеве, в газету «Буряад унэн». Сложил свое письмо треугольником, такие мы получали от троюродного брата Дагбы Ангархаева из армии. Не было у нас клея, но хватило у меня «ума», чтоб зашить треугольник ниткой, причем черной, и опустить в соседнем селе в почтовый ящик. Но до сих пор не получил ответа из «Буряад унэн» на свои первые стихи, которые я написал на

меня как новое имя в бурятской поэзии Дондок Улзытуев и Цырен-Дулма Дондокова, про нее с гордостью говорили: «наша Анна Ахматова».

В этом же году по направлению обкома комсомола мы, несколько студентов, поехали летом работать в Бичуру, в малый Куналей, в лагерь детского дома. Как начальник лагеря я имел возможность в сончас уделить себе время: сел в тень на берегу ручейка за столик и писал свою первую повесть «Сила притяжения», убежденный в том, что бурятская проза должна «осовремениться», поэтому моими героями были ученые-физики.

Любовь к физике и математике прививали мне учителя физики В.Д. Сымбелов, позже он защищал кандидатскую диссертацию, К.Д. Балданов, Д.Ш. Болдошкинов (преподавал на физмате в пединституте), О.Р. Бандеева, в институте - декан В.Д. Дылгеров, заведующий кафедрой общей физики Д.Б. Чимитдоржиев, преподаватель теоретической физики Ким.

Душой был предан своему предмету Карл Данзанович Балданов, знал больше чем какой-либо кандидат наук, меня захватывали его рассказы о великих физиках - Эйнштейне, Боре, Ферми, Гейзенберге, Лауэ, Оппенгеймере и о других основоположниках современной физики.

И вдобавок я прочитал только что вышедшую книгу Н. Дамдинова, позже лауреата Государственной премии РСФСР, депутата Верховного Совета СССР, «Знакомьтесь атом» на бурятском языке - об истории открытий в ядерной физике.

Так в моей творческой жизни второй раз пришел «атом» после «атома» Д. Дамбаева.

«Сила притяжения» заинтересовала литераторов и читателей. Были в писательской среде разные мнения, но особенно горячо меня поддержал Чимит Цыдендамбаев, поэт и прозаик, который навечно остался в литературе со своими стихами, особенно со сборником «Бурятские узоры», рассказами из «Нового дома», диалогией о Доржи Банзарове.

«Сила притяжения» была напечатана в журналах «Байкал» и «Байгал», издана в отдельной книгой, первой в моей жизни, так же она составила первое московское издание вместе с повестью «Золото».

Совсем молодым я издал в Москве книгу - этим я обязан Эрнсту Сафонову, писателю с всероссийским именем, главному редактору «Литературной России». Нынче существует российская литературная премия имени Эрнста Сафонова.

Он вместе с Ч. Цыдендамбаевым и Ц. Галановым дали рекомендацию о моем вступлении в Союз писателей СССР.

Мой первый шаг в драматургию благословил Даширабдан Батожабай, который при первой встрече за его творческим столом дома (он был литературным консультантом Бурдрамы), сразу так и спросил: «Зачем тебе драма, когда пишешь стихи и прозу?».

Он любил беззлобно подтрунивать, особенно над чванливыми, себялюбивыми, властью предрержащими и богатыми людьми. И мне пришлось выдерживать экзамен. Его супруга Лхамасу Батуевна, присутствующая в кабинете, сказала, стремясь оградить меня от всяких посягательств: «Он же еще молодой, как я знаю, хороший и скромный человек...». Она была ему настоящим другом в непростой жизни писателя, незаменимым помощником в его творчестве. Об этом и мне потом говорил Даширабдан Одобоевич. Кстати, он никогда больше меня не «испытывал», относился как к равному и всегда поддерживал. И на внешней сдаче спектакля по моему первой пьесе «Золотое кольцо» в присутствии членов художественного совета не только театра, но и Министерства культуры, театроведов, представителей творческой интеллигенции, он в своем выступлении сказал, что драматурги предыдущего поколения - Намжил Балдано, Цырен Шагжин, Даширабдан Батожабай - уходят на второй план, когда появляются новые таланты. И он меня хлопнул по-мужски крепко и добавил: «Я ему передаю свой талант...». Это было неожиданно: ведь он был автором полутора десятка драматических произведений, многих повестей, главное, знаменитой трилогии «Похищенное счастье».

листе из школьной тетради простым карандашом...

А еще раньше - учась в нулевом подготовительном классе - я писал прозу «под Хоца Намсараева» на обложках тетрадей, которые оставались после того, как мои старшие братья списывали их. Но, слава богу, мне не приходило в голову посылать их в «Буряад унэн», единственную газету, которую я знал, отец мой выписывал ее, сначала по принуждению, потом из-за надежды, что дети вычерпнут из нее хоть маленькую крупицу полезного.

В девятом классе я написал рассказ «Первый рейс» и послал Лопсону Тапхаеву не для того, чтобы напечататься в районной газете, где «первый поэт Тунки» работал заместителем редактора. Он не удосужился посоветоваться со мной, практически переписал рассказ и поместил в «Саянах» и переправил в «Буряад унэн», где к большому удивлению напечатать не удалось. Лопсон Дунзынович, кажется, таким образом меня и «продвигал», и показывал «как надо писать». И опять у меня пропала всякая охота писать рассказ, хотя в 1966 году на выездном заседании секретариата Союза писателей Бурятии в Кырене хвалили «Первый рейс», практически не мое произведение, к моему стыду... Особенно хорошо отзывались Цырен Галанов и Цыденжап Жимбиев. Потом Цырен Галанов всегда поддерживал меня в моем творчестве.

Теперь я благодарю судьбу: так случилось, моя скромная жизненная тропинка вывела к выдающимся людям... На втором курсе института все же решился поставить на обсуждение в Союзе писателей сборник стихов «Морин хуур» - на это меня подталкивал и подбадривал талантливый, оригинальнейший поэт Борис Сыренов.

Обсуждение прошло, к счастью, без хвалебных гимнов. Но «Буряад унэн» и «Байгал» дали подборку стихов, представляли

Н.Л. Ангархаев.

Ж.Л. Ангархаев.

№47(348)

Дүхэрнэ

№200(20862)

Понедельник, 24

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
09.30 ВЫБОРЫ-2003
10.00 НОВОСТИ
10.10 Х/Ф «УКРОЩЕНИЕ СТРОПИВОЙ»
12.40 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «КИМ ПЯТЬ-ПЛЮСОМ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 ГОРОД ЖЕНЩИН
14.00 Х/Ф «РОМАН В РУССКОМ СТИЛЕ» («РОМАН A LA RUSSO»)
16.00 НОВОСТИ
16.10 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-3»
16.30 «УГАДАЙ МЕЛОДИЮ»
17.00 Т/С «БЕРЕГ МЕЧТЫ»
18.00 «БОЛЬШАЯ СТИРКА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 ВЫБОРЫ-2003
20.00 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ», Т/С
21.00 ЖДИ МЕНЯ
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Х/Ф «РОДИНА ЖДЕТ», 1 С.
23.40 КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ. «СМЕРТЕЛЬНЫЙ ЗВОНК», 2 С.
00.10 «ТЕАТР КУКОЛ»
00.40 ИСКАТЕЛИ. «РУИНЫ ВЕЛИКИХ ЗАТЕЙ»
01.10 МАКСИМ НИКУЛИН В ПРОГРАММЕ «ФОРГАНГ»
01.40 «РУССКИЙ ЭКСТРИМ»
02.10 Х/Ф «СЕРДЦЕ ДРАКОНА»

«Россия»

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
6.10, 6.45, 7.15, 7.45, 8.15, 8.45,
9.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

06.00 КАНАЛ «РОССИЯ»
«ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
09.45 Х/Ф «СВАДЬБА»
11.50 «В ГОРОДКЕ»
12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 ВРЕМЯ ВЫБОРА.
КАНАЛ «РОССИЯ»
13.50 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
«ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА».
ТОК-ШОУ ЕЛЕНЫ ЯКОВЛЕВОЙ
16.30 Т/С «ЛЕДИ МЭР»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ». ФИЛЬМ 5-Й «ОПЕР»
19.10 Т/С «УНДИНА»
20.00 «ВЫБОРЫ - 2003»
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
«СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
21.55 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
23.00 Т/С «ОПЕРАТИВНЫЙ ПСЕВДОНИМ»
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
00.00 «ВЕСТИ +»
КАНАЛ «РОССИЯ»
00.20 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР. СИМОНА СИНЬОРЕ». ВЕДУЩИЙ - ВИТАЛИЙ ВУЛЬФ
01.15 «НАРОДНЫЙ АРТИСТ»
01.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

НТВ

07.00 УТРО НА НТВ
09.50 ОЛЕГ БАСИЛАШВИЛИ В ПРОГРАММЕ ПАВЛА ЛОБКОВА «РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ»
10.25 «БЕЗ РЕЦЕПТА». ДОКТОР БРАНД
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «НАМЕДНИ»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 Х/Ф «ЮККА»
15.35 «ПО ПРАВУ»
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «В ЖИЗНИ ВСЕ РЕШАЕТ СЛУЧАЙ?». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО» (США)
19.35 «ВНИМАНИЕ. РОЗЫСК!». УБИТЬ ДРАКОНА, 2-Я ЧАСТЬ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 Т/С «АГЕНТСТВО «ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ». ДЕЛО О БЕЛОЙ СТРЕЛЕ»
21.45 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН-2», 20 С.
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 «КРАСНАЯ СТРЕЛА»
23.55 Т/С «КЛИЕНТ ВСЕГДА МЕРТВ», 21 С. (США)
01.10 Т/С «АГЕНТСТВО «ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ»
02.20 «СЕГОДНЯ»

СТС - «БАЙКАЛ»

07.00 «МОРК И МИНДИ», Х/Ф
07.30 ПРОГРАММА М/Ф
08.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ», М/Ф
08.30 «ДРУЗЬЯ», Т/С
09.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
10.00 АФИША
10.30 КИНО НА СТС
12.45 М/Ф
13.00 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
13.30 «ШИПЫ И РОЗЬ», Х/Ф
14.30 «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ЛЭССИ», Х/Ф
15.00 «САРМИКО», М/Ф
15.30 «СКУБИ ДУ», М/Ф

16.00 «ГАРГУЛЬИ», М/Ф
16.30 «СИЛЬВЕСТР И ТВИТИ»
17.00 «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ», Х/Ф
18.00 «ДРУЗЬЯ», Т/С
18.30 «ТОММИ-ОБОРОТЕНЬ»,
19.00 «ЗАЧАРОВАННЫЕ», Х/Ф
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 «ВОЛЧЬЕ ОЗЕРО», Х/Ф
02.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ

Ариг Ус

08.00 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.05 М/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ БЛУДНОГО ПОПУГАЯ»
08.15 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
08.40 М/С «КОТОПЕС»
09.05 М/С «ОХ, УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.30 МАМИНА ШКОЛА
09.45 ФОРМУЛА УСПЕХА. ПОГОДА. ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.00 Х/Ф «НА КОГО БОГ ПОШЛЕЛ?»
12.50 М/Ф «СКАЗКА О ЗОЛОТОМ ПЕТУШКЕ»
13.15 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
13.40 М/С «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ», 30 С.
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
19.00 «БРЕМЯ ДЕНЕГ»
20.00 «САША ПЛЮС МАША»
20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 «ГОЛОД»
21.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС.

ПОГОДА
22.00 «ОКНА»
23.00 Х/Ф «ОН НАЧИНАЕТ СЕРДИТЬСЯ». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
01.15 «ГОЛОД»
СПЕЦВКЛЮЧЕНИЕ
01.20 МОСКВА: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ

Тивиком

07.20 «ЛОСК». ПОГОДА
07.30 «ШКОЛЬНОЕ ТВ»
08.00 «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ», М/С
08.25 FOX KIDS НА REN TV. «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.50 FOX KIDS НА REN TV. М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
09.30 «НЕДЕЛЯ»
10.30 «24»
10.50 «ДАРМА И ГРЕГ», Т/С
11.20 Х/Ф «КИКБОКСЕР-5: ВОЗМЕЗДИЕ» (США)
13.25 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
14.00 «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ», Т/С
14.55 «ДИАЛОГ СО ВСЕМ МИРОМ»
15.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «NEXT-3», Т/С
17.00 FOX KIDS НА REN TV. М/С «СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО»
17.25 М/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.50 «МАСКА», М/С
18.15 Х/Ф «ТЕНИ ИСЧЕЗАЮТ В ПОЛДЕНЬ», 1 С.
19.55 «ЛОСК»
20.00 ПОГОДА
20.05 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 «24»
20.55 «ФУТУРАМА», М/С
21.20 «NEXT-3», Т/С
22.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
23.10 Х/Ф «КРЫСЫ» (США)
01.10 «24»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Вторник, 25

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
09.30 ВЫБОРЫ-2003
10.00 НОВОСТИ
10.05 Х/Ф «РОДИНА ЖДЕТ», 1 С.
11.10 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ», Т/С
12.00 ДОК. ДЕТЕКТИВ «КАРТЫ. ДЕНЬГИ. АВТОМОБИЛИ». ДЕЛО 2003 ГОДА
12.30 МАКСИМ НИКУЛИН В ПРОГРАММЕ «ФОРГАНГ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 ГОРОД ЖЕНЩИН
13.50 Х/Ф «ЛИНИИ СМЕРТИ»
16.00 НОВОСТИ
16.10 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-3»
16.30 «УГАДАЙ МЕЛОДИЮ»
17.00 Т/С «БЕРЕГ МЕЧТЫ»
18.00 «БОЛЬШАЯ СТИРКА»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 ВЫБОРЫ-2003
20.00 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ», Т/С
21.00 Т/С «НИНА»
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Х/Ф «РОДИНА ЖДЕТ», 2 С.
23.40 ТАЙНЫ ВЕКА. «ЭДУАРД СТРЕЛЧОВ. ЗОНА ДЛЯ ЦЕНТРА НАПАДЕНИЯ»
00.30 НОЧНОЕ «ВРЕМЯ»
00.50 «НА ФУТБОЛЕ»
01.20 «ПОДВОДНЫЙ МИР АНДРЕЯ МАКАРЕВИЧА»
02.00 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-3»
02.10 Х/Ф «МЕРТВАЯ ЗОНА»

«Россия»

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
06.10, 07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

06.45, 08.15, 09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
09.45 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
10.45 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА»
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ.
12.50 ВРЕМЯ ВЫБОРА
КАНАЛ «РОССИЯ»
13.50 Т/С «ОПЕРАТИВНЫЙ ПСЕВДОНИМ»
14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 ПРАЗДНИК УРАЗА-БАЙРАМ
16.30 Т/С «ЛЕДИ МЭР»
17.38 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ»
19.10 Т/С «УНДИНА»
20.00 «ВЫБОРЫ-2003»
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
«СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
21.55 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
23.00 Т/С «ОПЕРАТИВНЫЙ ПСЕВДОНИМ»
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
00.00 «ВЕСТИ +»
КАНАЛ «РОССИЯ»
00.20 «ТЕГЕРАНСКИЙ ЛАБИРИНТ. СТАЛИН, ЧЕРЧИЛЛЬ, РУЗВЕЛЬТ», 1 С.
01.15 «НАРОДНЫЙ АРТИСТ»
01.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.40 Х/Ф «ХОЛОДНОЕ СЕРДЦЕ»

НТВ

07.00 УТРО НА НТВ
09.50 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН-2»
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «ИХ НРАВЫ» С ДМИТРИЕМ ЗАХАРОВЫМ
12.15 ТОК-ШОУ «СТРАНА СОВЕТОВ»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «ПЕРВОБЫТНЫЙ ИНСТИНКТ». ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР
13.55 Х/Ф «БЕРЕГИТЕ МУЖЧИН!»
15.35 «ПО ПРАВУ»
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «НЕ СТОИТ ПРОГИБАТЬСЯ ПОД ИЗМЕНЧИВЫМ МИР». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО» (США)
19.35 «ТЕРРИТОРИЯ ВЫЖИВАНИЯ»
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.45 Т/С «АГЕНТСТВО «ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ». ДЕЛО О ДВУХ ЖЕНИХАХ»
21.45 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН-2», 21 С.
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 «КРАСНАЯ СТРЕЛА»
23.55 Т/С «КЛИЕНТ ВСЕГДА МЕРТВ», 22 С. (США)
01.20 ФУТБОЛ. ЛИГА ЧЕМПИОНОВ. «ЛОКОМОТИВ» (РОССИЯ) - «ДИНАМО» (УКРАИНА). ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ
03.30 «СЕГОДНЯ»
03.55 «КОМА. ЭТО ПРАВДА»

СТС - «БАЙКАЛ»

07.00 «МОРК И МИНДИ», Х/Ф
07.30 ПРОГРАММА М/Ф
08.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ», М/Ф
08.30 «ДРУЗЬЯ», Т/С
09.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
10.00 АФИША
10.30 КИНО НА СТС
13.00 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
13.30 «ШИПЫ И РОЗЬ», Х/Ф
14.30 «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ЛЭССИ», Х/Ф
15.00 «СЕРДЦЕ ХРАБРЕЦА», М/Ф

15.30 «СКУБИ ДУ», М/Ф
16.00 «ГАРГУЛЬИ», М/Ф
16.30 «СИЛЬВЕСТР И ТВИТИ»
17.00 «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ», Х/Ф
18.00 «ДРУЗЬЯ», Т/С
18.30 «ТОММИ-ОБОРОТЕНЬ», Т/С
19.00 «ЗАЧАРОВАННЫЕ», Х/Ф
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС
23.00 «СЕК В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ», Х/Ф
23.40 ДЕТАЛИ
00.10 «ВОЛЧЬЕ ОЗЕРО», Х/Ф
01.10 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ

Ариг Ус

07.40 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.00 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.05 М/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ БЛУДНОГО ПОПУГАЯ»
08.15 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
08.40 М/С «КОТОПЕС»
09.05 М/С «ОХ, УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.50 ФОРМУЛА УСПЕХА. ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
10.00 «ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ»
11.05 Х/Ф «ОН НАЧИНАЕТ СЕРДИТЬСЯ»
13.20 М/Ф «УМКА»
13.30 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
13.50 М/С «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ», 31 С.
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
19.00 «ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА»
20.00 «БУДНИ» (ПРЯМОЙ ЭФИР)
20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА

20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 «ГОЛОД»
21.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
22.00 «ОКНА»
23.00 Х/Ф «Я РОБОК, НО Я ЛЕЧУСЬ». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
01.05 «ГОЛОД»
СПЕЦВКЛЮЧЕНИЕ
01.10 Х/Ф «ЧУДАКИ»

Тивиком

07.50 «ЛОСК». ПОГОДА
08.00 «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ», М/С
08.25 FOX KIDS НА REN TV. «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.50 FOX KIDS НА REN TV. М/С «ТРАНСФОРМЕРЫ»
09.20 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ», Т/С
10.30 «24»
10.50 «ДАРМА И ГРЕГ», Т/С
11.20 Х/Ф «КРЫСЫ» (США)
13.25 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
14.00 «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ»,
14.55 «ОЧЕВИДЕЦ»
15.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА.
15.50 «NEXT-3», Т/С
17.00 «СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО», М/С
17.25 М/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.50 «МАСКА», Т/С
18.15 Х/Ф «ТЕНИ ИСЧЕЗАЮТ В ПОЛДЕНЬ», 2 С.
19.55 «ЛОСК». ПОГОДА
20.05 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 «24»
20.55 «ФУТУРАМА», М/С
21.20 «NEXT-3», Т/С
22.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
23.10 Х/Ф «ОТШЕЛЬНИК ФОРРЕСТЕР» (США)
02.20 «24»

Advertisement for 'ОЦ ХОЗТРЕЙД' (Otskhostreid) featuring images of people and products like 'ЭМАЛ' (Emal) and 'Замки, ПЛАСТМАССА БЫТОВАЯ ТЕХНИКА' (Locks, plastic household appliances).

Лит. №1500-Д от 25.01.99г.

№200(20862)

Среда, 26

первый канал

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
09.30 ВЫБОРЫ-2003
10.00 НОВОСТИ
10.05 Х/Ф «РОДИНА ЖДЕТ», 2 С.

«Россия»

06.10, 07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
06.45, 08.15, 09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»

отдел рекламы 21-62-62

Четверг, 27

первый канал

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
09.30 ВЫБОРЫ-2003
10.00 НОВОСТИ
10.05 Х/Ф «РОДИНА ЖДЕТ», 3 С.

КАНАЛ «РОССИЯ»
13.50 Т/С «ОПЕРАТИВНЫЙ ПСЕВДОНИМ»

14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА»
16.30 Т/С «ЛЕДИ МЭР»

17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)

КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ»

19.10 Т/С «УНДИНА»
20.00 «ВЫБОРЫ-2003»
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ

КАНАЛ «РОССИЯ»
00.20 ПРЕМЬЕРА «ТЕГЕРАНСКИЙ ЛАБИРИНТ. СТАЛИН, ЧЕРЧИЛЛЬ, РУЗВЕЛЬТ», 2 С.

01.15 «НАРОДНЫЙ АРТИСТ»
01.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.40 Х/Ф «СТАМБУЛЬСКИЙ ТРАНЗИТ»

03.25 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»
03.45 «ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА»
04.40 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»

«ОСЛЕПИТЕЛЬНЫЙ МИГ»
01.30 «СКАНЕР»
02.00 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-3»

«Россия»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ»
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
06.10, 07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
10.45 «АНШЛАГ»
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

12.50 ВРЕМЯ ВЫБОРА
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА»

16.30 Т/С «ЛЕДИ МЭР»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)

13.55 Х/Ф «ПРИЗНАТЬ ВИНОВНЫМ»
15.35 «ПО ПРАВУ»
16.00 «СЕГОДНЯ»

16.35 «КУДА ДЕВАТЬСЯ ОТ ПОПСЫ?». ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»

18.30 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО» (США)
19.35 «ЧИСТО СЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»

20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 Т/С «АГЕНТСТВО «ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ». ДЕЛО О ВОСКРЕСШЕМ МЕРТВЕЦЕ»

21.45 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН-2», 22 С.
23.00 «СЕГОДНЯ»
23.40 «КРАСНАЯ СТРЕЛА»

23.55 Т/С «КЛИЕНТ ВСЕГДА МЕРТВ», 23 С. (США)
01.10 Т/С «АГЕНТСТВО «ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ»

02.20 «СЕГОДНЯ»
02.50 ГОРДОН
03.35 ДНЕВНИК ЛИГИ ЧЕМПИОНОВ

04.35 О К О Н Ч А Н И Е ТРАНСЛЯЦИИ
07.00 «МОРК И МИНДИ», Х/Ф
07.30 ПРОГРАММА М/Ф

08.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ», М/Ф
08.30 «ДРУЗЬЯ», Т/С
09.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф

КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БАНДИТСКИЙ ПЕТЕРБУРГ»

19.10 Т/С «УНДИНА»
20.00 «ВЫБОРЫ-2003»
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ

КАНАЛ «РОССИЯ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»

21.55 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
23.00 Т/С «ОПЕРАТИВНЫЙ ПСЕВДОНИМ»
00.00 «ВЕСТИ+»

КАНАЛ «РОССИЯ»
00.20 «ИСТОРИЧЕСКИЕ ХРОНИКИ»
01.15 «НАРОДНЫЙ АРТИСТ»

01.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.40 Х/Ф «ПОЛУНОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС»

04.10 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»
04.25 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЕЦ»
04.50 Т/С «АНГЕЛЫ ЧАРЛИ» (США)

КАНАЛ «РОССИЯ»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.35 «ВНИМАНИЕ: РОЗЫСК!»

УБИТЬ ДРАКОНА, 2-Я ЧАСТЬ
13.55 Х/Ф «СЧАСТЛИВАЯ, ЖЕНЬКА!»

20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
22.00 КИНО НА СТС

00.00 «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ», Х/Ф
00.40 ДЕТАЛИ
01.10 «ВОЛЧЬЕ ОЗЕРО», Х/Ф

02.10 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
07.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА

08.00 ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ
08.05 М/Ф «ВОЗВРАЩЕНИЕ БЛУДНОГО ПОПУГАЯ»

08.15 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
08.40 М/С «КОТОПЕС»
09.05 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»

09.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
09.50 ФОРМУЛА УСПЕХА. ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА

10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.05 Х/Ф «Я РОБОК, НО Я ЛЕЧУСЬ»

13.10 М/Ф «ГРИБОК-ТЕРЕМОК»
13.20 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
13.40 М/С «ДИКАЯ СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»

ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ», 32 С.

17.00 ПОВЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»

19.00 «БРЕМЯ ДЕНЕГ»
20.00 «БУДНИ» (ПРЯМОЙ ЭФИР)
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА

20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 «ГОЛОД»
21.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА

01.05 Т/С «АГЕНТСТВО «ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ»

02.15 «СЕГОДНЯ»
02.45 ГОРДОН
03.25 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО» (США)

04.15 О К О Н Ч А Н И Е ТРАНСЛЯЦИИ
07.00 «МОРК И МИНДИ», Х/Ф

07.30 ПРОГРАММА М/Ф
08.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ», М/Ф

08.30 «ДРУЗЬЯ», Т/С
09.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
10.00 АФИША

10.30 КИНО НА СТС
13.00 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
13.30 «ШИПЫ И РОЗЫ», Х/Ф

22.00 «ОКНА»
23.00 Х/Ф «БОЛЬШИЕ КАНИКУЛЫ». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА

01.05 «ГОЛОД»
01.10 Х/Ф «ЖИТЬ НАДО С РИСКОМ»

07.50 «ЛОСК». ПОГОДА
08.00 «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ», М/С.

08.25 FOX KIDS НА REN TV. «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»

08.50 FOX KIDS НА REN TV. «ТРАНСФОРМЕРЫ»
09.20 «ДРУГАЯ ЖИЗНЬ», Т/С
10.30 «24»

10.50 «ДАРМА И ГРЕГ», Т/С
11.20 Х/Ф «МОЗГОВАЯ АТАКА»
13.30 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»

14.00 «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ», Т/С
14.55 «ТАКАЯ ПРОФЕССИЯ», ТЕЛЕИГРА

15.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «NEXT-3», Т/С
17.00 FOX KIDS НА REN TV. М/С

«СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО»
17.25 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»

17.50 «МАСКА», М/С
18.15 Х/Ф «ТЕНИ ИСЧЕЗАЮТ В ПОЛДЕНЬ», 3 С.

19.55 «ЛОСК». ПОГОДА
20.05 «МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ»

20.30 «24»
20.55 «СИМПСОНЫ»
21.20 «NEXT-3», Т/С

22.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
23.10 Х/Ф «СВЕРХЗВУКОВОЙ» (США)

01.15 «24»
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ», 32 С.

18.00 ПОВЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»

19.00 «ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА»
20.00 МОСКВА: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ

20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА

21.00 «ГОЛОД»
21.40 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
22.00 «ОКНА»

23.00 Х/Ф «ЖЕНЩИНА МОЕГО ДРУГА». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
01.20 «ГОЛОД»
01.25 Х/Ф «ЮВЕЛИРЫ ЛУННОГО СВЕТА»

Тивиком

07.50 «ЛОСК». ПОГОДА
08.00 «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ», М/С
08.25 FOX KIDS НА REN TV. М/С

Advertisement for Buryatgas, offering gas services and installation. Includes logo and contact information.

01.05 Т/С «АГЕНТСТВО «ЗОЛОТАЯ ПУЛЯ»

02.15 «СЕГОДНЯ»
02.45 ГОРДОН
03.25 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО» (США)

04.15 О К О Н Ч А Н И Е ТРАНСЛЯЦИИ
07.00 «МОРК И МИНДИ», Х/Ф

07.30 ПРОГРАММА М/Ф
08.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ», М/Ф

08.30 «ДРУЗЬЯ», Т/С
09.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
10.00 АФИША

10.30 КИНО НА СТС
13.00 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
13.30 «ШИПЫ И РОЗЫ», Х/Ф

14.30 КОМЕДИЯ НА СТС
15.00 «КРЕПЫШ», М/Ф
15.30 «СКУБИ ДУ», М/Ф

16.00 «ГАРГУЛЬИ», М/Ф
16.30 «СИЛЬВЕСТР И ТВИТИ», М/Ф
17.00 «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ», Х/Ф

18.00 «ДРУЗЬЯ», Т/С
18.30 «ТОММИ-ОБОРОТЕНЬ», Т/С
19.00 «ЗАЧАРОВАННЫЕ», Х/Ф

20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф

12.50 ВРЕМЯ ВЫБОРА
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА»

16.30 Т/С «ЛЕДИ МЭР»
17.30 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)

Advertisement for OknaDom Plus, a window and door company. Includes logo and list of services.

№47(348)

Дүхэрнэ

№200(20862)

Пятница, 28

первый канал

07.00 ТЕЛЕКАНАЛ «ДОБРОЕ УТРО»
09.30 ВЫБОРЫ-2003
10.00 НОВОСТИ
10.05 Х/Ф «РОДИНА ЖДЕТ», 4 С.
11.10 «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ», Т/С
12.10 «ЕРАЛАШ»
12.15 «ТВИНИСЫ»
13.00 НОВОСТИ
13.10 Х/Ф «СЕРЫЕ ВОЛКИ»
15.20 ДОК. ДЕТЕКТИВ. «ОХОТА НА УЧЕНЫХ. ДЕЛО 2002 ГОДА»
16.00 НОВОСТИ
16.10 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-3»
16.30 «УГАДАЙ МЕЛОДИЮ»
17.00 Т/С «БЕРЕГ МЕЧТЫ»
18.00 ПОСЛЕДНИЙ ГЕРОЙ
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 ВЫБОРЫ-2003
20.00 «ОСНОВНОЙ ИНСТИНКТ».
ТОК-ШОУ СВЕТЛАНЫ СОРОКИНОЙ
20.50 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
22.00 ВРЕМЯ
22.30 «ФАБРИКА ЗВЕЗД-3»
23.50 Х/Ф «КРЕСТНЫЙ ОТЕЦ»
03.00 Х/Ф «СИЛА ОДИНОЧКИ»

«Россия»

06.00 «ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
06.10, 07.15, 07.45, 08.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
06.45, 08.15, 09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР.ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Т/С «ЛИНИИ СУДЬБЫ»
10.45 «АНШЛАГ»
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 ВРЕМЯ ВЫБОРА
КАНАЛ «РОССИЯ»
13.00 «ВСЯ РОССИЯ»
13.15 «МОСКВА - МИНСК»
13.30 «КОЛОССАЛЬНОЕ

ХОЗЯЙСТВО»
13.50 Т/С «ОПЕРАТИВНЫЙ ПСЕВДОНИМ»
14.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 «КОМНАТА СМЕХА»
16.30 ПРЕМЬЕРА. «НОННА МОРДЮКОВА. Я ВСПОМИНАЮ»
17.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР.ЯЗ.)
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 «В ПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ»
19.10 Т/С «УНДИНА»
20.00 «ВЫБОРЫ-2003»
21.00 ВЕСТИ

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
«СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
21.55 «НАРОДНЫЙ АРТИСТ»
22.50 ВЕСЕЛЫЕ КАНИКУЛЫ «АНШЛАГА». ЧАСТЬ 1-Я
01.20 РЕЗУЛЬТАТЫ ГОЛОСОВАНИЯ. «НАРОДНЫЙ АРТИСТ - ВАШ ВЫБОР»
01.35 КОНЦЕРТ «БОРИСУ ГРЕБЕНЩИКОВУ - 50!»
04.05 «ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ»
04.20 «АГЕНТСТВО ОДИНОКИХ СЕРДЦЕЦ»
04.45 Т/С «АНГЕЛЫ ЧАРЛИ»
05.35 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»

НТВ

07.00 УТРО НА НТВ
09.55 «СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО. КИТАЙСКИЙ СИНДРОМ»
11.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
11.20 ПОГОДА НА ЗАВТРА
11.25 «ФАКТОР СТРАХА»
12.20 ТОК-ШОУ «СТРАНА СОВЕТОВ»
13.00 «Х/Ф «ВЕРСИЯ ПОЛКОВНИКА ЗОРИНА»
15.35 «ПО ПРАВУ»
16.00 «СЕГОДНЯ»
16.35 «БЮДЖЕТНОЕ РАБСТВО».

ТОК-ШОУ «ПРИНЦИП ДОМИНО»
18.00 «СЕГОДНЯ»
18.30 Т/С «ОНА НАПИСАЛА УБИЙСТВО» (США)
19.30 «НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ. БРАТСКИЙ РУБЕЖ». РАССЛЕДОВАНИЕ НТВ
20.00 «СЕГОДНЯ»
20.35 «СВОБОДА СЛОВА»
22.15 Х/Ф «ВОЗВРАТА НЕТ» (США)
00.40 СУПЕРБОКС. ДЕМАРКУС КОРЛИ ПРОТИВ ЗАБА ДЖУДЫ
01.35 «НОЧНЫЕ МУЗЫ»
01.50 «СТИЛЬ ОТ...» РЕНАТЫ ЛИТВИНОВОЙ
02.20 «ТАКАЯ ЖИЗНЬ?»
02.50 «НОЧНАЯ АФИША»
03.05 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО» (США)
03.50 О К О Н Ч А Н И Е ТРАНСЛЯЦИИ

СТС - «БАЙКАЛ»

07.00 «МОРК И МИНДИ», Х/Ф
07.30 ПРОГРАММА М/Ф
08.00 «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ», М/Ф
08.30 «ДРУЗЬЯ», Т/С
09.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф
10.00 АФИША
10.30 КИНО НА СТС
12.30 КОМЕДИЯ НА СТС: «ЧАРЛЬЗ В ОТВЕТЕ»
13.00 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
13.30 «ШИПЫ И РОЗЫ», Х/Ф
14.30 КОМЕДИЯ НА СТС
15.00 «ПЕС И КОТ», М/Ф
15.30 «СКУБИ ДУ», М/Ф
16.00 «ГАРГУЛЬИ», М/Ф
16.30 «СИЛЬВЕСТР И ТВИТИ»,
17.00 «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ», Х/Ф
18.00 «ДРУЗЬЯ», Т/С
18.30 «ТОММИ - ОБОРОТЕНЬ», Т/С
19.00 «ЗАЧА - РОВАННЫЕ»,
20.00 ОСТОРОЖНО, МОДЕРН-2
20.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
21.00 «БЕДНАЯ НАСТЯ», Х/Ф

22.00 КИНО НА СТС
00.00 ДЕТАЛИ
00.30 КИНО НА СТС
02.40 «КРЕСЛО», ШОУ Ф. БОНДАРЧУКА

Ариг Ус

07.40 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.00 «ГЛОБАЛЬНЫЕ НОВОСТИ»
08.05 М/Ф «КАК ОБЕЗЬЯНКИ ОБЕДАЛИ»
08.15 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
08.40 М/С «КОТОНЕС»
09.05 М/С «ОХ, УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
09.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.50 ФОРМУЛА УСПЕХА.
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.05 Х/Ф «ПЕРВАЯ ЛАСТОЧКА». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
12.50 М/Ф «ОСТРОВ ОШИБОК»
13.15 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
13.35 М/С «ДИКАЯ СЕМЕЙКА»
ПЕРЕРЫВ ДО 17.00
17.00 Т/С «ЛЮБОВЬ И ТАЙНЫ САНСЕТ БИЧ», 34 С.
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
19.00 «ВРЕМЯ ДЕНЕГ»
20.00 «БУДНИ» (ПРЯМОЙ ЭФИР)
20.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 «ГОЛОД»
21.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
22.00 «ОКНА»
23.00 Х/Ф «АНГЕЛ-ХРАНИТЕЛЬ». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
01.15 «ГОЛОД»

01.20 Х/Ф «ПОД ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫМ СЛЕДСТВИЕМ»

Тивиком

07.15 «ЛОСК». ПОГОДА
07.25 РАДАР-СПОРТ
08.00 «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ», М/С
08.25 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.50 «ТРАНСФОРМЕРЫ», М/С.
09.20 «ДРУЖНАЯ СЕМЕЙКА», Т/С
10.30 «24»
10.50 «ДАРМА И ГРЕГ», Т/С
11.20 Х/Ф «ОСТИН ПАУЭРС, СУПЕРШПИОН»
13.25 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
14.00 «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ», 1/С
14.55 «МИРОВЫЕ РОЗЫГРЫШИ»
15.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
15.50 «НЕХТ-3», Т/С
17.00 «СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО», М/С
17.25 «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.50 «МАСКА», М/С.
18.20 Х/Ф «ТЕНИ ИСЧЕЗАЮТ В ПОЛДЕНЬ», 5 С.
19.55 «ЛОСК». ПОГОДА
20.05 «МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ»
20.30 «24»
20.45 «САТУРН REN-TV»
20.55 «ДЯТЛОВ'S», М/С
21.20 «НЕХТ-3», Т/С
22.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
23.10 Х/Ф «АМЕРИКАНСКИЙ САМУРАЙ» (США).
01.15 «24»
01.35 «КИНО» «МЕЧТЫ И СНОВИДЕНИЯ» (ФРАНЦИЯ)

отдел рекламы 21-62-62

Суббота, 29

первый канал

07.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «ГАРАНТИРУЮ ЖИЗНЬ»
09.00 «ТВИНИСЫ»
09.20 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!
10.00 СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.10 ЗДОРОВЬЕ
11.00 НОВОСТИ
11.10 «СМАК»
11.30 «ВОЗВРАЩЕНИЕ ДОМОЙ»
12.10 ДОГ-ШОУ
13.00 НОВОСТИ
13.10 ИСТОРИЯ С ГЕОГРАФИЕЙ. «КОРОЛЕВСКАЯ БИТВА: ЛЕВ АТАКУЕТ»
14.20 УМНИЦЫ И УМНИКИ
15.00 Д И С Н Е Й - К Л У Б : «ГЕРКУЛЕС»
15.20 «ЛОНДОН, НОВГОРОД, РИМ - СВОБОДА ВЫБОРА». ФИЛЬМ 1-Й
16.10 ПРЕМЬЕРА. ФИЛЬМ «ЛАВИНА»
18.10 ДЖЕКИ ЧАН, ЖАН-КЛОД ВАН ДАММ, РУТГЕР ХАУЭР,

ДОЛЬФ ЛУНДГРЕН В ЭКСТРЕМАЛЬНОМ ШОУ «ТРЮКАЧИ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
19.20 ПЕСНЯ ГОДА. ОСЕНЬ
21.00 «КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?»
22.00 ВРЕМЯ
22.25 ПОСЛЕДНИЙ ГЕРОЙ
23.30 «ЗОЛОТОЙ ГРАММОФОН»
00.30 Х/Ф «ЖИЗНЬ ДЭВИДА ГЕЙЛА» (2003 ГОД)
03.00 Х/Ф «ЧЕСТЬ И ЯРОСТЬ-2»

«Россия»
07.00 Х/Ф «СУЕТА СУЕТ»
08.25 «АКАДЕМИЯ КОЛДОВСТВА»,
08.45 «ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ»
09.05 «РУССКОЕ ЛОТО»
09.35 «ТОМ И ДЖЕРРИ»
10.00 «БОЛЬШАЯ ПЕРЕМЕНА»
10.30 РЕЗУЛЬТАТЫ ГОЛОСОВАНИЯ. «НАРОДНЫЙ АРТИСТ - ВАШ ВЫБОР!»
10.45 «УТРЕННЯЯ ПОЧТА»
11.20 «НЕ СКУЧАЙ!»
12.20 «САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР»
13.15 «КРУТОЙ МАРШРУТ - ЮГ»
14.15 «КЛУБ СЕНАТОРОВ»
15.00 ВЕСТИ
15.20 Х/Ф «ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ»
КАНАЛ «РОССИЯ»
17.00 ЭНЕРГИЯ БУРЯТИИ
17.15 КУРЬЕР
17.20 БУРЯД ОРОН
17.45 БАИН ЖИГМИТОВ. НА СЛУЖБЕ ЕРАВНЕ
17.55 БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ
18.15 ВРЕМЯ ВЫБОРА
18.45 ПРИМИТЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
19.00 ТВОРЧЕСКИЙ ВЕЧЕР МИХАИЛА МИШИНА
21.00 ВЕСТИ
21.25 «ЗЕРКАЛО»
21.50 «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ». АВТОРСКАЯ ПРОГРАММА ЭДУАРДА ПЕТРОВА
22.20 «АНШЛАГ»
23.20 Х/Ф «СМЕРТЕЛЬНОЕ ОРУЖИЕ-3»
01.45 ПРИЗ «СЕРЕБРЯНЫЙ ГЕОРГИЙ» МКФ. ФИЛЬМ СЕРГЕЯ

БОДРОВА-СТ. «ДАВАЙ СДЕЛАЕМ ЭТО ПОБЫСТРОМУ»
03.50 КОНЦЕРТ «ПАВАРОТТИ И ЕГО ДРУЗЬЯ»
04.50 - КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»

НТВ

07.20 Х/Ф «ЛАВИНА» (США)
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 ПОГОДА НА ЗАВТРА
09.20 «УЛИЦА СЕЗАМ»
09.45 «ТА-РА-РАМ»
09.55 «БЕЗ РЕЦЕПТА». ДОКТОР БРАНД
10.30 «ОБОЗРЕВАТЕЛЬ»
11.00 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК. ВАЛЕНТИНА ЛЕГКОСТУПОВА - РОМАН БОНДАРЕНКО»
12.00 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС».
12.55 СПОРТ «ЛОТТО 6 ИЗ 49»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.15 ПОГОДА НА ЗАВТРА
13.20 «ДИКИЙ МИР. ПОДВОДНАЯ ОДИССЕЯ». ЭКСПЕДИЦИЯ ТИМОФЕЯ БАЖЕНОВА
14.00 Х/Ф «ЗМЕЕЛОВ»
16.05 СВОЯ ИГРА
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.20 «НЕИЗВЕСТНЫЙ АНАТОЛИЙ ЧУБАЙС». «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД» ОКСАНЫ ПУШКИНОЙ.
18.00 «КОЛЛЕКЦИЯ ДАНИЭЛЫ СТИЛ. ВСЕ ТОЛЬКО ХОРОШЕЕ»,
20.00 «ЛИЧНЫЙ ВКЛАД»
21.00 Х/Ф «ФОТО»
23.05 «ТИТО. ПОСМЕРТНАЯ АВТОБИОГРАФИЯ». ФИЛЬМ СЕРГЕЯ КОСТИНА ИЗ ЦИКЛА «НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ»
01.05 Х/Ф «ДУРНОЕ ВЛИЯНИЕ» (США)
03.10 «НОЧНЫЕ МУЗЫ»
03.25 «СТИЛЬ ОТ...» РЕНАТЫ ЛИТВИНОВОЙ
03.50 «ПРОСТО ЦИРК»
04.15 «ПРО ДИЗАЙН»
04.40 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО» (США)
05.30 О К О Н Ч А Н И Е ТРАНСЛЯЦИИ
07.00 МУЗЫКА НА СТС

СТС - «БАЙКАЛ»

07.40 «КОНЕК-ГОРБУНОК», «ДЖУНИОР», М/Ф.
09.00 «КАК ДЕЛА У МИМИ?», М/Ф
09.30 «УЛИЦА СЕЗАМ»
10.00 «ФЛИППЕР И ЛОПАКА»,
10.30 «АЛЕКС И АЛЕКСИС», М/Ф
11.00 «ПУЧЧИНИ», М/Ф
11.15 «НИК И ПЕРРИ», М/Ф
11.30 «ПОЛУНДРА», ТЕЛЕИГРА
12.00 УТРО С КИРКОВЫМ
13.00 «БЕСКОНЕЧНАЯ ИСТОРИЯ», Х/Ф
14.00 КИНО НА СТС
16.15 СКРЫТАЯ КАМЕРА
17.00 О.С.П.-СТУДИЯ
18.00 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ. СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК
18.30 «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ», «ТАНЦЫ НА ЛЬДУ»
20.00 КИНО НА СТС
22.00 КИНО НА СТС
00.05 КИНО НА СТС: «ВО ВСЕМ ВИНОВАТ ПОСЫЛЬНЫЙ»
01.50 МУЗЫКАЛЬНАЯ ПРОГРАММА

Ариг Ус

07.40 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
08.00 ШОУ БЕННИ ХИЛЛА
08.15 «НЕИЗВЕСТНАЯ ПЛАНЕТА»
08.40 Т/С «НОВАЯ ЖЕРТВА»
09.35 «КОМЕДИИ И КОКТЕЙЛИ»
10.05 ФИГЛИ-МИГЛИ
10.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС. ПОГОДА
10.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
11.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
12.05 «ГОЛОД»
13.05 Х/Ф «АНГЕЛ-ХРАНИТЕЛЬ»

15.25 «ИНСПЕКТОР ШИМАНСКИ»
17.00 РЕАЛИТИ-ШОУ «ГОЛОД»
18.00 «ЖИЗНЬ В СЛОВЕ» С ДЖОЙСМАЙЕР
18.30 МИКС ФАЙТ: БОИ БЕЗ ПРАВИЛ
19.00 ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА. ПОГОДА
20.00 Т/С «ГРАФИНЯ ДЕ МОНСОРО», 22 С.
21.00 «НА НОЧЬ ГЛЯДЯ». ПОГОДА
21.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
22.00 «ГОЛОД»
23.00 Х/Ф «ЗОЛОТОЙ ТЕЛЕНОК», 1 С. ПОГОДА
00.45 «ГОЛОД»
00.50 Х/Ф «ЭРИК-ВИКИНГ»

Тивиком

08.30 «ЛОСК». ПОГОДА
08.40 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
09.35 FOX KIDS НА REN TV. «ХИТКЛИФ»
10.00 FOX KIDS НА REN TV. «СУПЕРПОРОСЕНОК»
10.25 М/С «БИТБОРГИ»
10.45 «ФУТУРАМА», М/С
11.45 «ДЯТЛОВ'S», М/С
12.15 «ОЧЕВИДЕЦ»
12.50 «ВЕДЬМАК», Т/С
13.55 ПРОЕКТ «ОТРАЖЕНИЕ»: «ИСТОРИЯ ОДНОГО ЗАХВАТА»
14.30 «24». «ЛОСК». ПОГОДА
14.50 Х/Ф «ОТСТАВНОЙ КОЗЫ БАРАБАНЩИК»
16.30 «МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ». «ЛОСК». ПОГОДА.
17.10 «КЛАССИКА ЮМОРА»
17.45 Х/Ф «ПСИХИ НА ПРОГУЛКЕ» (ФРАНЦИЯ)
20.00 «АМЕРИКАНЦЫ НА ЛУНЕ: ПРАВДА И ВЫМЫСЕЛ». ДОК. ФИЛЬМ (США)
21.00 «НЕДЕЛЯ»
21.55 «БЕСВРЕБРО»,
23.00 ФИЛЬМ «КИНГ-КОНГ»

Психотерапевт кандидат медицинских наук ГАСЬКОВ В.С.
Лечение от алкоголизма, табакокурения, неврозов.
Поликлиника больницы скорой помощи.
Ежедневно - с 16 до 18 ч.
Суббота - с 10 до 14 ч.
Тел.: 37-18-55.

ОАО «БурятАвтоСервис»
г.Улан-Удэ, Стрелка, тел: 44-34-03, 44-05-14, 44-34-88.
Предлагает следующие автомобили:
«Волга» (ГАЗ-3110), «Волга» (ГАЗ-3102), «Газель», «Соболь», ВАЗ.
Широкий выбор. БЕСПЛАТНАЯ предпродажная подготовка, диагностика, техобслуживание и контроль состояния ВАШЕГО автомобиля.
Это действительно приемлемые цены и реальные гарантии!
Автозапчасти ко всем отечественным автомобилям
Тракторные запчасти и подшипники в кредит.
Автоцентр «БурятАвтоСервис» производит ремонт автотехники

Воскресенье, 30

первый канал

07.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «БЛАГОСЛОВИ ДЕТЕЙ И ЗВЕРЕЙ»
09.00 «ТВИНИСЫ»
09.20 СЛУЖУ ОТЧИЗНЕ!

«Россия»

07.00 Х/Ф «МАРИНКА, ЯНКА И ТАЙНЫ КОРОЛЕВСКОГО ЗАМКА»
08.25 «АКАДЕМИЯ КОЛДОВСТВА», Т/С
08.45 «МИР НА ГРАНИ»

НТВ

07.35 Х/Ф «ДЖУЛЬБАРС»
08.50 «ЛОТЕРЕЯ АВТОВАЗА»
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 ПОГОДА НА ЗАВТРА

11.45 «ВОЕННОЕ ДЕЛО»
12.20 «АПЕЛЬСИНОВЫЙ СОК»
12.55 ИГРАЕМ В «КЕНО»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.15 ПОГОДА НА ЗАВТРА

СТС - «БАЙКАЛ»

07.00 МУЗЫКА НА СТС
07.25 «ВЕСЕЛЬЧАК ПИ ВИ», «ДЖУНИОР», Х/Ф
09.00 «ЛАПИШ - МАЛЕНЬКИЙ БАШМАЧНИК», М/Ф

11.30 «ПОЛУНДРА», ТЕЛЕИГРА
12.00 УТРО С КИРКОРОВЫМ
13.00 «БЕСКОНЕЧНАЯ ИСТОРИЯ», Х/Ф
14.00 «САМЫЙ УМНЫЙ», ТЕЛЕИГРА

Ариг Ус

08.00 ШОУ БЕННИ ХИЛЛА
08.20 «НЕИЗВЕСТНАЯ ПЛАНЕТА»
08.40 Т/С «НОВАЯ ЖЕРТВА»
09.35 «С УТРА ПОРАНЫШЕ», ПОГОДА

МОНСОРО», 23 С.
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 «КЛАССИКА БОКСА НА ТНТ»
22.00 «ГОЛОД»

Тивиком

08.20 «ЛОСК». ПОГОДА
08.35 «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
09.30 FOX KIDS НА REN TV. М/С «ХИТКЛИФ»

"Радио Бурятии - радио для всех!"

Тел.: 21-41-84.

Бурятское радио

С 24 по 30 ноября 2003 года

24, понедельник

6.10 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА-2003". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ ФЕДЕРАЛЬНОГО СОБРАНИЯ РФ.
6.50 - 7.00 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ УЛАН-УДЭНСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА.

25, вторник

6.10 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА-2003". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ ФЕДЕРАЛЬНОГО СОБРАНИЯ РФ.
6.50 - 7.00 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ УЛАН-УДЭНСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА.

26, среда

6.10 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА-2003". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ ФЕДЕРАЛЬНОГО СОБРАНИЯ РФ.
6.50 - 7.00 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ УЛАН-УДЭНСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА.

27, четверг

6.10 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА-2003". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ ФЕДЕРАЛЬНОГО СОБРАНИЯ РФ.
6.50 - 7.00 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ УЛАН-УДЭНСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА.

28, пятница

6.10 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА-2003". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ ФЕДЕРАЛЬНОГО СОБРАНИЯ РФ.
6.50 - 7.00 - "ВРЕМЯ ВЫБОРА". КАНДИДАТЫ В ДЕПУТАТЫ УЛАН-УДЭНСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА.

29, суббота

7.10 - 8.00 - Информационная программа "ВЧЕРА, СЕГОДНЯ, ЗАВТРА".
9.10 - 10.00 Программа для молодежи "НАЙДАЛАЙ ОШОН" - ИСКРА НАДЕЖДЫ

30, воскресенье

7.10 - СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.20 - 8.00 - Программа "СЛЫШУ ПЕСНИ, СКАЗКИ, ЛЕГЕНДЫ".

ВАКАНСИИ ТРЕБУЮТСЯ

Срочно грузчики. Тел.: 45-99-29.
Уборщица. Тел.: 44-08-77.
Электросварщик и инженер технолог по производству утеплителей. Тел.: 22-44-22.

УСЛУГИ

Курсы риэлтеров, страховых агентов, компьютерные курсы. Тел.: 222-447 (Лиц.16-806).
Двери, решетки. Тел.: 44-00-19. (СВ. Ж-12977).

АВТО ПРОДАЮ

Микрогрузовик "Ниссан-Ванет", 1988 г/в. Тел.: 44-56-60.
Микроавтобусы "Истана", 1997 г/в. "Хай-Беста", 1995 г/в., с маршрутом. Тел.: 42-00-13.

РАЗНОЕ

Возьму в аренду микроавтобус с маршрутом. Тел.: 25-84-62.
Меню а/м "Грейс", 1995 г/в. Тел.: 45-05-11.

Специальное предложение для малого бизнеса

пакет систем

со скидкой 50 %

решайте исход партии её начала

Консультант Плюс Российское Законодательство все правовые акты, составляющие основу российского законодательства

Консультант Бухгалтер Вопросы Ответы - консультации по бухгалтерскому и налогообложению

Консультант Плюс Региональный Выпуск - документы государственной власти и местного самоуправления Республики Бурятия

Консультант Бухгалтер Корреспонденция Счетов - обоснованные схемы отражения в бухгалтерском учете финансово-хозяйственных операций

ПЛЮС Консультант Плюс Комментарий Законодательства постатейные комментарии к законам и кодексам
Консультант Судебная Практика
Деловые бумаги типовые формы, бланки, образцы деловой документации

ЗАО "Финансовая компания "Улан-Удэ" пр.50-летия Октября, 21а Т.44-96-47 44-96-25

Сдаю маршрут. Тел.: 42-24-91.

Гараж на ул. Ермаковской, 7. Тел.: 22-39-76.

СУПЕРМАРКЕТ КУПЛЮ

Скрипку, 2/4 половинку. Тел.: 45-35-53.
Токарный и циркулярный станки. Тел.: 21-61-88, 22-22-41.
Отопитель (12 вольт). Тел.: 44-18-90.

СНИМУ

Квартиру или дом. Тел.: 37-37-17.
Квартиру. Тел.: 22-27-02.

КУПЛЮ МЕНЯЮ СДАЮ

В аренду на длительный срок нежилое помещение в Октябрьском р-не (S-120 кв.м.). Тел.: 43-36-39.
В аренду помещение по ул. Сахьяновой (1 этаж, S-250 кв.м.) под склад, автостоянку, автомастерскую. Тел.: 43-13-08, 65-11-38.

РАЗНОЕ

Утеряны документы на имя Кузнецова И. И. Вознаграждение. Тел.: 21-13-23.
Утеряны документы на имя Хусаева В.Б. Вознаграждение. Тел.: 41-18-17.
Прошу вернуть документы на имя Алексеевой Джульетты Ивановны. Тел.: 44-74-41.

СООБЩЕНИЯ

Каждую неделю в магазине "Сэконд-Хэнд" новое поступление из Европы. Адрес: ул. Тобольская, 40 (ресторан Ургы), конечная остановка трамвая № 7.

В ночь на 16 ноября из гаража по улице Борсова угнана белая Ока ветерана-инвалида ГН С384ВМ03. За достоверную информацию вознаграждение. Телефон: 21-22-77.

Куплю дом в черте города. Пейджер: 046, абонент: 1207.
Гараж. Тел.: 45-11-40.

На конкурс «Мир и Бурятия-2003»

НА СТРАЖЕ ЗДОРОВЬЯ МАТЕРЕЙ И ДЕТЕЙ

Живного врача Улан-Удэнской горбольницы №3 (гинекологический центр на проспекте Победы №6), талантливого руководителя, заслуженного врача РБ Геннадия Сергеевича ЛИГАЙ знают не только горожане, женщины, матери. С благодарностью говорят о нем, как о профессиональном враче-гинекологе, сельчане с разных районов республики, получившие высококвалифицированную медицинскую помощь в данной больнице.

Он удивительно интересно рассказывал о своих репрессированных родителях, семье, о двух сыновьях. Старший Сергей пошел по стопам родителей, заканчивает ординатуру по травматологии и ортопедии при Новосибирском университете Дружбы народов. Младший Саша учится в ВСГТУ.

блюда - вкусные позы, суп-лапшу, колбаски - хошоног, саламат, кровь в желудке.

Дарить новую жизнь, радовать матерей, отцов, родственников - главное предназначение врачей-гинекологов, самой благородной профессии, которую выбрали супруги Галина Михайловна и Геннадий Сергеевич Лигай, соединившие свою судьбу аж в далеком 1975 году во время прохождения интернатуры в республиканском роддоме в Улан-Удэ. Столица Бурятии стала колыбелью их встречи и любви, хотя Геннадий заканчивал Благовещенский, а Галина - Иркутский медицинские институты.

Геннадий Лигай, как неизменный председатель (президент) корейского культурного центра в г. Улан-Удэ, уже многие годы заботится о развитии культуры и быта 320 своих земляков, о тех людях, кто своей Родиной избрал когда-то Россию.

Молодая семья получила путевку в жизнь - оказалась, окрепла в г.Кяхта, где в ЦРБ успешно работал и руководил в то время неутомимый врач В.К. Альков, ныне мэр Кяхты.

Земляки - активные участники всех республиканских мероприятий, имеют тесные связи с национальными культурными автономиями г. Владивостока, острова Сахалина. Геннадий Сергеевич Лигай набирается опыта в своей работе у лучших врачей Америки, Японии, Кореи, которые приезжают ежегодно по спецпрограмме сотрудничества между странами.

Кяхта стала любимым городом - городом их юности и первой трудовой закалки, где мастерство и профессионализм привили им хирурги высокого класса - супруги Серебрянникова. Любимое место отдыха супругов Лигай - озеро Байкал, конечно, священный Байкал, куда им удается редко выехать.

Его мечта - чтоб каждый гордился Родиной, родным домом, здоровьем нации, конечно же, крепкой дружной семьей.

Супруга, высококвалифицированный врач-гинеколог Галина Михайловна, работает врачом в страховой компании «Улан-Удэ медстрах», тем самым оберегает, защищает права врачей, медицинских работников. Геннадий Сергеевич огорчается то, что врачи из-за маленькой зарплаты вынуждены работать на 1,5 ставки, дежурят ночами и мало уделяют время воспитанию детям, да притом не могут устроить одновременно дни летних отпусков.

«Главное, чтобы все были здоровы, счастливы и богаты», - пожелал нашим читателям, семьям глава интернациональной семьи Геннадий Сергеевич, дарящий здоровье и счастье всем пациентам.

А на вопрос: какие национальные блюда вы любите дома, он ответил, что предпочитает в праздники наши бурятские национальные

Его мечта - чтоб каждый гордился Родиной, родным домом, здоровьем нации, конечно же, крепкой дружной семьей.

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

НА СНИМКЕ: дружная семья Г.С.Лигай (крайний справа) активно участвует в праздновании Дня города. Фото из семейного альбома.

На конкурс «Вершина мудрости-2003»

КРЕПКИЕ УЗЫ

В небольшом улусе Хамнай (ныне Корсаково) Кабанского района жила многодетная семья, в котором 8 декабря 1929 года родился будущий профессор Андрей Цыренович БАЛДУЕВ.

Началась Великая Отечественная война. В 1943 году, окончив 6 классов, 13-летний Андрей пошел работать в колхоз «Красный Рыбак». В 1946 году его наградили медалью «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны (1941-1945 годы)».

Трудовые заслуги Андрея Цыреновича Балдуева отмечены орденом Знак Почета, медалями «Ветеран труда», «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны 1941-1945 г.г.», монгольской медалью и другими наградами. Награжден Почетными грамотами Верховного Совета и Президента Бурятии. За выполнение высокого долга перед государством ему присвоено звание «Заслуженный деятель науки Бурятской АССР» (1979 году), «Заслуженный деятель науки Республики Тыва» (1991 г.), «Заслуженный работник высшей школы» (1998 г.).

В апреле 1959 года окончил Бурятский сельхозинститут, получил квалификацию ученого агронома и был направлен на работу в колхоз «Знамя Октября» Кабанского района. В 1962 году А.Ц.Балдуев поступает в аспирантуру Всесоюзного научно-исследовательского селекционно-генетического института по специальности «Селекция растений» в г. Одесса. В 1965 году А.Ц.Балдуев успешно ее закончил и с апреля того же года работает в Бурятском сельскохозяйственном институте на кафедре растениеводства.

Решением Министерства науки, высшей школы и технической политики РФ А.Ц.Балдуеву присвоено ученое звание «профессор», избран действительным членом (академиком) международной академии аграрного образования, затем член-корреспондентом СОАМВШ. В связи с возрастом и состоянием здоровья А.Ц.Балдуев передает ректорскую работу. С 1998 года работает профессором кафедры растениеводства.

В марте 1977 года приказом министра сельского хозяйства СССР А.Ц.Балдуев был назначен ректором Бурятского сельскохозяйственного института и на этой должности проработал до мая 1997 года (то есть 20 лет). Именно в этой должности проявились его колоссальная трудоспособность, эрудиция, талант организатора, умение добиваться намеченных целей. Была значительно обновлена материальная база института, усовершенствован учебный процесс, повысилась эффективность научных исследований и разработок, связь их с производством. Так был создан и задействован учебно-научно-производственный комплекс (УНПК), в состав которого входили институт, учхоз «Байкал», 10 хозяйств и филиалы кафедр на производстве (НИИСХ, мясокомбинат, племяобъединение и другие).

Профессор Андрей Цыренович в строю научно-педагогического корпуса родной академии. Супруга - Ася Сергеевна, работала в сельхозакадемии до 60 лет. Сейчас занимается домашними делами и воспитанием внуков. Дочь - Валентина Андреевна, мастер международного класса по баскетболу. Чемпион мира по баскетболу в юношеской команде СССР, работает преподавателем. Профессор А.Ц.Балдуев посвятил всю жизнь сельскохозяйственной академии и внес большой вклад в развитие сельского хозяйства республики.

Хорошей организацией внедрения научных разработок в сельскохозяйственное производство отличались образованные по инициативе Андрея Цыреновича научно-производственные системы «Рапс» и «Молоко», базированные в шести хозяйствах Бичурского и Прибайкальского районов. Такой же ответственностью обладали и периодически заключаемые хозяйственные договоры между объединениями, птицефабриками, хозяйствами Бурятии, Читинской и Иркутской областей. Андрей Цыренович уделял пристальное внимание совершенствованию учебного процесса. При его активном содействии успешно внедрены модульный принцип преподавания, рейтинговая система контроля знаний студентов, компьютеризация, системы наглядности, технические средства и другие.

Игнатий ГИНЕЕВ, ветеран войны и педагогического труда.

В период работы в сельскохозяйственном институте А.Ц.Балдуевым опубликованы более 70 научных, методических работ.

В октябре 1994 года сельскохозяйственный

«Гуа сэсэн хатан-2003» гэхэн конкурсдо

ОЮУН БЭЛИГЭЙ ОШО САСАРГАШИА

Лариса Пардаевна ХАЛБАЗАРОВА нүүрхэ малгагшын үнэр дээдэ хоёрдохи үринь боложо эрхэ хубитай байгаа. Тингээд хүн ошэ бүри багаһаа хойшо ямар гэн шуналда абтажа, тэрэнэ жомоо бүрилдэн хүгжэжэ, нанайнгаа гол харгыё олодог гэшэ. Партайл хадань Лора басаган бүри батай байхадаа, гуталайнгаа хүёёро нааданхай табсан зада хүрмэжэ ад, гэртэкинээ урмашуулжа, гэн хатардаг, аашалдаг һон гэхэ. Аюуруун П.И.Чайковскийн элжэтэ хүгжэмэй училищи, тингээд Зүүн Сибириин соёлой институт дүүргэжэ, ерээдүйн эржэмшэн ехэ замайнгаа эхиндэ аһан бэлэй.

Лариса Пардаевна, дэлгүүрэй эрхэ байдалда ондоохоноор, шэнэ ёһоор ажал хэрэгээ эмхидхэн ябуулха эриэтэ табигдадаг гэшээ бээ, танай ханамжа, гэхэдэмни: - Зүб хэлэнэт. Нэн түрүүн шабинарай болон багшанарай оюун бэлиг яаж хүгжөөхэб, тийхын тулада таатай зохид эрхэ байдал олгохо, гуйлта хүсэлынь хангаха гэхэ гү, али гоёор найруулан хэлэбэл, шэргэшгүй булагынь ходоодоо ариухажэ байха шухала...

нуудаараа хубаалдадаг һэн бээ. Гол хэмжээ ябуулангуудай хажуугаар өөрэ ёһоной конкурс сонсохогдожо, республикыннай түлөөлгшэд тайзан дээрнүүдэ гарахадаа, олоной урда улайжа сайжа байгаагүй даа! Миний героинида «Соёлые хүгжөөхэ хэрэгтэ габыятай байһанай түлөө» гэхэн медаль дипломтойгоор барюулагдаба. «Эхэнэрнүүд - Олын хэрэг эрхилэгшэд - Россин алтан жаса» гэхэн Хүндэлэлэй дэбтэртэ мүн лэ нэрээ бэшүүлхэ хубитай байшоо.

хасалган дээрэ хэлэһэн үгэнүүд шэхэндэмни сонстоходол гэдэг, - гээд, урдымни танил эрбэгэй нүдээ эмнис гүүлэн, шэрбээд абаба.

Зүгөөр хүгжэм гэшээ доторой аһатай, өөрын нугалбари усатай. Тиймэһээ хүбэлгэн ашуудаа тэрэнэй орёо нарингыё ойлгуулха, таниуулха гэшээ туухан һамар. Эндэ багша - түжүүлэгшэдэй онсотой заабари, гэн шадабари тон хэрэгтэйл даа. Публикын соёлой габыятаа элмэрлэгшэ Л.П.Халбазарова тэй 15 жэл соо Гусиноозерскдо усстын хургуулийн даргын аал даажэ ябана. Дотороо үдэжэ, ургажэ ябһан

үхибүүдые алибаа юумэндэ абыас охитойгоор, гоё найхание ойлгодоггоор, хүбэлгэн солбоноор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ искусствоын хургуулийн үүртэ ехэ даа. Искусствын хургуулийн байшанда ороходо, уужам, һаруул, досоонь дулаан, хүгжэмэй ирагуу аяланууд соностоно.

Хүнэй наһанда золто үйлэ ушарнууд тохёолдодог ха юм. Нёдондо, сэнхирхэн ургын задаржа байха үеэр, Москвада үнгэргэгдэһэн үдэрнүүдэ Лариса Пардаевна мартаха аал? Гусиноозерскын искусствын хургуулийн директор Л.П.Халбазарова «2002 оной эхэнэр - директор» гэхэн тусхай конкурс дабажа, олоной ехэ Уласхоорондын VII хуралдаанда хабаадаһан юм гэжэ уридшалан һануулаа. (Манай Буряад ороние 6 делегат түлөөлһэн юм). Ялагар тологор, үнгын гоё ордон соо һонирхохо зүйлнүүд олон байгаа, хүн зон танилсажа, ханамжа-

яһа зууха гэдэг. Үндэр хуралдаанһаа ямар һонинтой, юрэдөө, уула урбуулаха уряа хүсэлтэй бусаба хаяат? - гэхэдэмни: - Имагтал зоной аша туһада зориулагдаһан энэ хуралдаан үрэ ехэтэйгээр ажаллаа, тийхэдэ янза бүрийн мэргэжэлтэдэй ханамжа хүсэл, баян онол дүршэл нийтэлэгдэжэ, ойрын сагта шууд бэлүүлхэ хараа шэглэл тодорхойлогдобо хаш, - гээд, саашан үгэээ залгаба. - «Зай, ингээд лэ, урда мэтэ ажамидарал гэдэхэ арга шэдигтэй, бэрхэшээлые тэсэмтэйгээр дабаха нугаршагүй сэдхэлтэй эльгэ халуухан ябыг даа...» гэхэн Россин эхэнэрнүүд - олзын хэрэг эрхилэгшэдэй Эблэлэй президент Т.Г.Малыгинагай ха-

Нийтын хэрэг - нангин хэрэг. Аймагай эхэнэрнүүдэй холбооной түрүүлэгшэ гү, Буряад Республикын энэл эмхиин президиумэй гэшүүн гү, Сэлэнгын аймагай Центризибиркомой дарга гү - гэхэ ээргэ даабаринуудые шанга журамтай эхэнэр жэншэдгүйхэн дүүргэжэл ябадаг... Эгсэ 30 жэл соо «гэгээн хүмын» гэрэлтэ зүргөөр дабшахадаа, Лариса Пардаевна хэды олон шабиинтаа зүрхэнэйнгөө ульһа дамжуулан түхөөгөө гэшээб! Багшаһан дутуутыг бэрхэ хүгжэмшэд болоһон Сэсэг Табхарова, Людмила Урукина, Элина Коршакова, Ирина Дымчикова (бултынь дурдахын аргагүй байна) алишые хизаар, булан тохой бүхэндэ утаһан хубшэргэйн уянга хаахиуулан зандаа!

Гүн зүрхөөрөө гоё найхание мэдэрһэн минни герой, шагна намай! Буряадай түрүү хүнүүдэй ээргэдэ жагсажа, Гуа сэсэн хатан гүүлэжэ, хурга халтирма торгон хадаг энгэр дээгүүрээ нэмэрюулэн зүүхэ заяатай һайт.

Чимит-Цырен САНЖИЕВ.

Буряадай гүрэнэй шанда зууршалагдаба

ШАНГА ТҮТЭЛДЭР УРАН ШҮЛЭГЛЭЛ

Буряадай арадай поэт, соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ, дээдэ мэргэжэлтэ журналист Алексей Данилович БАДАЕВАЙ түрэнөөр 75 наһанай оёе байгша оной августын 25-да республикын олонитэ тэмдэглээ бэлэй.

Хүнүүдэй олонхинь эдир залуу наһандаа инаг басагандаа гү, али нютаг орондоо, эхэ, эсэгэдээ зориулжа, шүлэг зохёожо туршадаг гэшэ. Зүгөөр хүн бүхэн саашадаа поэт болодоггүй байһаниинь мэдээжэ. Хэрбээ бараандаа шүлэг бэшэжэ ороо хаамнай, хэн булад хайлуулха, тарья ургуулха, мал адуулха бэлэй даа. Тиигэжэ бурханай хайрлаһан бэлигтэй зон энэ дэмбэрэлтэ хэрэгээ орхингүй, үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, наһанайнгаа мэргэжэл болгодог байһаниинь элигэ.

Тэдэнэй нэгэн Алексей Бадаев Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ «Бурят-Монголой Үнэн» газетэдэ түрүүшынгээ шүлэг толилуулжа, 1947 ондо үнгэргэгдэһэн Буряадай залуу уран зохёолшодой 1-дхи конференцидэ хабаадалсаад, уран зохёолой хүшэр хүндэ харгыгаар амжалта түгэс алхалан ябана.

Мүнөө далан таба наһанайнгаа дабаан дээрһээ үе сагаа, хэһэн туйлаһанаа хаража үзэхэдөө, наһажал поздэй ханамжатай, сэдхэл дүүрэн байгаа ёһотой. Уран зохёолой талаар ажаглахада, буряад, ород хэлэнүүдээрэ Буряадай болон Москвагай хэблэмүүдтэ шүлэг, поэмэнүүдэй хорин табан ном хэблүүлээ. Алексей Бадаевай 75 наһанайн оёдо зориулагдажа, хэблэлһээ хаяхан гараһан шэлэгдэмэл шүлэг, баллада, поэмэнүүдэйн «Хуби заяан» («Судьба») гэхэн томо ном ба поэдэй зохёохы ажал дээрнэ тогтохо наһагайга. Тус номынь гоё һайханаар шэмэглэн барлаһан Буряадай типографийн хэблэлые һайшамаар. Энэ номынь Буряад Республикын гүрэнэй шанда тон зүб табигдаа гэхэ байнаб. Гүрэнэй үндэр шаңда үни хүртөөгдэхөөр болон хүн аад, абагагүйхэн, үбсүүгээ тошлонгүй, хүнэй ара талада уран зохёолоо бэшэжэл тэрэ ябаа бшуу. Би Буряадай телевиденийн һая бии боложо байһан үедэ Алексей Даниловичтай тэндэ сугтаа хэдэн жэлэй туршада ажаллаһан байнаб, саашадаашы тэдэнэй бэшэһэн зохёолнуудтайнь ходо танилсажа, һонирхон уншажа, дотороо баясажа ябадагби. Тэрэнэй хүн талынь, зохёохы ажалынь мүү бэшээр мэдэхэ дээрһээ би эдэ мүрнүүдые бэшэхээр шиидэбэб. Тиихэдэ нүгөө талаһаан харахада, тэрэ хара багаһаа ажалай амта танижа, дайнай үсын хэсүү жэлнүүдтэ сэрэгэй заводто слесарээр хүдэлөө юм. Нүүдэрнэ уһан сэрэгтэ алба хэһэнэй нүүлээр «Бурят-Монголой Үнэн» газетин редакцияда, Буряадай телевиденийн буряад хэлэнэй дамжуулангуудай редакцияда пенсидэ гаратаргаа гушаад шахуу жэлдэ ажаллажа, үндэһэн буряад соёл, искусство, литературын хүгжэлтэдэ өөрынгөө хубита оруулаһан байха юм.

Поэдэй анха түрүүшын «Полкын туг доро» гэхэн шүлэгүүдэй ном 1958 ондо Буряадай номой хэблэлээр гараһан юм. Энэ ном дотор гол түлэб тэрэнэй сэрэгэй албанда байхадаа бэшэһэн шүлэгүүд согсологдонхой байгаа. Эхэ орондоо, арадтаа үнэн сэхэ байха мэдэрэлтэй сэрэгшэ хүбүүнэй сэдхэлэй байдал харуулагдажа, Буряадай поэзидэ шэнэ амисхаал асарһан байна.

1956 ондо Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правленийн түрүүлэгшэ Намжил Гармаевич Балданогой зууршалагаар залуу поэт сэрэгэй албанһаа табигдажа, «Буряад-Монголой Үнэн» газетин редакциян соёлой таһагта хүдэлжэ эхилээ һэн. А.Бадаев эндэ журналистын эрхим хургуули дүрбэн жэлдэ гараһан намтартай.

Алексей Бадаевай зохёохы замда 1964 он хубилалтата шантаһан болоһон байна. Хоёр жэлэй урда тэрэ Москвагай Горькийн

нэрэмжэтэ Литинститудай дэргэдэхи Дээдэ литературна курсада нураад, Буряадай телевиденидэ ажаллажа байһан үень һэн. Энэ жэлдэ Улаан-Үдэдэ «Харюусалга», Москвагай «Советский писатель» хэблэлдэ «Человек идет» гэхэн шүлэгүүдэйн номууд нэгэ зэргэ хэблэгдэһэн юм.

«Харюусалга» гэжэ шэнэ номынь поэдэй хүгжэлтынгөө шэнэ шатада гаража, гражданска гүнзгы темнүүдтэ зоримгой аһажа, философиин талаһаа үндэһэлжэ шийдэхэдэ болоһынь, мэргэжэл шадабарья улам шуһан шудалжа, зоной дунда хэлсэдэгэй ёһоор, шүлэгтэй нарин дархан болоһынь гэршэлэн» гэжэ бэлигтэй поэт, прозаик Александр Жамбалдоржиев «Бурят-Монголой Үнэн» газетэдэ бэшэһэн байдаг.

Нүгөөдэ «Человек идет» гэхэн ном тухайн дурдахынгаа урда Литинститудай дэргэдэхи Дээдэ литературна курсада нуралсаһан сагын поэдтэ ямар тухатай байгаа гэжэ бодомжолое.

А.Бадаев хоёр жэлэй туршада «партын» саана нуужа, дэлхэйн болон совет оронойнгоо литературын асуудалнуудые суута багшанарай туһаламжаар шудалаа юм. Үшөө тиихэдэ поэзийн семинарые орон соогоо мэдээжэ поэдүүдэ Ярослав Смеляков, Михаил Луконин, Александр Яшин, Михаил Львов, литературна шэнжэлэгшэ, шүүмжэлэгшэ Александр Макаров гэхэдэ хүтэлбэрлэлтэ, поэдэй саашанхи ажалда сэглэжэгүй эхэ туһа хүргэһэн байха. Тиихэдэ дэлхэй дээрэ алдаршаһан турок поэт Назим Хикмет, ородой суугта уран зохёолшод Илья Сельвинский, Леонид Леонов, Леонид Мартынов болон буцадтай уулзалга, сугтаа тэндэ нуралсажа байһан олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдтэй нүхсэл, сэтэ буяалдаан мүн лэ дэмбэрэлтэй байгаа.

Тэрэ үедэ Ярослав Васильевич Смеляков «Дружба народов» журналай поэзийн таһагые даадаг байһан. Тэрэнэй, мүн Александр Макаровай үүсхэлээр энэ журналай 1961 оной ноябрь нарын номерто «Заха хизааргүй үргэн Буряадай тала дайдаа» гэхэн шүлэгүүдэй цикл «Шэнэ нэрэ» гэхэн гаршаг доро толилогдоо бэлэй. Шүлэгүүдын тиихэдэ залуу ябаһан, һүүлдэ орон соогоо суурхаһан поэдүүдэ Юрий Ряшенцев, Олег Дмитриев, Евгений Храмов, Владимир Костров гэхэдэ ород хэлэн дээрэ оршуулаһан байгаа.

«Алексей Бадаев - бэлигтэй уянгата поэт. Буряад оронойнгоо мүнөөдэрэй шэнжые, хүн зонийнгоо абари зангые, түхэл шарайе шадамараар харуулжа шадана. Жаргалта һайхан сагайнгаа хүгжэмтэ сохисые

шүлэгүүд соогоо образой аргаар гаргана», гэжэ Александр Макаров ороло үгэдөө бэшэ бэлэй. Залуу поэдэй поэзидэ харгы замаа тодорүүлха, урма зоригтойгоор саашадаа алхалха хэрэгтэ саһаа урид наһа барашаһан багшань тон ехэ габыятай байһан юм.

А.Бадаев Москвада нуража байхадаа, бэлигтэй залуу поэт Юрий Ряшенцевтэй нүхсээжэ, олон шүлэгүүдэ «Смена», «Огонёк», «Юность», «Октябрь», дээрэ хэлэгдэһэн «Дружба народов», «Нева», «Звезда» гэхэ мэтэ түбэй томо журналуудта, «Литературна Россия», «Литературна газетэдэ», «Сибирь болон Алас Дурнын «Сибирские огни», «Полярная звезда», «Дальний Восток», «Байкал» гэхэ мэтэ журналнуудта толилуулаһан байха. Шүлэгүүдын белорус, латыш, армян, азербайджан, киргиз, туркмен, мордва, татаар, тува, хакас хэлэнүүд дээрэ оршуулагдажа толилогдонхой. Мүн хилын саагууршые гараһан байха.

Һүүлэй үедэ Людмила Букина, Олег Фоянков, Бианна Цыбина гэхэдэ илангаяа олон оршуулагуудыень хээ юм. Мүн нютагай поэдүүдэ Анатолий Шитов, Владимир Липатов хоёр оршуулагынь хэһэн габыятай.

«Советский писатель» хэблэлдэ 1964 ондо хэблэгдэһэн «Человек идет» гэжэ номдон түбэй «Правда» газетэ магтаһан рецензи үгэһэн байха. Авторын Александр Макаров бэлэй.

«Эдэ хоёр номууд («Харюусалга», «Человек идет») буряад поэдэй бодото ноурые харуулжа, тэрэнэй ахамидаралда, хүнүүдтэ дуратайынь, сэдхэл мэдэрэлэйн үнжэгэн дулаае, хүсэл бодолынь үргэн гүнзгые, үгэнүүдын ужда түгэдэрые батална», гэжэ хэлэ, бэшгэй эрдэмэй доктор Василий Цыренович Найдиков «Литературное обозрение» (1977. №9) журналада «Ая-гангын хангал» гэхэн статья соогоо бэшэ һэн.

Алексей Бадаев эдэ номуудтаа, болбосоролдоо 20 жэл ябажа эрээ. Зохёохы ажалайнгаа бодото сэглэлтэдэ поэдүүдэ ондо ондоогоор эрдэг. Зариман-ялас гэмэ бэлигтэйшүүл (Дондок Улыгтуев, Даши Дамбаев) зохёолоороо арсалдаа, шууялдаа үүсхэн, удангүй алдар солодоо хүртэдэг гэшэ. Харин ажалша мэргэн нүгөөдүүлэнь удаан сагта «Һүүдэртэ» байжа, нэгэ мэдэхэдэ, аргагүй ехэ юумэ хэжэрхинэн, эдэнэй бүтээнүүдгүйгөөр үндэһэн поэзийн шэнжэ үгытэй, дутуушаг байдаг. А.Бадаевай зохёохы замынь эгээл нимэ байһан юм».

«Олон - Алексей Бадаевай түрэнэ нютаг юм, - гэжэ хэлэ, бэшгэй эрдэмэй кандидат Александр Серебряков «Песни Сурхарбана» (Улаан-Үдэ. 1983).

гэжэ ородоор хэблэгдэһэн номойн ороло үгэдэ бэшэ бэлэй. Эндэ поэт түрөө, эдир бага наһанинь Сэльбэ горхоной эрьсээр, Оронго голой хажуугаархи улаан бургааһан соогуур, ая-гангата Баян-Улаанай майлаар наадажа үнгэрөө. Тиимэһээл түрэл нютагаа түрүүрэн дуулажа, гансал Олон нютагаа түби дэлхэйдэ суурхуулаа бэшэ, бүхы буряад дайдаа, буряад арадаа суурхуулан магтажа шадана. Мүн хаанаш тэрэ ябахдаа, алтан дэлхэй өөртэнь бэлэглэһэн хайрата аба, эжыгээ мартдаггүй.

Эжы!
Эжэл хайрата эжымни,
Эсэгым бу эзмэлыш да!
Айлайхихаа найган һагаг
Аалаханаар алхалжа ябаа
Буураһан һайтай эсэгэм
Булайхан бү гэмэрыш даа.
Архиша бэшэ үбгэжөөлнн,
Арай ехэдүүлээ бэшэ гү?
Юуш ехэ юумэ хөөрхыгэм
Юрдоо хэрэгтэй һэм даа...
Зарим нэгэнэй атаархама
Арюун наһанайнгаа түлөө
Нүхэртээ

сэржэмдэжэрхихэдэш
Нүгэлтэй бэшэ юм бээ?
Поэдэй эхэ, эсэгэнь хүдөө нютагтаа хүшэр хүндэ ажал хэжэ, бүхы наһаа үнгэрөө юм. Үбһэ сабишаа, тарья хуряаха ажалдаа хүбүүгээ орхёод, хэдэн һараар ябадаг байгаа. Гэртээ тэрэнэ хүшэн эжыгээ үлдэдэг һэн.
Хүндэ ажалда бүхышэһэн
Хүгшэн эжымни
Ульгэрэй һайхан абхайдал,
Угуйн дуунайм эхи табижа,
Бага наһанайм
Барагашагүй хүсэлгэ
хүргөө.

Эхэ, эсэгым орондо
Эхээрэн үргөө, - гэжэ хүгшэн эжынгээ арюун дурасхаалынь тэрэ мүнхэлээ. Хэды тиигэбэшье, энхэ мүнхэ дэлхэй дээрэ эхэлээ нангин, үнжэгэн дулаан гартай хэн байхаб?!

«Эмниг хүлэг хазаарлахаяа, манган замбуулинда аһахаяа» юртэмсэдэ түрэнэ Хүн, «Намайе магта - дэлхэйдэ би гансаб!» гэхэн гэгээн тунгалаг Байгал далай, «өөрынгөө гэр барижа дууһангүйгөөр хүршынгөө гэр бодхоолсохоёо яараһан» үбгэжөөл, «ажамидаралай түлөө ами наһаа үгэһэн» нэрэгүйхэн горхон, «оройдоо гушатай, теэд хэншэ этигэнгүйл - гушан зургаатайш гэнэл» гэжэ гомдоһон эхэнэр Алексей Бадаевай шүлэгүүдэй гол ноурунууд болоно. Хүнүүдэй юушые дабажа шадаха хани халуун нүхэсэл, хүн түрэлтэнэй уг изагуур үргэлжэлүүлхэ арюун һайхан инаг дуран - эдэ юмгэдэ шүлэгүүдэйн гол темэ юм.

Ажабайдалай бурьялма далай соогуур нэгэ онгосодо тамаржа ябаһан хайрата нүхэр Цэжэб Очировнаадаа уянгата эрхим мүр-нүүдээ поэт зориулна:

Хубин табисуурай маниие
нэгтэ энхэрээгүй юм
наань,

Хээдэгээш мэдэгээгүй
байгааб шамаяа...

Азамни бэлэй гүш?
Хэрбээ гэнтын энэ ушарай
тохёолдоогүй гэшэ

Һаатэ,
Хэд байха һэнбибди даа,
түбигэ төөриһэн
элһэнүүг?

«Тэнгэриие харасаараа тулгалан хэбтэһэн» поэт «уһан мэтээр урдадаг наһанай болзор тухай, хубилаад гэнтэ урбадаг хуби заяан тухай, хэгдэнгүйгөөр үлдэг хэрэгүүд тухай» бодолгото болоно.

А. Бадаев баллада, сонет гэхэ мэтэ уран зохёолой түхэлнүүдые шадамараар хэрэглэнэ. Мүн найман, дүрбэн мүртэй шүлэгүүдын гүнзгы философско удахатай байдаг.

Хүнэй наһан - үргэлжэ
өөдөө абиралган юм.
Хүн бүхэн тиигэбэшье өөр
өөрын табисууртай.
Эгсэ добо өөдгэ гаража ядаха
зариман,

Эрлэхгэ нүгөөдүүлэнь
саһата оройдо аһаха.
Энэ наһандаа абиржа
гараһан үгэртөө
Эсэсэйнгээ ертэр тогтожо
байха зэргэтэйш.

Абаты шүүятай
үхибүүдтэл гээшэ доошоо
Абирха, холгорхо һаа,
амиды ябаһан ээлтэйл.

«А.Бадаевай даамайхан ажалладаг уран шүлэглэл гээшэ бээдээ айхабтар ехэ арга боломжо нөөжэ байдаг, - гэжэ поэдэй зохёохы ажалда зориулаһан статья соогоо хэлэ, бэшгэй эрдэмэй доктор Александр Соктоев «Байгал» журналада бэшэһэн байдаг. - Россин олон үндэһэ яһатанай одо мүшэдэй дунда өөрынгөө һуури олохо гээшэ поэдэй зохёохы ажалай ехэһэн илалта болоно. Иигэжэ хэлэхэдэ, үшөө юу дурдахаа наһаабиди гэхэдэ, тэрэнэй уран шадабди үндэһэн соёлой бодото хүрһэн дээрэ оршодог, өөрынгөө анхантай, тугуулаһаар эртэ урданһаа наһа шабагшатай арадай аман зохёолтой холбоотой юм».

Өөрынгөө суута нютагаархид, буряад литературын үндэһэ һуури табилагшада Бабасан Абидаев Намжил Балдан хоёр хэрэгые амжалтатайгаар үргэлжэлүүлжэ ябаһан Алексей Бадаев бодото арадай поэт юм гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхэ шухала. Шүлэг бэшэһынгээ хажуугаар һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ олон тоото дуунуудые бэшэ, Алексей Бадаев Буряадай телевиденидэ 27 жэл ажаллажа, үндэһэн соёлоо хараһаа олондо нэбтэрүүлхэ, залуу поэт болон прозаигууд, артистнууд болон уран зураашадай үргэн замда гараха хэрэгтэ туһалха гэхэ мэтэ тон ехэ ажал ябуулаһан байха. Буряадай соёл, искусство болон литературын урда ехэ габыятай байһанайн түлөө Россин гүрэн түрэ Хани Барисаанай орденуор шагнаһан, Буряадай арадай поэт, «Соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ» гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые тэрэндэ олгоһон юм.

Ашагүй ехэ аша
мүр дээрээ үргэжэ,
Ажабайдал соогуур
Алхала ябаһаб.
Харюусалга -
Хамаг ашаанайм эгээ
хүндэнь.

Энэ юртэмсэ дээрэхэ
һайн, муугайнь түлэһэ
Эхэ орон,

урдаһин хүтэгдэн,
Харюусаха ёһотойб мүнөө!
Энэ Алексей Бадаевай бүхы ажабайдалынь, зохёохы ажалынь уг зорилгонь, уялга эрилтэнь болоно. Энэ нангин уялгата бэлүүлхын тула Буряад арадай поэт Алексей Данилович Бадаев далан таба наһанайнгаа дабаан дээрэ гараад, эрмэлзэжэ ябаһаар зандаа. Энэ алхаса, дабасань амжалта түгэс, удаан даамай байһай даа гэжэ үнэн зүрхэнһөө хүсээл даа!

Самбу НОРЖИМАНОВ,
уран зохёолош.

«Аламжа Мэргэн Аржун Гоохон хоёр-2003» гэхэн конкурсно баярлан байдагби.

МҮНХЭ ГЭРЭЛЭЙ МҮНГЭН ТОЛОН

СОДНОМ
«Заяан холын аялга -
Захын аман Захаамин»
Гэж Буряадайманай поэт
Дондог Улзытуев бэшээн
байдаг. Хада уулата
Захааминай Борто
нотагта түрэнэн хүм даа.

хүн зоние сэнгээхэ, зүрхэ
сэдьхэлынь баярлуулаха
хэрэгтээ дээрэнээ угтэнэн
бэлигээ гүйсэд буйлуулан
бэелүүлжэ, урагшатай
найн ябахаш даа».
Наһанайнгаа нүхэр -
Галсан-Даритай артистын
хургуулида сугтаа
бурахадаа, түрүүшээр бэе
бээе шоглоод, хаа-яа
хадхалсаадшые абахаш.

гарахан. Эжымни бүхы
наһаараа наалишанаар
хүдэллэн. Эрхэшые наа,
бэрхээр нураһанби. Анха
түрүүшынхиеэ таба
наһатайдаа үнээнэй
хүхэнүүдынь багахан
х у р г а н у д а а р а
шобторжо, диилэжэ
ядахадаа, шүдөө зуугаад
лэ нэтэрүүхэнээр лэ наажа
нураһанби. Тэрэ гэхэнхээ
хойшо эжымни намайе
үглөөнэй гурбанһаа
пэриюулжэ, сугтаа үнээнэ
дэ г а р а г а й г а м д и .
Улхасаа нотагтаманай
Ринчин гэбшэ - булганда
туһатай лама хэлэһэн юм:
«Могой жэлтэй, хоёр
хара мэнгэтэй энэ басаган
жэлдээ диилдэбэл, хула
түлсүр байха, диилэжэ

ниодэндөө шэлтэй, үндэр
духатай Содномые гансата
илгаруулаагүй, харин
дэлгэр найн сэдьхэлтэйнэ
сагай ошохо тума
тэмдэглэн ойлгожо,
хожомын айл бүлэ
боложо, үри хүүгэдтэй
болохоодо, бүхы юумээ
хамта, суг хэжэ
ябалсахадаань, хэр
найдамтай нүхэртэй
болоһоноо мэдэрһэн
байнаб.
Тэрэ гэхэнхээ хойшо
гуша гаран жэл
үнгэршэбэл даа. Найман
жэл соо артистаараа
хүдэллөө, үхибүүдэй бии
болохоодо, дүрбэн жэл соо
гэртээ нуулан байнаб.
Хоюулаа гастрольдо
г а р а ш а х а д а м п а й ,
үхибүүднай харууһагүй
үлэшэхгүйн тулада ондоо
ажалда орожо, дурагай
мэргэжэлээ орхихо баатай
болооб. Гэбэшые мүнөө
хүдэлжэ байһан радиогой
журналистын ажалда мүн
лэ эдэбхитэйгээр хүдэлхые
оролдожо, олондо туһатай
ябанһандаа баяртайб. Хоёр
алтан үхибүүднай борьбо
дээрээ бордойжо,
басаганнай «Бадма Сэсэг»
хатарай театрай артист
боложо, мүнөө багатаяа
гэртээ нууна. Хүбүүмнай
багшын дээдэ хургуулида
нуража байнхай. Зээ
хүбүүгээ хаража, уяран,

ЗАЛУУ АЙЛ
БҮЛЭНҮҮДТЭ 50
НАНАЙНГАА
ҮНДЭРНӨӨ
Содном: Залуу ябахата,
огсом түргэн ябагдаха даа,
эдэб юумэн лэ ушардаг
байһан юм ааб даа.
Залуутай алдуу эндүүнүүд-
шые байгааб даа. Хэды
тиибэшые ухаагаараа
туйлажа, хажуудаа ябанан
нүхэрөө хайрлажа,
сэгнэжэ, бэе бээе гамнажа
ябахатаа, наһанайнгаа
намарай жаргал эдлэхэ сэг
ерэхэл байха.
Галсан-Дари: Минии
наһаада, ухаан
бодолоороо, доторойнгоо
байдалаар, сэдьхэлээрээ
дүтэ хоёр ниилэбэл,
жаргалтай найн ажаһууа.
Галгуламтын эзэн- эхэнэр
хүнһөө ехэл юумэн
дулдыдааг гээшэ. Эрэ
хүнэйнгөө аяг аашые
даажа, тэсэмгэй даруугаар,
ухаатайгаар ябалал, бүхы
юумэн урагшатай найн
байхал даа.
Хоюулаа: Нигүүлэхы
найхан сэдьхэл сэдьхэжэ,
буян эдлэжэ, ута наһатай,
удаан жаргалтай
ябахыетнай булганда
хүсэнбди!
Содном, Галсан-Дари
Хажитовтантай
журналист Наталья
СУЛЬДИМОВА уулзажа
хоорлэдэбэ.

Минии түрэнэн аха Жигжит
Цыренович Цыденов (Бурхин
Камьянай хүбүүн) тухай нэгтэ
бэшэжэ, «Буряад үнэн»
ониндоо гаргууһан хүм:
Наһанайнгаа хайрата хани
түхэр Альбина Цыбиковнатаяа
Яруунын аймагай Иисэнгын
совхоздо ажаллажа, түрүү
хонишодой тоодо ороод
ябатарая, ехээр үбшэлөөд, 1979
ондо наһа барашоо һэн даа.
Цыбин абгайхамнай (манай
Яруунада ахынгаа хамгые
үндэлжэ, иигэжэ нэрлэдэг)
эхимни хүүлээр зургаан үри
түүгэдээ гансаараа үргэжэ, хүл
дээрнэ табича, бултын айл
болгожо, аша зээнэрэйнгээ
амтатайе үзэхэ буянтай байгаа.
Манай абгайхан - Альбина
Цыбиковна Цырендоржиева
1937 ондо Яруунын аймагай
«Улаан-Яруунада» хүлөө
шоройдожо, хүн болоо даа. 1957
ондо минии Жигжит ахайтай
губи заяагаа холбожо, найншые
буугаа, найнааршые ажаллаа,
зургаан үри хүүгэдые үдхөө.
Тээд оршолонто юртэмсын
арьсые хэншые уридшалан

ЭМГЭЙ БОЛОЖО ЖАРГАГ ЛЭ!

хаража, өөрынгоо мэдэлдэ
абажа шадахагүй байна ха юм.
Саһаа урид энэ дэлхэйһээ
халижа ошоһон ахаяа хэды
шаналбашые, гуламтынэнь
сахиха, үри хүүгэдтээ, аша
зээнэртээ хургаал заабарияа
хэлэжэ хуудга абгайхантаяа
уулзажа, үри хүүгэдэйнэ найн
ябахата баясадагби даа.
Абгайхамнай урин зантай,
уран үгэтэй хүн юм. Сүлөөтэй
сагтаа шүлэг зохиожо,
сэдьхэлэйнгээ үгэ хэлэдэг.
Тэрэниен гэршэлһэн нэгэ
шүлэгийнэ Улаан-Үдын
онкологическа больницын
эмшэн Бахронова Татьяна
Кирилловнада зориулагданан
байна:
Эрхыдээ эмтэй,
Долёбортоо домтой,
Шэгшыдээ шэдэитэй
Хүдэлмэридоо шуналтай,
Хүхюутэй зохид аргашан даа.
Бурханай табисуураар
Басаган боложо түрөөлши.
Эхэ эсэгын буянгаар
Эмшэн боложо тодоролши.

Үбшэ зоболонһоом абаржа,
Үлбэр бэшэ болгоолши.
Үнэн зүрхэнһөө баярлажа,
Үндэн таалан дохинолби.
Олоние аргалан эмшэлжэ,
Олоной үрээдэ хүртэжэ,
Орден, медалаар
шагнагдахыеш
Ухаан зүрхэнһөө хүсэнэм!
Үшөө нэгэ шүлэгийнэ «Таалын
аршаан» гэжэ нэрэтэй. Тэрэнэ
энэ:
Таалын аршаан гэшэмнай
Тахилгатай,
мүргэлтэй газар байха.
Морохонов Галсан
Цыренович
Мэдэлшэл үбгэн байгаа даа.
Ангиртын аршаанай
шэнжэтэй,
Ойн соорхойдо оршодог.
Хул гарта найн гээд,
Хүдэлмэришэ ажалша зоноо
Амарэгты,
Аргалуулагты гэжэ уридаг
һэн.
Зунай найхан сагта
Зугаална, хүхинэ ажалшад.
Шубууд олоороо сугларжа,

Шууяна, шааяна хүхюутэй.
Байгааалин гоёые хаража,
Байгаа зүрхэм долоно.
...Таалын аршаанай хажууда
Танилсаа бэлэйб шамтаяа.
Шалша нугаһад сугларжа,
Шарахан аматай
дальбараануудаа
Таалын аршаанда сүлөөтэй
Тэнжээнэ гэдэнээ золтой.
Хойто зун болотор
Хул гаршни үдэхэгүйл.
Шадал орожо, үбшөө гээжэ,
Шамбай бэрхээр
ажаллахаш.
Таалын аршаан гэшэмнай
Таатай зохид уһан даа.
Ходол эрэхэ бүхэндэм
Хоёр ангир угтадаг.
Унғын гоё сэсэгүүд
Урдаһаам угтан
гүйлдэһэншүү.
Дайда дэлхэйгээ шэмэжэ,
Дура зүрхыем буяанал.
Альбина Цыбиковна
Цырендоржиева шүлэгтөө гараа
табихадаа, А.Исингинская гэжэ

бэшээн байна. Иисэнгэдэ
бэри боложо буугаад, тэндээ
нотагжаха хубитай байһан
хадаа тиигээ бээе даа.
Олоной эхэ, нагаса эжы,
хүгшэн эжы болоһон
абгайхамни үшөө олон жэлдэ
элүүр энхэ ябажа, олон гушяаа,
дүшсээ хаража, эмгэй боложо
алдаршахыень хүсэхэ байнаб.
Мэдэгма ЦЫДЕНОВА,
ажалай ветеран.

ТАМИРШАДНАЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Буряадай таэквон-догой Федерациин залуушуулай
болон ехэшүүлэй суглуулагдамал команданууд тус
тустая Семипалатинск ба Екатеринбург хотонуудта
үнгэргэгдэһэн ехэ хэмжээнэй мурьсөөнүүдтэ
амжалтатай хабаадажа ербэ.
Ехэшүүлэй дунда мурьсөөн Екатеринбург хотын
спортын байшан соо эмхидхэгдээ. Приморин хизаарай,
Дундунин, Кавказай тойрогуудай болон Москва хотын
түгээн эрхим тамиршад эндэ хабаадаа.
Нэрэ солотой, дэлхэйн, Европын, Россин нэгэнтэ
бэшэ абарганууд шэгшүүр бүхэндэ байжа, энэ хэмжээе
лаам шэмэглээ юм. Буряад тамиршад хоёр алтан медаль
таб шүүрэжэ шадаа. Эхэнэр тамиршад дунда «туль»
гэхэн таэквондогой гуримаар Алина Пушкарёва
эрхимлэжэ, нэгэ алтан медалиин бодото эзэн болоо.
Россин нэгэнтэ бэшэ чемпион Ирина Дроздова ээлжээтэ
даа эрхимээ гэршэлжэ, алтан медалаар шагнагдаһан
байна.
Москва болон Екатеринбургын эрхим тамиршадар
суглагдаһанайнгаа удаа манай Евгения Басюк хүрэл
медаль урмашуулагдаба.

Буряадай таэквондистнууд гүрэнэй чемпионатта
эршэтэйгээр бэлдэжэ байһанаа мэдүүлэнэ. Тус чемпионат
Москва хотодо ерэхэ жэлэй январь нарада үнгэрхэ.
Харин залуушуулын Красноярска, Новосибирск,
Омск хотонуудай тамиршадтай хамта Семипалатинск
хотодо үнгэрһэн «Кубок семей» гэхэн Ази түбиин 5-
дахы турнирта Росси гүрэнөө түлөөлэн хабаадаба. Дүн
хамта дүрбэн зуугаад эдиршүүл тус мурьсөөндэ хабаяа
туршалсаа. Тийн Евгений Оцимик өөрынгоо наһанай
үхибүүдэй хоорондо эрхимлэһэн байба. Гадна Мария
Кулинец, Роман Шленкевич, Татьяна Брянская гэгшэдэй
тус тустая шангай хоёрдохы нуурида гараһыень
тэмдэглэе. Харин хүрэл медальда Никита Смолянинов
хүртөө.
Мурьсөөнүүдэй ниитэ дүнгөөр хүбүүдэйнэ
суглуулагдамал команда хоёрдохидо, басагадайны
гурбадахи нуурида гараа.
Таэквондогой азиатска хургуули европынхидо
орходоо, өөрсэ маягтай. Тиймэнээ Азиин тамиршад
дэлхэй дээрэ эгээл шэлдэг гээд тоологдодог юм гэжэ
тэмдэглэе.
Даша-Доржо БОЛОТОВ.

«УЛАРИЛ ТУХАЙ МЭДЭЭСЭХЭМНАЙ...»

Үгэр бүриин уларил шэнжэ мэдэхэ гэшиэ хүн
турэлтэндэ алишые сагта амин шухала байһан юм.
Хэрбээ урдань арад зон бороо хура, саһа боргоһо,
налхи шуурга мэтэйн үзэгдэлнүүдые байгааһи, огторгой,
газар уһанай шэнжэнүүдые агаалажа багсаадаг байһан
наһы, мүнөө үгэдэ тусхай үүргэтэй гитрометео-албанууд
энэ хэрэгые эрхилдэг болоһонины мэдээжэ. Зүгөөр
ямаршые уларил шэнжэ согсолжо бүригдэхэ гэшиэ
аргагүй харюусалгатай байһанаа гадна тон хэсүүгээр
тусхай оньһото техникын хүсөөр бэлүүлэгдэг хэрэг
мүн.
Тийн үглөөдэрэй Буряад ороной уларил шэнжэ
бүригдэхын тула, метеорологическа түбэй мэргэжэлтэд
бүхы Европын болон дэлхэйн хойто хахадай уларил
тухай мэдээсэлнүүдые сүм шэнжэлхэ зэргэлтэй.
Тэрэшэлэн энэ талаар мэдээсэлнүүдые согсолжо, бусад
түбүүдтэ дамжуулаха үүргэтэй метеостанцинуудай
налбари биш.
Харин хүүлэй үгэдэ уларил тухай мэдээсэлнүүдтэ зон
ехээр этигэхээ болижо байна. Ушарын гэхэдэ, тэрэнэ
заримдаа буруу байдаг. Энэниен уларил тухай
хүтэлбэрлэгшэ Цыремжит Жалсанова
тайлбарилхадаа, тус мэдээсэлнүүдые бүригдэлгэдэ
айагаладаг тусхай хэрэгсэлнүүдэй хуушарһан, хүүлэй
уеын эрилтэнүүдые хангаха шадалаа бараһан тухайнэ
тэмдэглэнэ.
Даша-Доржо БОЛОТОВ.

На конкурс «Вершина мудрости - 2003»

КЛИМ ОЛЗОЕВ: «КОВЕР ЕГО СУДЬБЫ»

В морозные декабрьские дни далекого 1933 года в селе Далекого Балаганского района, Иркутской области, у местного крестьянина Самсона Олзоева родился долгожданный сын, которого нарекли Климом.

Во время войны семья переехала в Бильчир, и в 1953 году закончив школу, Клим Олзоев стал курсантом Томского зенитно-артиллерийского училища. Там он и увлекся борьбой, а тело и характер, закаленные тяжелым крестьянским трудом, способствовали быстрому и успешному освоению премудростей спортивной борьбы.

В 1961 году, служа в Новосибирске, Клим Самсонович, согласно Указу Хрущева «О сокращении Вооруженных Сил страны», был уволен в запас, после чего активно занялся тренерской и научной работой. Начал свою педагогическую деятельность, как говорится, играющим тренером в «Трудовых резервах» г. Новосибирска.

педагогическую деятельность, как говорится, играющим тренером в «Трудовых резервах» г. Новосибирска. Его дебют на чемпионате Советского Союза состоялся в 1962 году в Харькове, однако первый блин вышел комом. Но через два года в Риге, пройдя таких корифеев классической борьбы, как Сергей Рыбалко, Владимир Бакулин, Георгий Саядов, Иван Кочергин, Клим поднялся на высшую ступень пьедестала почета, и его грудь украсила золотая медаль чемпиона СССР. Еще через два года серебро на чемпионате СССР в Ереване, заключительная встреча с чемпионом мира Сергеем Рыбалко завершилась вничью.

температура до 39 градусов. Но, несмотря ни на что, дошел до финала и, отборовшись вничью с легендарным болгариним Кировым, стал бронзовым призером чемпионата Европы. Эта относительная неудача не расстроила его, и он с присущей ему решительностью стал готовиться к XX олимпийским играм в Мюнхене.

молодых борцов. В 1971 году он в очередной раз доказал, что он сильнейший, став чемпионом СССР. Однако его не берут ни на чемпионат Европы, ни на чемпионат мира, именно по вышеупомянутой причине. Наступает Олимпийский 1972 год. Есть реальный шанс попасть в число участников Олимпиады, а для этого нужно вновь стать сильнейшим на чемпионате СССР, последнем испытании перед Мюнхеном.

В 1972 году Клим Самсонович возглавил впервые им организованную детскую спортивную школу по борьбе, где проработал пять лет. Сегодня она - школа олимпийского резерва, кузница мастеров большого ковра. С 1979 по 1986 годы работал государственным тренером Спорткомитета СССР по Бурятской АССР, параллельно заочно учился в аспирантуре Всесоюзного научно-исследовательского института физической культуры. Именно в эти годы бурятская школа борьбы в полный голос заявила

о себе на международной арене. Как крупного специалиста Клима Самсоновича командировали для оказания практической помощи в Марокко, Иран. В 1983 году Клим Самсонович успешно защитил кандидатскую диссертацию, стал членом-корреспондентом Петровской академии наук и искусств. С 1988 по 1990 годы работал в академии физической культуры в Алжире, где из числа студентов подготовил четырех чемпионов страны, с 1990 по 1993 годы - в Китае, где сборная команда автономного района «Внутренняя Монголия» по греко-римской борьбе на всекитайской спартакиаде заняла первое место.

Шестикратный чемпион СССР, бронзовый призер чемпионата Европы по греко-римской борьбе, мастер спорта СССР по вольной борьбе, заслуженный работник физической культуры Республики Бурятия и Российской Федерации. К.С.Олзоев, награжденный медалями «40 лет Вооруженным Силам СССР» и юбилейной медалью «К 100-летию со дня рождения В.И. Ленина» и сегодня, несмотря на свои семьдесят лет, вносит огромный вклад в развитие спортивного движения Бурятии, в подготовке высококлассных спортсменов и тренеров-преподавателей по борьбе.

У Клима Самсоновича прекрасная семья: сын Александр, врач по специальности, внук Вадим и верная супруга Нина Будажаповна, с которой они вместе вот уже 43 года.

А.ШЕНХОРОВ.

«Баатар мэргэн-2003» гэхэн конкурсдо

АБАРГА БҮХЫН АЛДАР СОЛО

Илья Гармаев 1954 оной мартын 9-д Мухар-Шэбэрэй аймагай «Пухын Булаг» газарта, хүбүүд угай гэр бүлд гурһэн намтартай. Хүдэр томо бэтэй эсэгэн Санжа Цыденович шотагтаа барилдаанаар хүдэлдэг байһан юм. Эхэн Дагзама Дараевна Дамбадугарова болоно.

Хушуун-Узүүрэй дунда нургуулида хуража байха үедөө гэтэн нүхдөөрөө барилдаад туршадаг, эдиршүүлэй дунда энэ тэрэ мурьсөөндэ хабаададаг байгаа. Нэгтэ нэг мурьсөөнэй үедэ хурса хэрхэ харасатай тренер В.В.Баймеев гэрнине обожро, энэхэн хүбүүндэ хуралсал, хоринго хэбэл, саашаа бэлтгэй барилдаашан болохо гэжэ ойлгоодхоо энэ.

Эрдэмтэ дээшлүүлдэ гэжэ тэрэл жэлдэ Илья Гармаев Бурядай хүдөө ажарын институттай агрономическа факультеттэ хурахааа ороо энэ. Эндэ хурахааа, тренер В.В.Баймеев гэрнине обожро, энэхэн хүбүүндэ хуралсал, хоринго хэбэл, саашаа бэлтгэй барилдаашан болохо гэжэ ойлгоодхоо энэ.

Спартэрхилхэ үедөө Илья Гармаев туйлай эхэ амжалта туйлажа, Буряад ороноо суурхуулан габыа солотой. Тэрэ дүрэ буялдалгын барилдаагаар республикынгаа 20 дахин чемпионон болоһон, Россин чемпионой нэрэ солото хүртэһэн, СССР-эй гүрүү нуури эзлхын түлөө мурьсөөнүүдтэ шалгаржа гаранан, оронойнгоо Зэбсэгтэ Хүсэнуудэй болон Хани барисаата арминуудай Спартакиадада илаһан алдартай. Буряад арадай зунай Сурхарбаанда бүхэ барилдаагаар 7 дахин илажа, «Абарга бүхэ» гэжэ алдаршанан юм.

Илья Гармаев уласхоорондын эхэ эхэ мурьсөөнүүдтэ хабаадажа, илалта туйлаһан. Монголой нилслэ Улаан-Баатар хотодо үнгэргэгдэдэг байһан «Интернационал» гэжэ уласхоорондын мурьсөөндэ тэрэ таба дахин илаһан, Хани барисаата арминуудай спортын клубай, мүн лэ эндэ болоһон мурьсөөндэ чемпионой

нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, 1977 ондо дүрэ буялдалгын барилдаагаар Монголой чемпионон болоо энэ. Тинхэдэ Илья Гармаев Монголой алдарт бүхэ - Азини чемпионон, дэлхэйн чемпионон, олимпийн наадануудта хабаадаһан уласхоорондын классай спортын мастер Адыяа-Түмэрье, дархан абарга уласхоорондын классай спортын мастер Халда-Баатарые диишжэ гараа энэ.

1984 ондо СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнуудэй гүрүү нуури эзлхын түлөө мурьсөөндэ И.Гармаев хабаадаһан, Олимпийн наадануудтай чемпионон Илья Матэ (Украина), Европын чемпионон, уласхоорондын классай спортын мастер Борис Бигаев (Осети), уласхоорондын классай мастер Николай Скрынник (Белорусси) гэгшэдэ илаад, түгэсхөлэй нааданда дэлхэйн чемпионон Салман Хасимиковтэ (Чечни) шүүгдэжэ, мүнэн медалээр шагнагдаа бэлэй.

Эхэ спортдо габыатай байһанайнгаа түлөө Илья Гармаев «Буряад Республикын физическэ культурын габыата хүдөлмөрлөгшэ» гэхэн хүндэт нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, республикын Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэй грамотануудаар шагнагданхай. Шэнэдхэн хубилгалгын эхлээд, орон доторхи байдалай һандаран һалажа захалхада, Илья Санжеевич Гармаев Забайкаллын сэрэгтэй округой ахалагша тренерэй тушаалһаа болижо, түрһэн тоонто шотагаа гэр бүлөөрөө ошохо гэжэ һанаан сэдхэлдэ болоһон байна. Хүндэ хүшэр бэрхшээлнүүдые дабажа, зоригтэй хухалангүй, 1996 ондо «Шэнэ-Байдал» гэхэн нэрэгтэй багахан таряашадай хүдөөгэй ажахыда байгуулба. «Шэнэ-Байдал» ажахыда хамта дээрэ зургаан хүн хүдэлдэг. Гарма хүбүүнийн трактор техникээ даажа байдаг. Харин хани нүхэр Галина Батомункуевна агроном мэргэжэлтэй, баһал хамһалсадаг гэжэ.

Үнгэргэгшэ жэлдэ, тодорхойлол, 2002 ондо туйлаһан ажалайн дүн хараад үзэе: ороһонго ургамал 240 гектар полд дээрэ таряад, 2370 центнер хуряжа абаа. Тэрэнийн 200 гектар талмайда шэниисэ тариха, 2070 центнер һайн шанартай ороһо хуряжа абаһан. Тинхэдэ 40 гектартань обос тариха, 300 центнер

абаба. Үшөө хажуугаарын огородой ургамалнуудые тариха. Жэһэнэ хартааба 3 гектар газарһаа 400 центнер, капуста 0,5 гектарһаа 30 центнер абажа, шотагайнгаа хүн зондо, үндэр наһатай болоһон ветерануудта хубаһан байна.

Ажахын мал ажал тухай тобишоһоор хэлэ һаа, нимэ: Морин - 50 толгой, хонин - 202 толгой, ямаан - 12 толгой, гахай - 21 толгой, эбэртэ мал - 75 толгой, тэрэнийн 25 толгой һаамхай хүрнүүд тоологдоно. Мал ажалаа хоёр ахад дүүнэр Гэндэн, Бадма Цыреновүүд харууһалдаг юм. Малнуудаа хүдөө хээгүүр адууддаг үхэршэнийн гэхэдэ, С.Б.Дамбаев болоно. Энэ хүмнай ажалдаа харюусалгатай, оролдосотой бэрхэ, гэжэ Илья Санжеевич хөөрөө һэн.

Энэ «Шэнэ-Байдал» таряашадай ажахы мүнөө сагай байдлаар хараад үзэхэдэ, аргагүй хэрэгтэй, тунгай үйлэ хэрэг гэжэ тоолохо ёһотой бди. Эндэ Илья Гармаев үүсхэл, оролдолгын габыа эхэ, хэдэн жэлэй турша соо хэһэн ажалын эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Хушуун-Узүүр нууриһаа арбан хоёр модоной зайла «Пухын-Булаг» гэжэ газар оршолог. Одоол эндэ Илья Гармаевай «Шэнэ-Байдал» ажахы аржин харагдаха. Харахада, байра байдлын ялас гэм бардам, хэдэн байшан гэрнүүд һубарин жэрһилдэнэ. Абарга бүхын «Шэнэ-Байдал» улам бүри хөгжжэ, уладзоно урмашуулан, урагшатай, урагшаа дабахыень үрээ!

Цыденжаб ЦЫРИТОРН.

«Сагаан үбгэн-2003» гэхэн конкурсдо

ЭСЭГЫН ЖЭШЭЭ СЭГНЭШЭГҮЙ

Галуута нуурай зүүн эрьсэр оршолог Хаян, Адаг шотагуудта хээһэн саһаа ажалша түбшэн арад зон ажаһууһан юм. Энэ баян хэшэгтэй газарта 1923 ондо хүдөөгэй багша Рабдан Очировай бүлэдэ эсэгынгээ нэрэ нэрлүүлжэ Доржн хүбүүн түржэ, золгой үйлэ ушарһан түүхтэй. Энэл үер хүрнэ шотаг шотагандэ хүндтэй, түмэртэ дүйтэй Аюша Нимбуевай бүлэдэ эжын хани болохо Ханда басаган гараа һэн. Он жэлнүүдэй үнгэрэн онохо үедэ, эдэ хоёр эдиршүүл эхэнүүд боложо, Загастайн дунда нургуулида хүдэлжэ байхалаа, хуби заяагаа шилүүлжэ һэн.

Наһанай энэ баярға ушарай урда тээ Доржн Рабданович Очиров ажабайдалай, дүлэт дайнай нургуули гаранан сэрэгнэ байгаа. 1941 оной Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадажа, баатарлиг Сталинградта тулалдаһан, Курска Дүхэригтэ дайладалһан, Берлиндэ һүүлшын илалтын тулалдаанда хабаадалһан сэрэгшэ.

Улаан Одон орденээр, «Сталинградые хамгаалһанай түлөө», «Варшавые сүлөөлһэнэй түлөө», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I, II шатын» медальнуудаар шагнагданан байгаа. Дайнай үедэ оло дахин шархатаһан, хүндэ хүшэр байдалда ямаршэ бэрхшээлнүүдые дабажа гаранан эрлэхэ зоригтой сэрэгшын намтар баян юм.

1946 оной июнь һарада сэрэгтэй албанһаа бусахадаа, капитанай нэрэ зэргэдэ хүртэжэ бусаһан юм. 2000 ондо Россин Президентын Захиралтаар Доржн Очиров подполковник болоһон юм. Дайнай хүлээрхи жэлнүүдтэ эсэгынгээ зам дабтажа, багша боложо, түрэл нургуулидаа хүдэлжэ эхилһэн юм. Дайнай эхилхын урда тээ Эрхүүгэй гүрэнэй университеттэй физико-математическа факультет ороһон байгаа. Тэрэнээ заочноор дүүргэжэ, ажабайдалайнгаа саашанхи зам багшын ажалтай, ургажа ябаһан үхибүүдтэй нягта холбоотойгоор үргэлжэлүүлэ.

Ажалдаа оролдосотойгоор, олонийтын ажаябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө Доржн Рабданович нэгтэ бэшэ Буряад Республикын Правительствын

зүгһөө Хүндэлэй грамотануудаар шагнагданан юм. Багшын ажалай ветеранууд Доржн Рабданович, Ханда Аюшевна Очировтан мүнөөшэ элдэб хэмжээнэй һайндэрнүүдтэ хүндтэ айлшаар буудаг юм. Энэ жэл Буряад Республикын Правительствата Сталинград хотые хамгаалһан, Курска дүхэригтэ хабаадаһан ветерануудые уржа, баяр ёһолол үнгэрһэн юм. Тэрэндэ хабаадаһан Доржн Рабданович зүрхэ сэдхэлээрээ эхэ урмашаа бэлэй. Бүхы наһараа Загастайн дунда нургуулида багшалан ветерануудые түрэл нургуулин мүн лэ мартадаггүй. Нургуулингээ 85 жэлэйнгээ ойн баярта энэ зундаа багшанар ветерануудаа уриһан байна.

Табин табан жэл а-бун ажаһуужа байһан Очировтан «алтан хуримайнгаа» һайндэр тэмдгэлэһэн юм. Аба, эжынгээ нэрэнэрлүүлжэ, үүдэ энэ үлэдэ олон даа. Тэдэнэй дундаһаа дүрбэн үхибүүдын багшын ажал шэлэһэн, хоёр басагадын - эмтэй домтой үгэнүүдтэй эмшэд болонхой. Гурбан басагадын - экономистнууд, бусадшы мэргэжэлнүүдые шэлэһэн үхибүүдын ажалша угаа алдаагүй.

Мүнөө үедэ 24 ашанартай, 8 зээнсэртэй Доржн Рабданович Ханда Аюшевна хоёр Ивалгада ажаһууна. Шадаха зэргээрээ үхибүүдтэ туһалжа, үхибүүдэйнгээ зүгһөө дэлхэйн гурбан зэндэмни болохо унтарин, эдэной, үгын зөөлэниие үзэжэ, амгалан тэноун ажаһууна. Б.ГОМБОЕВА.

ҮХИБҮҮДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ҮЛГЫ-ГУЛАМТА

Олимпын мэдлэний хүүгэдэй-эдршүүлэй тусхай шэглэлтэй 10-дахи хургуулийн байгуулагдаанаар 10 жээй ойдо зорюулагданай найндэр хаяхан энэ хургуулийн Спортын комплекс соо болобо.

Буряад орондо барилдаае хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа Улаан-Удын нуралсалай захиргаанай хүтэлбэрлэгшэ В.В.Сергеев, горспорткомитедэй түрүүлэгшэ Д.Д.Биликтуев болон бусад үгэ хэлээд, гарай бэлэгүүдые барюулаа.

Манай республикын суглуулагдамал командын ахамад тренер, дэлхэйн чемпион Борис Будаев суглааргаашааар халуун дулаанаар угтагдан үгэ хэлэхэдээ, тус хургуулиие нээлгын эхин тухай дурсахадаа, энэ талаар ехэ ажал ябуулан хүнүүдтэ баяр баясхалан хүргэбэ. Нүүлээрнь Борис Дутданович өөрөө 15 мянган түхэрэг бэлэг болгон барюулан байгаа.

Россин Федерацийн суглуулагдамал командын ахамад тренер Дмитрий Миндиашвилиин, Василий Гармаевай, дэлхэйн хоёр дахин чемпион Виктор Алексеевэй Красноярск хотодо, мүн ороной спортивна барилдаанай федерацийн вице-президент Мамиашилин Москваһаа эльгээһэн амаршалгын телеграммуудые 10-дахи СДЮШОР-ой директор Цыбикмит Бумбошкинагай сонсохон уншахадань, суглааргаад халуунаар угтаа. Манай республикын түрүүшын спортын мастеруудай нэгэн, тус хургуулийн түрүүшын директор оайхан Василий Энхоевич Гармаевай басаган Ирина үгэ хэлээд, эсэгынгээ зүгһөө гарай бэлэг - мантан томо часы барюулан байха юм.

Буряад ороной сууга барилдаанад, тренерүүд - СССР-эй спортын габьяата мастер К.С.Олзоев, РСФСР-эй габьяата тренер В.В.Баймеев, 2-дохи интернат-хургуулийн директор байхан В.И.Бочеев, уласхоорондын классай спортын мастер Д.А.Жамсуев гэгшэд амаршалгын үгэ хэлээбэ.

Энэ ойдо зорюулагдажа, хургуулийн хурагшадай дунда нур харбалгаар, дүрэ буялалдалгын барилдаагаар мурьсөөн үнгэргэгдээбэ.

Бата-Мүнхэ ЖИГЖИТОВ.

А.нарша.ли ХҮГШЭН ЭЖЫНГЭЭ ХҮМҮҮЖЭЛ ЗААБАРЯАР

Буряадай дуурисха удаган «Буряад үнэн» - «Дүхэриг» сониний «Буряадай түрүү хүнүүд - 2002» гэхэн конкурсын «Гуа сэсэн хатан» номинацида лауреат Валентина Батуевна БАЛДАХИНОВА эгэ үгэр-нүүдтэ түрэхөөр 55 наһанайнгаа ойе тэмдэглэжэ байна.

Бэшүүрэй аймагай Гутай нотаг тоонтогой Валентина Батуевна бүри баһаһаа урданай үльгэр домогуудые, угай хөөрөө-нүүдые шагнаһаар өгдөө үндэһэн юм. Эмшэ шэдгитэй, энэрхы сэгдхэлтэй удаган, юумэ харадаг, үгэдэг Сангаали хүгшэн эжынь бишыхан Валентиние хурган хүмүүжүүлхэдээ, уг удамай угха тухай, буряад зондой сахиха ябадаг ёһо заншалнууд, арадай эмнэлгын арганууд тухай хүбэлгэн хонор аша басагандаа хөөржэ үгэдэг бэлэй. Иигэжэ Сангаали хүгшэн байгааһаар үгтэлхэн бэлгүүдтэ сэлтэй шюсануудые саашадаа дамжуулаа бэлэй.

Мүнөө Валентина Батуевна үргэн Буряад орон соогуураа үнэр хайхан солотой, урдынгаа сэлтэй аргануудаар улаг зоноо эмшэлжэ, урагшаа наһатайгаар туһа хайраһаа үзүүлжэ, олондо хүндэтэй ябанал даа.

Ажабайдалаймнай ёһо заншалнууд

УГАЙ ТҮҮХЭ

Хүрһэтэ алтан дэлхэй дээрэ хүмүүнэй бэе олохо түрэхэдөө, аба эжы хоёрой үри болохо мүнхэддэг гээшэ. Энэл үеһөө угай түүхэ эхилдэг. Хүн бүхэн угай. "Угаа уһанда хаяхагүй" гэхэн сэсэн мэргэн үгэ бии ха юм даа.

Миний багада Сангаали хүгшэн эжымин буряад зоной угай түүхэ тухай хөөржэ үгэдэг байхан юм. Эртн урда сагта Буряадай ехэ Барга баатар ажалууһан гэхэ. Барга баатар Элюудой, Гурбуряад, Хоридой гурбан хүбүүтэй байхан.

Элюудэй Хальмаг гараһан гэхэ. Гурбуряад Булган дахуул Эхирэй нэгэн гэхэн хоёр хүбүүтэй бэлэй. Эдэ хоёрһоо Булган хара Бузаган хара хоёр түрөө. Булган хараһаа ори ганса Зонхи гэжэ үхибүүн түрэжэ, мүнөөнэй угууд иигэжэ халбаржа гараһан.

Хоридой мэргэн 3 намгатай байхан. Баргужин хатан Алангуа гэжэ басага түрэхэн. Шаралдай хатан Галзууд, Хуасай, Хүбүүд, Гүһад, Шарайд - 5 хүбүү түрэхэн. Нагатай хатан 6 хүбүү - Харгана, Худай, Бодонгууд, Хальбин, Сагаан, Батанай гэгшэдые түрөө. Эдэ бүгэдэ хамтадаа хорин 11 эсэгэ гэлсүүддэг гээшэ. Эдэний 8 эсэгэ Ага нотаг руу нүүжэ, Агын 8 эсэгэ болоо.

Эдэл угуудһаа буряад зон халбаран, мүнөө хүрэтэр хүгжэжэ ябана. Эдэ олон хүбүүдһээ түрэхэн олон уг удам Буряад орондо, Агын, Усть-Ордагай тойрогуудаар таран нотагжаһан түүхэтэй.

Буряад ёһо гуримаар олон үе дамжан ерэхэдээ, уг заншалаа алдангүй, үеһөө үедэ залгуулан абажа ерэхэн гээшэ. Энэнь хадаа бэшгэдээгүй хуули мэтэ бшуу.

Буряад зон 7 үе хүрэтэр өөһэд хоорондоо айл бүлэ болодоггүй, уг удамаа аруун сэбээрээр абажа ябадаг бэлэй.

7 үеин дууһахада, түрэл гаралаараа булта сугларжа, хара хони гаргажа, найр хээд, шэнэ уг эхилдэг хэн. Энэ үеһөө захалжа, үри хүүгэдэй хоорондо гэр бүл болохые зүбшөөдэг байгаа.

Абын талын хүниие яһан түрэл - абга тала, эжын талын хүниие шуһан түрэл - нагаса тала гэдэг.

Мүнөө манай зоной дунда угай бэшгэтэ онсо анхардаг болоо. Ёһотойл найн заншалнай түрэхэ гээшэ. Зоноор уулзахада, угаа ехэл наринаар үргэлжэлүүлэн бэшэжэ, ерээдүйнөө үетэндэ үлөөхын тула хадагалжа байдагын дэмбэрэлтэй юм. Илангаяа наһатай зонһоо өөрийн уг тухай асуужа,

хурагшала, мэдэжэ абахые оролодоод олон.

Угай түүхэ эрэ хүнэй нэрээр дамжан ябадаг. Бүри урданһаа өөһэдн үхибүүдгүй зон угаа таһалхагүй гэжэ хүбүүн үри үргэжэ абадаг байхан.

Эхэнэр үри хүнэй хүн гэжэ тоолодогдоо. Ханилһан нүхэрһөө үри түрэжэ, тэрэл уг дахажа ябадаг тула эхэнэр хүн угаа абажа ябадаггүй.

Аха дүү, түрэл гаралайнгаа яагаад, али талаараа түрэл байһые найнаһан мэдэжэ, зүбөө нэрлэжэ байха гээшэ баһал ехэ уялга болоо. Энэниие имэ зурагаар харуулаа.

Яһан түрэл | Шуһан түрэл
Абга тала | Нагаса тала

Хулинсаг
Элинсэг

Үндэр үбгэ | Үндэр эмгэн
Хүгшэн аба | Хүгшэн эжы

Аша | Зээ
Үеэлэ | Жэмэ Гуша
Хаяала | Дүшэ (шэхэ)
Таша

Угаа найнаар мэдэхэ гээшэ эрхим. Угаа мэдэхэдээ, имэ гуримууд сахигдана гэбэл:

1. Угайнгаа бурхадта мүргэхэ, хүндэлхэ.

2. Яһан, шуһан түрэлэйнгөө хүнтэй гэр бүл болохогүй.

3. Түрэл гаралаараа эбтэй найн байжа, бэе бэеэ дэмжэжэ, үргэжэ, тунатай байха.

Буряад зоной шүтэн мүргэжэ, үеһөө үедэ дамжан ерэхэн угай түүхын угха аргагүй ехэл даа гэдэ тобилоо.

Валентина БАЛДАХИНОВА, Буряадай дуурисха удаган.

Гарагай 2-то шэнын 1 (ноябриин 4)

Сагааншан Үхэр, 9 улаан мэнгын, шоройд хуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, бурхадта, ахиюусадта, тэнгэридэ, лусуудта гэрлэ үргэхэ, бисалгал хэхэ, даллага абаха, эм найруулаха, хэлсээ баталха, модо хуулаха, зурхай зуруулаха, модо гуйлта бэшэхэ, урьһалһанаа абажа абаха, ута наһанай ном шүүулаха, модо сабшаха мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Гэбшье гэрэй хуури табиха, худалдаа наймаа хэхэ, хоб хошо элэхэ, хүниие хардаха, хүндэ зөөри гэхэ, гал тахиха, наһа барагшын бэе айлуулха мэтын үйлэнүүд ахиюулаа.

Бэри буулгаха тухай, наһа барагшые хүдөө табиха тухай үгэдэгтэйгаар дасанда хандаха гэнэ.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, наһан болохо.

заһабарилха, гүрэм уншуулжа, эльбэ шэжэ дараха, гарагай 4-нэй эзэн бурханда Меркурида (Меркури хадаа худалдаа наймаанай бурхан) үргэл үргэхэ. Энэ үдэр энэ бурханай (буряадаар - Намсарай (Кубера) зарсанарые уурлуулжа болохогүй гэжэ зурхайшад онсолдог).

Энэ үдэр хатуу шэрүүн абари зан харуулахагүй гэжэ оролодохо шухала. Эм найруулха, тангариг хэхэхэ, хэрэгтэй юумээ хэн нэгэндэ бэлэг болгон үгэхэ мэтые сээрлэхэ гэнэ.

Бэри буулгаха тухай, наһа барагшые хүдөөлхэ тухай асуудалаар дасанда хандагты.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, эг зөөри арьбажаха, мал үгэхэ.

Гарагай 5-да шэнын 4 (ноябриин 27)

Хүхэ Луу, 6 сагаан мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, бурхадта, ахиюусадта, огторгойдо, лусуудта

оролсохо, хэрэдэхэ, мал үүсэлхэ, хони (хурьга) хүндэ үгэхэ, абаһанаа бусааха, модоор ажаллаха мэтын үйлэнүүдтэ муу.

Бэри буулгаха тухай, наһа барагшые хүдөөлхэ тухай асуудалаар дасанда хандаха шухала.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, мал үгэхэ, эг зөөри арьбажаха.

Гарагай 7-до шэнын 6 (ноябриин 29)

Улаан Морин, 4 ногоон мэнгын, модондо хуудалтай үдэр.

Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, зальбарха, бисалгал хэхэ, тэнгэринэртэ, лусуудта үргэл үргэхэ, ламанарта юумэ үгэхэ, наһа утадхаалгын хэрэг бүтэхэ, амгалан байдалай үргэл хэхэ, зурхай зуруулаха, модо хуулаха, бэлэг абаха, гэр бариха, гэр гү, али байра хульһэлхэ, худалдаа наймаа хэхэ мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Зүгөөр аяншалгада мордохо.

XVII ЖАРАНАЙ УҮАН ХАРАГШАН ХОНИН ЖЭЛ ҮБЭЛЭЙ ЭХИН ХАРАГШАН ГАХАЙ НАРА

Буряад литэ	1	2	3	4	5	6	7
Европын литэ	24	25	26	27	28	29	30
Гараг	Дабаа	Мягмар	Лагба	Лүрдэ	Баасан	Бимба	Нима
Нэрэ	Һара	Марс	Меркури	Юпитер	Солдон	Сатурн	Наран
Үдэр	понед.	вторник	среда	четверг	пятница	суббото	воскр.
Үнгэ	сагааншан	хара	харагшан	хүхэ	хүхэгшэн	улаан	улаагшан
Үдэр	үхэр	бар	туулай	луу	могой	морин	хонин
Мэнгэ	9 улаан	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ
Хуудал	шорой	түмэр	огторгой	уһан	уула	модон	хии

Гарагай 3-да шэнын 2 (ноябриин 5)

Хара Бар, 8 сагаан мэнгын, түмэрт хуудалтай үдэр.

Гахай нарада бар үдэр туудахадаа, он муу, харшалдаһан хара үдэр гэдэгдэг. Иимэ үдэр шэнэ гэр бариха, эрибуулгаха, дасан (дуган) бариха, амда гараха, үрэнэ тарья тариха, эрх адалдар олохо, мал адууһа үрэхэ ха, хэшгэ даллага абаха мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, хэрүүл бууһан болохо.

Гарагай 4-дэ шэнын 3 (ноябриин 6)

Харагшан Туулай, 7 улаан мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр.

Энэ үдэр бурханда мүргэхэ, нарада, нарада, бусад юртэм-үүдтэ, тэрэ тоодо Эхэ Газартаа үгтэхэ, эдэй тэнгэридэ үргэл үргэхэ, юушын нахил хүртэхэ, дасан (дуган), үрбэргэ бариха, сэргэ бурхан бүтээхэ, наһа утадхаалгын ном уншуулаха, даллага абаха, эд бараа худалдажа абаха, худалдаха, андалдаа хэхэ, баһанаа бусааха, тараг бэрихэ, айраг алааха, номнол хэхэ, гэр бариха,

үргэл үргэхэ, шэнэ үзэг шудалха, зурхайда хураха, дайсадые болон ада шүдхэрнүүдые номгодохо, наад тодхор зайлуулха мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Энэ үдэр хэн нэгэниие дайсалха, үзэн ядаха, шуһа ханаха, төөнэхэ, наһа барагшые гэрһээ гаргаха, газар хахалха, ехэ уһа гаталха, затаһа бариха мэтын үйлэнүүдтэ муу.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, бзэын юрэнхы тамир найжарха (Бэһэн болон Таһаа жэлдэ түрэхэн бэшэл наа).

Гарагай 6-да шэнын 5 (ноябриин 28)

Хүхэгшэн Могой, 5 шара мэнгын, хада уулада хуудалтай үдэр.

Бурхадта, ехэ сахюусанда, лусуудта үргэл үргэхэ, дасан (дуган), субарга бодхоохо, тэдэниие арамнайлаха, наад тодхор зайлуулгын хэрэг бүтэхэ, найндэр эмхидэхэ, эм найруулха, хэлсээ баталха, худалдаа наймаа хэхэ, шажанай байшан шэнэлхэ, буянай бүхы үйлэ хэрэг эрхилхэ, мүргэл шүтээндэ хамжаха мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Энэ үдэр газар малтаха, дасанһаа, ламаһаа юумэ абаха, тоосолдоондо

гэрһээ хэрэглэл гаргажа, хари зондо үгэхэ, мүнхэ ехээр гаргалһаа, хэлсээ баталха, эм найруулха мэтын үйлэнүүдтэ муу байна.

Хадаг табиха тухай, бэри буулгаха тухай, наһа барагшые хүдөөлхэ тухай асуудалаар дасанда хандагты.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, шэ шарай найжарха.

Гарагай 1-дэ шэнын 7 (ноябриин 30)

Улаагшан Хонин, 3 хүхэ мэнгын, хиндэ хуудалтай үдэр.

3 хүхэ мэнгын заһал хээд, бурханда мүргэхэ, тантрын таринуудые уншаха, хэн нэгэний үндэр нэрэ үргэхэ, найндэр сонсохохо, үндэһэн соёлой ёһо сахиха, эм найруулха, буян үйлэджэ, алдар соло дуудаха, олзын хэрэг эрхилхэ мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Харин шэнэ гэртэ нүүжэ орохо, шуһа ханаха, төөнэхэ, хэлсээ баталха мэтын үйлэнүүдтэ муу.

Бэри буулгаха тухай, наһа барагшадые хүдөөлхэ тухай асуудалаар дасанда хандагты.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, хэрүүл болохо.

АЛДАРТА ХУБУҮНЭЙ ДУРАСХААЛ

Советскэ Союзай Герой И.В.БАЛДЫНОВАЙ түрэнхөөр 100 жэлэй ойн баяр республикын олонинтэ болон Геройн тоонго болохо Усть-Ордын автономито тойрог нур жабхалантайгаар үнгэрэгшэ гарагай табанда тэмдэглэбэ.

Буряад ороной алдарт хубуун Илья Васильевич Балдынов аша габьяа, шэн зориг тухай дуулаагүй зон үсөөн байхан байха.

Тиин энэ баяр ёһололдо дашарамдуулан, хэды олон хэмжээ ябуулганууд, һонирхолтой дамжуулганууд, манайшье сонигуудта олон хууданууд зориулагдаа. Эдэ бүтэдые хараад, ушһаад байхдаа, үнэхөөрөөл, арад зондоо жэһээ болоһон хүн байгаа гэжэ мэдэрэбди.

Баяр ёһололой үдэр Геройн хүүр дээрэ баглаа сэсэг табилгаар эхилээ. Суута генералай нэрэ дурсал хүндэлхээс ерэнхон зон ехэ олон байгаа. Сэрэгэй оркестрай наадаһан Россин гимнын хүгжэм доро митинг пээгдээ. Нэн түрүүн Буряад Республикын Президент Леонид Васильевич Потапов үгэ хэлээ. Удаань республикын ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ Мунко Гармаев, генерал Балды-

новай түрэнхон ахын аша хубуун Вячеслав Балдынов Герой тухай дурсанад нэн. Вячеслав Балдынов хайшан гээд түрүүшынхие Москва хотодо абгатаа уулзаһанаа, Одесса хотын оперно театрта абгынгаа портрет хараһанаа дулаахан үгэнүүдээр хөөржэ үгөө.

Усть-Ордын автономито тойрогһоо ерэнхон округой ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ Анатолий Семичев удха түгэлдэр хайхан үгэнүүдые хэлээ.

Президентын, Арадай Хуралай, олон ондоо эмхинүүдэй, түрэлхидэй зүгһөө баглаа сэсэгүүд табилгаа.

Үдэрэй гурбан сагта Буряад драмын театрай ордон соо баяр ёһололой үдэшэ үргэлжлөө. Тайзан дээрэ Советскэ Союзай Герой, генерал Балдыновай портрет үлгэгдэнхэй. Түсэблэгдэнхон жабхаланта суглаае Президент А.В.Потапов нээбэ. Нүүлээрнэ республикын военком В.А.Гончаров, Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ А.Г.Лубсанов, Буряад Республикадахи ахмад федеральна инспектор Б.В.Данилов, мэрэй орлогшо М.А.Ян, Балдыновтай сугалбанда ябаһан С.Г.Бадмаев болон бусад үгэ хэлээ. Тинхэдэ Усть-Ордаһаа ерэнхон айлшадые түлөөлжэ ябаһан ВАРК-ын вице-президент Г.Н.Богданов сөдхэл хүдэлгэмэ, зүрхэ доһоуулма үгэ барижа, сугларагшадай хайшаалда хүртэбэ. Энээгээр суглаан дүүржэ, концерт-наадан дурдахагдаа. Оперо болон баледэй театрай, «Байгал», «Бадма-Сэсэг» апсамблин хатаршад, дуушад сугларагшадые баярлуулан байна.

Бутид НАДЦАЛОВА. Р.Н.БАЗАРБАЙ фото-зураг.

ДАШИЕВ Дугаржап Цыренович

Буряад Республикын олонинтэ хэсүү хүндэ, хүсэл-дүүлэлтгүй гээдэлдэ оробо. Дэлхэйн нэрэ солотой гайхамшагта дуушан, СССР-эй, Россин Федерациин арадай артист, Вокалистуудай бүхэ-союзна конкурсын лауреат, Россин болон Буряад Республикын гүрэнэй шангай лауреат, Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай гол солист, буряад арадай бэлиг түгэлдэр хубуун Дугаржап Цыренович ДАШИЕВ ойро зуура үбшэлхэнэй һүүлээр 64-тэйдөө наһанһаа нүгшэбэ.

Д.Ц.Дашиев 1939 оной майн 15-да Зэдйн аймагай Дээдэ-Тори һуурида түрэнхон юм. 1969 ондо Н.Мусоргскиин нэрэмжэтэ Ураалай гүрэнэй консерваториие түгэсхөө. Бүри консерваторийн студент байха үедөө М.Глинкин нэрэмжэтэ дуушадай Бүхэ-союзна IV конкурсын лауреат болоһон, Софи хотодо, залуушуул болон студентнэрэй улаасхоорондын фестиваль дээрэ амжалтатайгаар бэлигтэ харуулан намтартай. 1969 онһоо - Дугаржап Цыренович Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай солист.

Хонгөө хайхан, хүсэтэй шанга тенор хоолойтой, тайзан дээрэ таарама ноуор шарай, сөбэр сэхэ бээтэй, актёрой ялас гэмэ бэлигтэй дуушан түрэл театртаа дүшэ гаран харюусалгатай партинуудые гүйсөдхөө. Театрайнгаа тайзан дээрэ тэрэнэй байгуулан Герман болон Ленский, Дон Карлос болон Альфред, Радамес болон Отелло, Энхэ болон Цыремпиа, Самсон болон Канио гэхэ зэргин тодо хурса, онсо өөрсэ дүрэнүүд ороной хүгжэмэй болон театрай сан баялигта оронхой.

Харагшад, шагнагшадтаа Дугаржап Цыреновичэй гүл сэдхэлхээ элбэгээр бэлэглэнхон уран бүтээл, бэлигын түрэл республикын хилэ хизаарһаа холо

гадуур дэлгэрэнхэй. Элитэ ехэ дуушанай хоолойн Сибирийн болон Алас-Дурнын, Ураалай, ороной урда зүгэй, урданай СССР-эй союзна болон автономито республикануудай, Европын, Азин, Америкын оронуудай театрай танхимууд соо ханхинаһан алдартай...

Дуушанай зохёохы намтарай ялас гэмэ хуудануудай нэгэ-ниинь гэбэл, концертнүүдтэ тэрэнэй хабаадалга, ажал ябуула болон. Д.Ц.Дашиев классическа хүгжэмэй, үндэһон түрэл дуунай үг баялигые эсэһэ сусашагүйгөөр, халуун абьяастайгаар зэдэлүүдэг габьяатай бэлэй. Манай Эхэ ороной хизааргүй дайдаар, хилын саагуур тэрэнэй дуулаһан буряад, ород арадай болон дэлхэйн арад үндэһонтой дуунууд онсо халуун сэдхэлэй ульһатайгаар ханхинадаг һон.

Буряадай мэргэжэлтэ хүгжэмэй искусствын хүгжэлтэ Дугаржап Дашиевай хабаадалгагүйгөөр тон ехэ дутамаг байха ушартай, тэрэнэй зохёохы ажал хүгжэмэй түүхын эгээл хайхан, ялас гэмэ хуудануудай нэгэн болон. Буряад арадай бэлигтэй хубуун, СССР-эй арадай артист Д.Ц.Дашиев эсэлтгүй ажалынгаа ашаар зохёохы абьяасаа түгэс гаргажа, Буряадай, Россин хүгжэмэй искусствода сэгнэнхэй хубитаяа оруулаа.

Зохёохы ажалынгаа хажуугаар Дугаржап Цыреновичинийн хэрэгүүдые эдэбхитэйгээр бээлүүлжэ байгаа. Ондо ондоо үеын жэлнүүдтэ тэрэ арадай депутатуудай Хотын соведэй депутат, КПСС-эй горкомой

А.В.Потапов, А.Г.Лубсанов, К.А.Будаев, В.И.Халанов, В.О.Гейдербект, В.К.Агалов, И.И.Калашников, Ф.П.Богоева, Б.В.Данилов, Б.Г.Бальжиров, И.М.Егоров, В.В.Перелаяев, О.В.Хышиктиев, А.Д.Турбянов, Н.И.Быков, Е.М.Пальцев, И.Б.Дагбаев, А.П.Канустин, В.Б.Прокопьев, С.А.Тимин, Г.И.Айдаев, Ж.Д.Батуев, М.Ц.Гармаев, Д.Ц.Будаев, Е.Б.Раднаева, А.Ю.Мадуев, Б.А.Ким, С.А.Добрынин, С.И.Семухев, Д.С.Сандитов, Р.И.Пшеничникова, М.Г.Елбонов, А.А.Андреев, А.А.Ангархаев, Г.Б.Шойдагбаева, Л.Н.Намсараева, С.В.Раднаев, М.А.Балдаев, В.Ц.Галсанов, А.Ф.Шульженко, В.Б.Васильев, Д.Н.Сультимов, П.Г.Стенанов, М.Х.Жапхандаев, Н.Б.Шагдырова, Э.З.Жамбалова, Н.К.Петрова, Н.Г.Донсоронова, В.Б.Елбаев.

гэшүүн, ВТО-гой Буряадай отделенин түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй XXVI съездын делегат байхан юм.

Д.Ц.Дашиев гайхамшаг эрэ нүхэр, эсэгэ, үбгэн аба, эгэрхид сэдхэлтэй үнэн сэхэ нүхэр бэлэй.

Агууехэ дуушан, хайн хайхан зангай хүн, эрхэтэй, түрэл нотагтаа инэг дуратай, халуун сэдхэлтэй нүхэр байхан Дугаржап Цыренович Дашиевай гэрэлтэ тунгалаг дурасхаал арадай ой ухаанда, бэлигын хүндэлдэг, дурладаг хүнүүдэй зүрхэн тоо хэтэдэ үлэхэ. Тэрэнэй гайхамшаг хоолой мүнөөнэй болон ерэнхон үетэйһон гонор сэдхэлдэ холдоно зэдэлэн, хүнүүдые гоё хайхан, нангин баялигуудта хабаа дуулжал байхань лабтай.

НҮТЭЙН НҮРГУУЛИ АЙЛШАДАА ХҮЛЭЭНЭ

Һаяхан Сэлэнгын аймагай нүтэйн дунда нургуули федеральна туршалгын түб гэнэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Россин Эрдэм нуралсалай министрствэһээ ерэнхон харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд энэ нургуулин нуралсалай программые, нуралшадай дүн үндэрөөр сэгнэбэ. Илангаяа ажалай хэһээлнүүд нуралшадай, айлшадай анхарал татаа.

Залуу багша С.С.Цоктоева нуралшадад мориной хилгаанаар гобелен нэхэжэ нургана. «Тоонто», «Миний Сэлэнгэ» гэхэ мэтэ уран гоё бүтээлнүүд нэгэнитэ бэшэ республиканска харалгануудта үндэр шатын нууринуудта хүртэһон алдартай. Тинхэдэ ажалай багша Ж.Д.Очиров шабинараараа суг

модоор, үйһөөр эдэб янзын хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг эди шэдитэй.

нургуулин директор В.А.Эрдынеевагай ударидалга доро залуу, зали ехэтэй, урагшаа ханаатай багшанарай, нуралшадай коллектив республикын Президент А.В.Потаповыс албанай хэрэгээр Сэлэнгын аймагаар ябахадань, хүндэ-мүүшэ зангаар утан абажа, магтаалда хүртэхэһөө гадна 20 мянган түхэриг туһаламжада хүртөө.

Мүнөө үедэ нүтэйн дунда нургуули 75 жэлэйнгээ оёе тэмдэглэхээс бэлэн болоод байна. Ноябрьрин 22-то энэ нургуули хүндэтэ айлшадаа, багшанараа, шабинараа угтан абахаяа хүлээнэ.

Людмила ДОРЖИЕВА.

Хайрата дүү

Дарима Дамбаевна БАБУЖАПОВАГАЙ

хүндөөр үбшэлжэ, 53 наһандаа наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Уран зохёолшоной холбоон, «Буряад үнэн» хэблэлэй байшан» гэжэ гүрэнэй унитарна предриятин ажалла коллектив уран зохёолшо, сонингой эдэбхитэй бэшэгшэ Г.Д.ДАМБАЕВАЙ гэр бүлэдэ, дүтын хүнүүдтэ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Буряад Республикын Президент болон Правительство агууехэ дуушан, СССР-эй болон Россин Федерациин арадай артист, Россин болон Буряадай гүрэнэй шангуудай лауреат, элитэ, мэдэжэ нингын ажал ябуулгаша, Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай гол солист ДАШИЕВ

Дугаржап Цыреновичэй наһа бараһан ушараар гүнзэги гашуудалаа түрэлхидтэнь, дүтын хүнүүдтэ мэдүүлнэ.

СССР-эй арадай артист, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй XXVI съездын делегат, Россин болон Буряадай гүрэнэй шангуудай лауреат, Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй театрай солист ДАШИЕВ

Дугаржап Цыреновичэй саг бусаар наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Арадай Хурал түрэлхидтэнь, ойро дүтын хүнүүдтэ гүнзэги шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

СССР-эй арадай артист, Россин болог Буряадай гүрэнэй шангуудай лауреат, «Арадуудай хани барисаанай» орденто ДАШИЕВ

Дугаржап Цыреновичэй саг бусаар наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Соёлой министрство, зохёохы ажалтан шаналжа, үнэн зүрхэнһөө гашууданаа түрэлхид, дүтын зондо мэдүүлнэ.

Дайнай, ажалай, Зэбсэгтэ Хүсэлнүүдэй болон хуули сахилгын зургаануудай ветерануудай (пенсионернүүдэй) Буряадай республиканска нингын эмхи СССР-эй арадай артист ДАШИЕВ

Дугаржап Цыреновичэй саг бусаар наһа бараһан ушараар гүнзэги шаналал гашуудалаа түрэлхидтэнь, дүтын зондо үнэн зүрхэнһөө мэдүүлнэ.

Агууехэ дуушан, СССР-эй арадай артист, Россин болон Буряад Республикын гүрэнэй шангуудай лауреат, М.Глинкин нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна конкурсын лауреат ДАШИЕВ

Дугаржап Цыреновичэй түрэн зуура наһа бараһан ушараар Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай дирекци, уран хайханай хүтэлбэри, коллектив гэр бүл, түрэлхидтэнь, дүтын хүнүүдтэ гүнзэги гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хүн шанараараа гайхамшаг, буряад арадай мэргэн хурса түлөөлшпн, эсэһэ сусашагүй зохёохы ажалаараа суурхайһан энэ хүнэй гэрэлтэ хайхан дурасхаал түрэл коллективэйнь, суг хамта зохёохы ажалаа бээлүүлэгшэ нүхэдэйн ой ухаанда хэтэдэ мүнхэ үлэхэ.

Хахасалгын ёһолол ноябрийн 20-до 11-30-һаа 13-45 хүрэтэр театрай байшан соо болохо.

Зэдйн талын алдарт хубуун, үлэ хайхан зангай хүн, СССР-эй арадай артист, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Россин болон Буряадай гүрэнэй шангуудай лауреат ДАШИЕВ

Дугаржап Цыреновичэй саг бусаар наһа бараһан ушараар Улаан-Үдэ хотодохи Зэдэ нотагайхидай эбэл гүнзэгишөөр шаналжа, түрэлхидтэнь, дүтын хүнүүдтэ үнэн зүрхэнһөө гашууданаа мэдүүлнэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахмад редактор А.А.АНГАРХАЕВ, Редактор Г.Х. ДАШЕЕВА

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОГОВЕВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Т.В.САМБЯЛОВА (генеральна директорэй 1-дэхи орлогшо, секретариадые хүтэлбэрлэгшэ), Д.Д.ЭРДЫНИЕВА (харюусалгата секретарь); Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (харюусалгата секретарин орлогшо), таһагуудые даагшад: В.Г.ГОМБОЕВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй-ахмад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дэхи орлогшо - ахмад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахмад редакторай орлогшоной - 21-64-36, 21-33-61, секретариадай - 21-50-52; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершины» журналнуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутадай ажабайдалай болон олонингын хүдэлмэрийн, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерийн - 21-23-67.

Редакцида ороһон материалнууд шүүмжэлэгдэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаадаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нотагай нэрэнүүдэй бэшэлгые хазгайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжа автарайхитай адли бэшэ байха магад.